

Dějiny archeologických výzkumů na Blízkém Východě

Petr Charvát

(Poznámka: Použité zkratky odkazují na díla uvedená na konci v seznamu literatury.)

Středověk

Arabští zeměpisci, Abú-l-Fidá, Ibn Haukal, Ja'kúbí, Jákút, uvádějí dost přesné lokalizace starověkých měst, nic však o nich v Evropě neznámo (AI 42)

Ninive

(1) **Benjamin z Tudely** cestoval 1160-1173: Palestina – Tadmor – překročil Eufrat – Mosul na Tigridu = Ninive (AI 41)

Rabbi **Petachjá** z Řezna, 12. století (FD 1)

(2) Fra Ricoldo da Monte di Croce (= Ricoldo Pennini) v Mosulu na jaře 1290, zná Nabí Júnus (AI 41):

Born at Florence about 1243; d. there 31 October, 1320. After studying in various great [European schools](#), he became a [Dominican](#), 1267; was a professor in several [convents](#) of [Tuscany](#) (1272-99), made a [pilgrimage](#) to the Holy Land (1288), and then travelled for many years as a missionary in western [Asia](#), having his chief headquarters at [Bagdad](#). He returned to Florence before 1302, and was chosen to high offices in his order. His "Itinerarium" (written about 1288-91; published in the original Latin at [Leipzig](#); 1864; in Italian at [Florence](#), 1793; in French at [Paris](#), 1877) was intended as a guide-book for missionaries, and is an interesting description of the Oriental countries visited by him. The "Epistolæ de Perditione Acconis" are five letters in the form of lamentations over the fall of Ptolemais (written about 1292, published at [Paris](#), 1884). Ricoldo's best known work is the "Contra Legem Sarracenorum", written at [Bagdad](#), which has been very popular as a polemical source against [Mohammedanism](#), and has been often edited (first published at [Seville](#), 1500). The "Christianæ Fidei Confessio facta Sarracenis" (printed at Basle, 1543) is attributed to Ricoldo, and was probably written about the same time as the above mentioned works. Other works are: "Contra errores Judæorum" ([manuscript](#) at Florence); "Libellus contra nationes orientales" ([manuscripts](#) at Florence and [Paris](#)); "Contra Sarracenos et Alcoranum" ([manuscript](#) at [Paris](#)); "De variis religionibus" ([manuscript](#) at [Turin](#)). Very probably the last three works were written after his return to [Europe](#). Ricoldo is also known to have written two [theological](#) works--a defence of the doctrines of [St. Thomas](#) (in collaboration with John of Pistoia, about 1285) and a commentary on the "Libri sententiarum" (before 1288). Ricoldo began a translation of the [Koran](#) about 1290, but it is not known whether this work was completed. Sources: MANDONNET in *Revue Biblique* (1893), 44-61, 182-202, 584-607; ECHARD-QUÉTIF, *Script. Ord. Proed.*, I, 506; TOURON, *Hist. des Hommes illus. de l'ordre de St. Dom.*, I, 759-63; MURRAY, *Discoveries and Travels in Asia*, I, 197. Pramen: <http://www.newadvent.org/cathen/13052a.htm>, citováno 21. 9. 2009.

(3) Leonhard Rauwolff z Augsburgu, bavorský botanik a lékař, mezi 15. 5. 1573 a 12. 2. 1576 pobýval v Mosulu (AI 41):

Der Sohn eines Kaufmanns studierte zunächst in Deutschland (Basel?), dann in Italien und Frankreich. 1560 ging er nach [Frankreich](#) und erwarb 1562 den [Doktorgrad](#) an der Universität [Valence](#). Danach studierte er an der [Universität Montpellier](#), wo [Guillaume Rondelet](#) sein Lehrer in [Botanik](#) war.

In dieser Zeit sammelte er in der Umgebung von [Montpellier](#), [Cette](#) und [Frontignan](#) Pflanzen, von denen 600 Arten aus seinem [Herbarium](#) bekannt sind. Sein Begleiter in dieser Zeit war [Jeremias Martius](#) aus Augsburg, der später ein angesehener Arzt in Augsburg war.

1563 ging Rauwolf nach Italien. Aus seinen überlieferten Pflanzenfunden zu schließen, war er in dieser Zeit unter anderem in der Umgebung der Städte [Verona](#), [Bologna](#), [Florenz](#) und [Parma](#). Ebenfalls anhand seiner Pflanzenfunde kann man auf seinen Rückweg schließen: Er reiste über den [Gotthard](#), [Luzern](#), [Basel](#) und den [Schwarzwald](#). Auf seinem Weg durch die [Schweiz](#) traf er sich auch mit [Conrad Gesner](#), einem der berühmtesten Naturforscher seiner Zeit. 1564 wurde Rauwolf seinerseits von dem ebenfalls berühmten [Carolus Clusius](#) besucht.

1565 kehrte er nach Augsburg zurück und heiratete dort *Regina Jung* (1542-?). Sie war die Tochter des Patriziers und Arztes *Ambrosius Jung, dem Jüngeren* (1510-1559). Danach war auch in Aichach und schließlich in Kempten jeweils als Arzt tätig. Sie hatte einen Sohn Mathäus (der Jüngere) Rauwolf der 1570 in Augsburg geboren wurde und 27. September 1628 in Augsburg starb.

Im Mai 1573 brach Rauwolf zu einer Orientreise auf, die sein Schwiegersohn (?) [Melchior Manlich](#) finanzierte, um neue Produkte aus dem Orient zu finden. Sie brachte ihn zunächst über [Mailand](#), [Nizza](#) und [Marseilles](#), wo er sich einschiffte. Ziel war [Tripolis](#), wo er im September ankam und sogleich damit begann, Pflanzen zu sammeln. Weiter hat er in dieser Zeit die Umgebungen von [Aleppo](#) und [Bagdad](#) erforscht, wo er ebenfalls die Natur aber auch die kulturellen Eigenheiten der einheimischen Bevölkerung beobachtete. Weiter war er in [Konstantinopel](#) und [Jerusalem](#).

Im November 1575 brach er in Tripolis zur Rückreise auf und kam im Februar 1576 in Augsburg an. Dort praktizierte er wieder als Arzt. Der Protestant Rauwolf geriet dann aber mit der wieder zur Katholischen Kirche zurückgekehrten Augsburger Obrigkeit in Konflikt und zog nach Linz. Im Zusammenhang mit dem Türkenkrieg zog er mit dem österreichischen Heer nach Ungarn, wo er an [Dysenterie](#) starb.

Rauwolfs Pflanzensammlung soll nach dessen Tod in den Besitz des Bayerischen Kurfürsten, dann in den [Schwedens](#) und von dort wiederum von [Isaac Vossius](#) nach Holland gekommen sein. Dort ist sie im Besitz der Bibliothek der [Universität Leiden](#).

Rauwolf hat vor allem im Nahen Osten eine ganze Reihe dort heimischer Pflanzen neu beschrieben. Zudem berichtete er ausführlich über Nutzpflanzen wie [Kaffeebaum](#), [Banane](#), [Zuckerrohr](#) oder [Dattelpalme](#). Er war der erste Europäer, der über den Genuss und die Wirkungen des Kaffees berichtet hat. Daneben hat Rauwolf viele medizinische Beobachtungen gemacht und darüber berichtet: von Heilmitteln, Bädern und verschiedenen Krankheitsbildern.

Um 1576 veröffentlichte er die Berichte über diese Reise in *Viertes Kreutterbuech -- darein vil schoene und frembde Kreutter*. 1582 folgte sein Reisebuch *Aigentliche Beschreibung der Raiß inn die Morgenländerin*.

In der [Augsburger Altstadt](#) trägt heute die *Rauwolffstraße* seinen Namen.

[Charles Plumier](#) benannte ihm zu Ehren die Gattung *Rauwolfia*^[1] der Pflanzenfamilie der [Hundsgiftgewächse](#) (Apocynaceae). [Carl von Linné](#) übernahm später diesen Namen.^{[2][3]}

- Literatur:
- Friedrich Ratzel: *Rauwolff, Leonhard*. In: *Allgemeine Deutsche Biographie* (ADB). Band 27, Duncker & Humblot, Leipzig 1888, S. 462–465.
- Karl H. Dannenfeldt: *Leonard Rauwolf, sixteenth-century physician, botanist, and traveller.*, Cambridge (Mass.) 1968.
- Ray, John: *FRS. Collection of Curious Travels & Voyages in two tomes the first containing Dr. Leonhart Rauwolff's Itinerary into the eastern countries ..., the second taking in many parts of Greece, Asia Minor, Egypt, Arabia Felix and Patraea, Ethiopia, the Red-Sea.??, 1693*
- Ludovic Legré: *La botanique en Provence au XVIIe siècle: Léonard Rauwolff, Jacques Renaudet*, Marseille 1900, p. 9-11.
- Franz Babinger: *Leonhard Rauwolf, ein Augsburger Botaniker und Ostenreisender des sechzehnten Jahrhunderts*, Archiv für die Geschichte der Naturwissenschaften und der Technik, 4 (1913), 148-61.
- Leonhard Rauwolf: *Ein schwäbischer Arzt, Botaniker und Entdeckungsreisender des 16. Jahrhunderts / Leonhard Rauwolf.*, Bearb. von Fritz Junginger, Heidenheim an der Brenz: Heidenheimer Verlagsanstalt, 1969. - 141 S. : Ill. (Schwäbische Lebensläufe ; 2)

Pramen: http://de.wikipedia.org/wiki/Leonhard_Rauwolf, citováno 21. 9. 2009

(4) Abraham Ortelius, Thesaurus geographicus 1596 – cituje identifikaci Ninive s Mosulem (AI 42)

Pietro della Valle (1586-1652) uměl turecky a persky. Cestoval 1614-1626, navštívil Nakše Rustam a Persepolis, odkud přivezl do Evropy znalost klínového písma; v Babylonu 1616, první správně určil místo (AI 44); přivezl z Babylonu cihly s klínopisnými nápisy do Říma; 1625 navštívil Mukajjar = Ur, kde nechal dokonce kopat, a přivezl i odtud cihly s klínopisnými nápisy, některé z nich daroval P. Athanasiu Kirchnerovi (AI 42, AI 48, Invernizzi 2005.).

Pietro della Valle was born in [Rome](#) from a wealthy noble family.

His early life was divided between the pursuits of literature and arms. He was a cultivated man, who knew Latin, Greek, Greek mythology, and the Bible. He also became a member of the Roman academy of the [Umoristi](#), and acquired some reputation as a versifier and rhetorician. [Mario Schipano](#), a professor of medicine in [Naples](#) suggested the idea of travelling in the East to Pietro as an alternative to suicide in response to disappointment in love. It was this last who received the letters, a sort of diary, from Pietro's travels.

Before leaving Naples, he took a vow of pilgrimage to the [Holy Land](#). He left Venice by boat from on the 8th of June 1614 and reached [Constantinople](#); he remained there for more than a year and acquired a good knowledge of Turkish and a little Arabic. On the 25th of September 1615 he went to [Alexandria](#) with a suite of nine persons, because he travelled always as a

nobleman of distinction, and with every advantage due to his rank. From Alexandria he went on to [Cairo](#), and, after an excursion to [Mount Sinai](#), left Cairo for the Holy Land. He arrived there on the 8th of March 1616 in time to take part to the [Easter](#) celebrations at [Jerusalem](#).

After visiting the holy sites, Pietro travelled from [Damascus](#) to [Aleppo](#). After seeing a portrait of the beautiful [Assyriann Christian](#) princess Maani, he went to [Baghdad](#). Afterward, he visited [Persia](#) (The first documented ancestors of the [Persian cats](#) were imported from Persia into Italy in 1620 by Pietro della Valle); which was at that time in war with [Turkey](#), so he had to leave Baghdad on the 4th of January 1617. Accompanied by his wife he proceeded by [Hamadan](#) to [Isfahan](#), and joined [Shah Abbas](#) in a campaign in northern [Persia](#), in the summer of 1618. Here he was well received at court and treated as the shah's guest.

On his return to Isfahan he began to think of going back home through [India](#) rather than adventure himself again in Turkey, but the state of his health and the war between Persia and the [Portuguese](#) at [Ormuz](#) generated problems. In October 1621 he left [Isfahan](#), visited [Persepolis](#) and [Shiraz](#) and made his way to the coast. But it was not until January 1623 that he found a passage for Surat on the [English](#) ship *Whale*, Captain [Nicolas Woodcock](#).

He sejournd in India until November 1624, his headquarters being [Surat](#) and [Goa](#). In India Pietro Della Valle was introduced to the King Vekatappa Nayaka of [Keladi](#), [South India](#) by Vithal [Shenoy](#), the chief administrator of those territories. The accounts of his travels are one of the most important sources of history of the region.

He was at [Muscat](#) in January 1625, and at [Basra](#) in March. In May he started by the desert route to Aleppo, and boarded on a [French](#) ship at [Alexandretta](#). He reached [Cyprus](#) and finally [Rome](#) on the 28th of March 1626. There, he was received with many honors, not only from the literary circles but also from the [Pope Urban VIII](#), who appointed him a gentleman of his bedchamber. The rest of his life was uneventful; he married as his second wife a Georgian orphan of a noble family, Mariuccia (Tinatin de Ziba), who had been adopted by his first wife as a child, travelled with him and was the mother of fourteen children. He died in Rome on the 21st of April 1652.

By 1665 his "Travels" had been translated into English. They contain accounts of his discussions with "Hindoo" brahmins about whether the Egyptians or Indians first came up with the concept of reincarnation, a dialogue with a woman who invited him to her upcoming sati, a description of the barefoot Queen of Olaza, out on the embankments giving directions to her engineers--and many other bits of first-rate ethnography.

Della Valle also composed some vocal and instrumental music and was a librettist.

Works

- "Funeral Oration on his Wife Maani", whose remains he brought with him to Rome and buried there (1627)
- *Account of Shah Abbas* (1628)
- The *Travels in Persia* (2 parts) were published by his sons in 1658, and the third part (India) in 1663.

Sources

- [The Columbia Encyclopedia, Sixth Edition. 2001](#)
- *This article incorporates text from the [Encyclopædia Britannica, Eleventh Edition](#), a publication now in the [public domain](#).*

See these works for excerpts of the early English translation and for further information:

<http://www.columbia.edu/itc/mealac/pritchett/00generallinks/dellavalle/index.html>

- R. Amalgia, 'Per una conoscenza piii completa della figura e dell'opera di Pietro della Valle', Rendiconti delVAccademia dei Lincei, series vin, vol. vi, 1951, 375-81.
- L. Bianconi, Viaggio in Levante di Pietro della Valle, Florence, 1942
- P. G. Bietenholz, Pietro della Valle 1586-1652: Studien zur Oeschichte der Orientkenntnis und des Orientbildes im Abendlande, Basel-Stuttgart, 1962
- Wilfrid Blunt, Pietro's pilgrimage: a journey to India and back at the beginning of the seventeenth century, London, 1953.
- I. Ciampi, Della vita e delle opera di Pietro della Valle, il Pellegrino, Rome, 1880
- E. Rossi, ' Pietro della Valle orientalista romano (1586-1652) ', Oriente Moderno, XXXIII, 1953, 49-64
- _____, 'Versi turchi e altri scritti inediti di Pietro della Valle', Rivista degli Studi Orientali, xxn, 1947, 92-8
- A complete edition of della Valle's letters to Mario Schipano is by G. Gancia, Viaggi di Pietro della Valle, il Pellegrino, Brighton, 1843
- Other letters from Persia have been edited by F. Gaeta and L. Lockhart, viaggi di Pietro della Valle: Lettere dalla Persia, vol. I, Rome, 1972.
- John Gurney has two informative articles on della Valle: One is J. D. Gurney. "Pietro della Valle: The Limits of Perception" in Bulletin of the School of Oriental and African Studies, Vol. 49 (1986), no. 1, pp. 103–116; the other one is his entry in the [Encyclopedia Iranica](#)

Pramen:http://en.wikipedia.org/wiki/Pietro_Della_Valle, citováno 21. 9. 2009.

Carsten Niebuhr cestoval 1766 z Bombaje domů přes Mosul, určil jako Ninive, první je i ilustroval (AI 43)

Babylon

Nejdřív ztotožněn s Borsippou: Benjamin z Tudely (AI 44)

Taky ztotožňován s Akarkúfem, poprvé Nicolo di Conti (1428-1453), taky Rauwolff a Ortelius (AI 44)

Emmanuel de Saint Albert (Emmanuel Ballyet, 1700-1773), bosý karmelitán a apoštolský vikář v Bagdádu, navštívil Hillu před r. 1755 a popsal své zážitky v dopise papeži Benediktu XIV. roku 1754; soudil, že spíš Babel než Birs Nimrud je babylonská věž (AI 44-45); sbíral tu cihly s nápisy (AI 48):

A Carmelite missionary, Father Emmanuel de Saint Albert. He saw the ruins at Hillah and made a very important report upon them to the Duke of Orleans. His account was not published, but in manuscript form came into the hands of D'Anville, who presented to the Academy of Inscriptions at Paris a paper on the site of Babylon. This paper was based, in its

conclusive portions, upon the description of southern Babylonia given by Pietro della Valle, and especially that now offered by the Carmelite missionary. The words of the latter differ in important respects from the descriptions of any travelers who had preceded him. He says:

"Before reaching Hillah a hill is visible which has been formed by the ruins of some great building. It may be between two and three miles in circumference. I brought away from it some square bricks, on which were writing in certain unknown characters. Opposite this hill, and distant two leagues, another similar hill is visible, between two reaches of the river at an equal distance.... We went to the opposite hill, which I have already mentioned; this one is in Arabia, about an hour's distance from the Euphrates, and the other is in Mesopotamia, at the same distance from the Euphrates, and both exactly opposite to each other. I found it very like the other, and I brought away some square bricks, which had the same impressions as the first-mentioned ones. I remarked upon this hill a fragment of thick wall, still standing on the summit, which, from a distance, looked like a large tower. A similar mass was lying overturned beside it; and the cement was so solid that it was quite impossible to detach one brick whole. Both masses seemed as if they had been vitrified, which made me conclude that these ruins were of the highest antiquity. Many people insist that this latter hill is the remains of the real Babylon; but I know not what they will make of the other, which is opposite and exactly like this one. The people of the country related to me a thousand foolish stories about these two mounds; and the Jews call the latter the prison of Nebuchadnezzar."66

Unlike the travelers who had preceded him, this missionary cared nothing for the marvelous, and would have none of the stories of the natives. He had, however, so completely and accurately described these ruins that the work of D'Anville was comparatively easy. He decided that this was really Babylon, and that Baghdad was not its modern representative. The final word of D'Anville is interesting, and opens up the new era of study of this part of the Orient

The written characters which, as Father Emmanuel says in his report, are impressed upon the bricks which remain of buildings so ancient that they may have formed part of the original Babylon would be for scholars who wish to penetrate into the most remote antiquity an entirely new matter of meditation and study."67

These words were written in 1755, in the very middle of the eighteenth century. They show how the study of the city of Babylon lagged behind the investigation of the cities of Persia. Pramen: http://www.allempires.com/forum/ebook_view.asp?BookID=4&ChapterID=73, citováno 21. 9. 2009.

J. B. d'Anville v návaznosti na výše uvedené zprávy roku 1761 určil Babylon do oblasti Hilly (AI 45)

Carsten Niebuhr cestoval od r. 1761, v Hille byl 1765, určuje ji jako Babylon, 1766 z Bombaje domů (AI 45), ale určil i Borsippu jako část Babylonu a stvořil tak hypotézu „Velkého Babylonu“ (AI 46)

Joseph de Beauchamp

Roku 1780 jmenován papežským generálním vikářem v Babylonii (FD 1) vyplul z Marseille 6. 7. 1781 se záměrem konat v Bagdádu astronomická pozorování; v Hille byl před rokem 1786 dvakrát, poprvé 1784, do Paříže se vrací 1790; v Babylonu kopal na Kasru, nechal vykopat *un bloc qu'ils* (kopáči, pch) *croyaient une idole* = Babylonský lev, nalezený předtím roku 1776; taky se doslechl o glazovaných obkladech Ištařiny brány a uvádí i nálezy popsanych válců (AI 49); ve zprávě z cesty popisuje i Ktésifón, získává velkou pozornost (AI 50):

Pierre Joseph de Beauchamp, né à [Vesoul](#) le [28 juin 1752](#) et mort à [Nice](#) le [18 novembre 1801](#), fils de l'avocat Xavier de Beauchamp, est un diplomate et astronome français.

Nommé membre de l'[Institut d'Égypte](#) le [7 septembre 1798](#), il est adjoint à la section de physique lors de la troisième séance de cet institut.

Ancien consul à [Mascate](#) depuis le 3 mars 1795, il est chargé par [Bonaparte](#) d'une mission conciliatrice avec la Porte. En quittant [Alexandrie](#) le [13 février 1799](#), son navire est capturé en mer par les Anglais. Les Turcs ayant déclaré la guerre à la France, il est emprisonné aux [Sept Tours](#) avec le chargé d'affaires à [Constantinople](#), ainsi que tout le personnel de l'ambassade. Il meurt en arrivant en France.

Sources [modifier]

- Edouard de Villiers du Terrage, *Journal et souvenirs sur l'expédition d'Égypte*, mis en ordre et publiés par le baron Marc de Villiers du Terrage, Paris, E. Plon, Nourrit, 1899, et *L'expédition d'Égypte 1798-1801, Journal et souvenirs d'un jeune savant*, Paris, Cosmopole, 2001 et 2003, p. 351.
 - Yves Laissus, *L'Égypte, une aventure savante 1798-1801*, Paris, Fayard, 1998.
 - Archives Nationales, AF IV 1687, dossier 2 : Pièces concernant le décès et le testament de l'astronome-diplomate Beauchamp, membre de l'Institut d'Égypte (novembre 1801).
 - Bibliothèque Nationale, manuscrits, Fr. n.a. 10157 : Papiers de Beauchamp.
 - Jean-Joseph Marcel, *Supplément à toutes les biographies. Souvenirs de quelques amis d'Égypte [Sulkowski, Venture de Paradis, Gloutier, Ch. Magallon, Beauchamp, Belletête, Raige]*, par JJ. Marcel, Paris, H. Dupuy impr., 1834.
- Ce document provient de « http://fr.wikipedia.org/wiki/Pierre_Joseph_de_Beauchamp ».

Nato nařizuje britská Východoindická společnost svému rezidentovi v Basře, aby získal vzorky popsanych cihel, o kterých mluvil de Beauchamp, a aby je zaslal do Londýna (FD 3)

1783 – britská Východoindická společnost (dále BVS) jmenuje prvního nebritského Agenta v Bagdádu

1798 – jmenuje tamtéž britského Rezidenta

1802 – britský rezident v Bagdádu získává pravomoci konzula

Claudius James Rich (1786-1821)

nemanželský syn plukovníka Jamesa Cockburna (FD 5)

dětství tráví v Bristolu, kde se kvakerští kupci zajímají o cizí kultury a vlídně vítají cestovatele; Rich vyrůstá u kvakera Charlesa Foxe, který má bohatou knihovnu děl v arabštině a perštině (FD 5-6)

mimo školu se sám naučil turecky, persky, arabsky, hebrejsky, syrsky a „trochu čínsky“ (FD 6)

1803 jmenován vojenským kadetem BVS; když se zjistilo, kolik jazyků zná, jmenován tajemníkem britského generálního konzula ve Středomoří Locka se sídlem v Káhiře (FD 7) a dostává doporučující dopis na sira Jamesa Mackintoshe, *Recorder of Bombay* (FD 13)

1804 odplouvá z Anglie (FD 11); jeho loď ztroskotá na katalánském pobřeží, Rich získá peníze od bristolského kupce usedlého v Barceloně a cestuje dál do Itálie, kde čeká na návrat konzula Locka z Turecka a studuje jazyk a operní hudbu; odplouvá na Maltu, kde je svědkem Lockova úmrtí na vážné onemocnění přivezené z Turecka; BVS ho vysílá do Istanbulu (FD 11), kde tráví 15 měsíců cestami po Turecku až po Antakii a Aleppo (FD 12)

příplouvá do Káhiře za novým konzulem Missettem a zdokonaluje se v arabštině (FD 12)

1806 poslán do Bombaje; vyráží přes Sýrii po Tigridu do Basry, kde se silně nepohodne s tamním Rezydentem BVS Manestym (FD 13)

1. září 1807 - příplouvá do Bombaje (FD 13) a je přijat sirem Jamesem Mackintoshem (FD 14); Mary, nejstarší ze šesti Mackintoshových dětí, zaujme tak, že požádá jejího otce o dívčinu ruku a současně jmenován stálým Rezydentem v Bagdádu (FD 14-15);

1808 jmenován bagdádským Rezydentem BVS (FD 5); příplouvá do Basry a znovu se střetne s Manestym, jehož domorodá choť se opovážila vyjádřit ochotu „přijmout paní Richovou“ (FD 16); přijat šejkem Muntafiků a vjíždí do Bagdádu s četou jízdnic sipáhíjů, po nichž vezena Mary v palankýnu obklopena arménským služebnictvem (FD 27)

Richovi se usazují v Rezydentuře – palác se třemi nádvořími, v nejvnitřnějším bydlí Mary (FD 30-34)

1809 Rich řeší konflikt se zdejšími pašou úspěšně a etabluje se jako uznávaný představitel cizí mocnosti (FD 35-37)

Prosinec 1811 – tráví asi 10 dní v Babylonu, pořídil mapu a nechal vypracovat plán, nechal kopat na *Mujéliba* (Babil), kde prohledával podzemní prostory; sebral popsání cihly, smlouvy, zlomek kudurru a pečetní válečky (AI 51); patrně šlo o Nabukadnezarův Letní palác (FD 39); našli kostru v rakvi (FD 39)

1812 publikuje první Memoir o stavu zřícenin Babylonu (FD 40)

Říjen 1813 – odjíždí do Evropy na zdravotní dovolenou (FD 40); cestují přes Anatolii do Istanbulu (FD 57-58); dál Bukurešť, Szeged, Budapešť, Vídeň, kde britským vyslancem představeni u dvora (FD 58); cestují do Basileje, kde se setkají se sirem Mackintoshem; poté do Paříže a Mary sama odjíždí do Londýna, kde připravuje půdu (FD 58-59)

Květen 1815 – Claudius v Londýně (FD 59); odplouvá zpět přes Itálii a v Terstu přibírá Carla Bellina; do Istanbulu a přes Mosul do Bagdádu, kde 1816 (FD 59-61)

1815 publikuje druhý Memoir o Babylonu, velký úspěch, rychle po sobě čtyři vydání (FD 67)

1817 znovu v Babyloně s Bellinem – vše pečlivě zkontroloval (AI 51)

1818 otiskl třetí Memoir o Babylonu

duben-květen 1820 - odjíždí s Carlem Bellinem do Kasre Šírín a do Kurdistánu, Sulajmáníje a íránského příhraničí (FD 69)

31. 10. 1820 přijíždí do Mosulu s Carlem Bellinem a pobývá tam 4 měsíce. Navštíví a pořídí náčrty plánů všechny větší pahorky, Nabí Júnus a Kujundžik, jakož i Nimrud (AI 47)

Únor 1821 – Richovi se vrací kelekem do Bagdádu (FD 73)

13. 6. 1821 – Richovi vyplouvají z Basry do Bender Bušire, odkud Mary pokračuje do Indie (FD 75); Claudius se vypravuje do Širázu, aby odtud navštívil Persepoli a Pasargady; v Širázu ho zastihne epidemie cholery (FD 75);

4. 10. 1821 se u něj projeví příznaky cholery (FD 75)

5. 10. 1821 umírá (FD 75)

Listopad 1821 – umírá v Mosulu Carl Bellino (FD 73)

Zprávy vzbudily velikou pozornost – roku 1821 cituje i Byron, Don Juan V 62 (AI 51)

Po Claudiově smrti (1825) prodala Mary jeho sbírku Britskému museu za 7000 GBP (FD 66); mince, rukopisy v syrštině, 4 válce popsané klínopisem, 32 tabulky celé i zlomky, 13 popsaných cihel, klínopisná tabulka z černého kamene, velký popsaný hraniční kámen a další rozmanité starožitnosti (FD 77)

;

(Sir) Robert Ker Porter

Sir Robert Ker Porter, 1777-1842, artist and diplomat, and his sister Jane Porter, 1776-1850, novelist. Career: born 1777 at Durham son of William and Jane (Blenkinsop) Porter; 1779 father died; 1780 mother moved to Edinburgh; 1790 mother took him to Benjamin West who was impressed by his sketches and admitted him as an academy student at Somerset House; 1792 received a silver palette from Society of Arts for an historical drawing "The Witch of Endor"; 1793 commissioned to paint an altarpiece for Shoreditch church; 1803 appointed captain in the Westminster militia; 1804 appointed historical painter to the czar of Russia; decorated Admiralty Hall at St. Petersburg; fell in love with a Russian princess, Mary von Scherbatoff; 1806 knighted by Gustavus IV of Sweden; 1807 created a knight of St. Joachim of Würtemberg; 1809 published two-volume work of *Travelling sketches in Russia and Sweden. During the years 1805, 1806, 1807, 1808* ; accompanied Sir John Moore to Spain, present at Coruña and published in 1809 *Letters from Portugal and Spain written during march of the British troops* ; 1811 revisited Russia; 1812, February 7, married his Russian princess, by whom he had a daughter, Mary; 1813, April 2, knighted by prince-regent; 1819 received insignia of the order of the Lion and the Sun from Persian monarch Futeh Ali Shah; 1826, September 27, wife died at St. Petersburg of typhus fever; 1826 appointed British consul in Venezuela; painted portrait of Simon Bolivar; 1831 mother died; 1832 created a knight commander of the order of Hanover in recognition of benefits he had conferred upon the protestant community of Caracas; 1837 daughter married M. Kikine, Russian army officer; 1841 returned to England and also revisited Russia; 1842, May 3, wrote brother William from St. Petersburg that he was on eve of sailing for England but died suddenly of apoplexy as he was returning in his drosky from a farewell visit to the czar,

Alexander I, on the following day; his sister Jane arrived shortly before his death; buried in St. Petersburg (pramen: <http://www.indiana.edu/~liblilly/lilly/mss/html/porter.html>, citováno neuvedeno kdy).

Proslulý malíř a kreslíř, oženil se s ruskou princeznou (FD 67-68)

1817 navštívil Persepolis (AI 52, FD 68)

14. října 1818 přijel do Bagdádu, kde Mu Rich s Bellinem ukázali Babylon, Borsippu, Uhajmir a Akarkuf (AI 52)

Velmi pečlivě kreslil a maloval (AI 52)

Zachytil plán Babylonu (AI 52)

Poprvé správně interpretoval zikkuraty („a temple and an observatory“) (AI 52)

Populární, uvedl babylonské zříceniny v širší známost (AI 52)

Henry Creswicke Rawlinson (1810-1895)

1810 nar. v Oxfordshire (FD 7); otec měl cosi s koňmi, jeho kůň vyhrál dostih v Derby

v Bristolu si u strýce, významného lékaře, léčil oční neduh (FD 7)

1821 poslán do malé školy v Somersetu a poté se stipendiem do Ealingu, kde studuje klasické jazyky (FD 7)

1827 vstupuje jako kadet do služeb BVS (FD 7)

do Indie se plaví se sirem Johnem Malcolmem, guvernérem Bombaje, vojákem, diplomatem, znalcem Orientu a neúnavným vypravěčem (FD 7)

1832 jako poručík slouží u First Grenadiers v Púně; 72 mil ujel za méně než 4 hodiny; studuje indické jazyky a zabývá se perštinou (FD 8)

1833 přijel se svým oddílem do Bušíru, kde musel přezimovat (FD 79)

1834 navštěvuje Persepolis (FD 79)

1835 odvelen do Kermanšáhu jako vojenský poradce šáhova bratra, guvernéra Kurdistánu (FD 8, FD 79)

Co doklad jeho jezdeckého mistrovství se uvádí, že když chtěl britského vyslance v Teheránu uvědomit o příjezdu ruského agenta do Herátu, ujel 750 mil za 150 hodin (FD 79)

1835-1837 navštěvuje pravidelně skálu v Bísútúnu s nápisem (FD 79)

Bísútún: Dáreios Veliký (522-486) – ve výši asi 400 stop (130 m) reliéf velkokrále nad devíti

zajatými povstalci; pod nohama drtí uchvatitele jménem Smerdis; za velkokrálem dva služebníci a Ahuramazda ve svém slunečním okřídleném kotouči (FD 80); před vytesáním reléfu skalní povrch o rozloze asi 1200 čtverečních stop (= 400 m²) pečlivě uhlazen a kazy v povrchu vyplněny kvalitnějším kamenem zalitým do olova; poté povrch skály vyleštěn, vysekány nápisy a reliéfy a celé dílo zalito křemičitou glazurou; glazura tvrdší než kámen, protože odprýskává a bere s sebou úlomky kamene padající pod skálu (FD 80)

1835 – perský a elamský nápis kopíruje sešplháním na chodníček po skulpturami, později lana a žebříky (FD 81)

1847 teprve se dostává ke kopírování babylonského nápisu, které musel provést neznámý kurdský hoch, zavěšen na skále (FD 81)

Sňaté kopie se roku 1897 rozpadly v Britském museu (FD 81)

Při luštění postupoval stejně jako Grotefend – identifikoval skupiny znaků jako královské tituly a královská jména známá z klasických pramenů (FD 81)

Konec roku 1837 – dokončil překlad prvních dvou odstavců nápisu (FD 82)

1839 – publikuje další část překladu (FD 82)

1839 se vrací do Indie a účastní se války v Afghánistánu (FD 82)

1840 major a Politický agent v západním Afghánistánu, účastní se bitvy u Kandaháru (FD 82)

1842 se vrací do Indie (FD 82)

6. prosince 1843 přistává v Bagdádu jako British Consular and Political Agent in Turkish Arabia (FD 82, AI 304)

aby mohl na rezidentuře pracovat, staví si z proutěného pletiva *camelthorn* letohrádek nad řekou na konci terasy (FD 92) a k němu zkonstruoval vodní kolo, které nabíralo vodu z řeky a stále polévalo střechu letohrádku (FD 93)

1849 se vrací do Londýna na dovolenou
(http://en.wikipedia.org/wiki/Sir_Henry_Rawlinson%2C_1st_Baronet)

1851 se vrací z Londýna zjevně do Bagdádu (AI 303)

1852 studuje asyrské sylabáře z Aššurbanipalovy knihovny v Ninive a vyslovuje dohad, že obsahují texty psané neznámým nešemitským jazykem (AI 332)

1855 končí s funkcí a vrací se do Londýna definitivně (AI 304)

29. května (nebo 6. června) roku 1857 odeslala Royal Asiatic Society čtyřem pánům:
Edwardu Hincksovi
Julesi Oppertovi

Henrymu Creswickovi Rawlinsonovi
a Williamu Henrymu Foxi Talbotovi
nápís Tiglatpilesara I., výsledek publikován jako "Comparative translations of the
Inscription of Tiglath Pileser I," Journal of the Royal Asiatic
Society of Great Britain & Ireland 18 (1961): 150-219.
(<http://www.let.leidenuniv.nl/iaa/RAScuco.html>, citováno dne 29. 5. 2007)

Austen Henry Layard (1817-1894)

1817 narozen v Paříži (FD 9) v hugenotské rodině, která odjela z Anglie v 17. století (AI 269)

otec byl nepevného zdraví, a tak žila rodina většinou ve Švýcarsku a Itálii; Layard se zajímal o umění a četl o Orientě (FD 9, AI 269)

1833 poslán do Londýna, aby získal právnické vzdělání (FD 9)

pro šesti letech právní praxe (u *sollicitora*) se rozhoduje změnit způsob života (FD 9) a přijímá nabídku příbuzného na zaměstnání na Cejloně (FD 9-10)

8. 7. 1839 odjíždí z Anglie (FD 9-10)

Plovdiv – onemocní gastritidou, vyléčen arménským lékařem vystudovaným v Edinburghu (FD 95)

Leden 1840 – v Jeruzalémě, cestuje do Petry, která se mu moc nelíbí (FD 95)

Damašek, Baalbek, Bejrút, Aleppo (FD 95-96)

Z Aleppa 18. 3. 1840 do Urfy, Nisibis (FD 96)

2. května přijíždí do Mosulu (FD 96)

10. dubna 1840 přijíždí do Mosulu (AI 55)

Cestují do Bagdádu (FD 97-98)

Z Bagdádu do Kermanšáhu a Hamadánu (FD 99)

8. srpna 1840 se v Hamadánu loučí s Edwardem Ledwichem Mitfordem a vrací se do Mosulu (AI 55)

Cestuje do Chúzistánu a putuje s Bachtijáry (FD 101)

Vrací se do Bagdádu v létě 1841 (FD 101-102)

Červen 1842 - odeslán do Istanbulu, aby informoval britského vyslance sira Stratforda Canninga o možné válce mezi Tureckem a Íránem (FD 102)

Při projíždění Mosulem uvítán Paulem Emilem Bottou (FD 108)

Přijíždí do Istanbulu a vřele přijat sirem Canningem, v jehož službách zůstal dva roky (FD 109), přesněji v letech 1842-1845 (AI 293)

Počátek roku 1845 – sir Canning uvažuje o financování Layardových výkopů (FD 110)

Podzim 1845 – sir Canning se zavazuje, že bude financovat Layardovy výkopy na Nimrudu, načež je Layard za 12 dní v Mosulu (FD 110)

Layard žádá o finanční podporu také Britské museum, kterému se moc nechce, až z něj vyleze 2000 GBP (FD 118-119, AI 294)

8. listopadu 1845 se vypravuje do Nimrudu (FD 111)

9. listopadu otvírá výzkum, nachází Severozápadní a Jihozápadní palác s hojnými reliéfy (FD 112-113)

Před vánoce uzavírá výzkum a odjíždí k Rawlinsonovi do Bagdádu (FD 115)

Leden 1846 – Layard se vrací do Mosulu (FD 115)

Únor 1846 – otvírá výzkum Kujundžiku a získává Hormuzda Rassama jako placmistra (FD 115)

Užívá zařízení zbylého po britské Eufratské expedici: káru s železnými koly, jeřáb z litiny, hever, bloky (AI 300)

Nimrud = Kalach, na soutoku Tigridu a Velkého Zábu. Ústřední paláce zbudovány na mohutné terase půdorysu dvojitého čtverce širokého 300 m s delší osou orientovanou S-J. V SZ rohu umístěn nevelký zikkurat. Dále zde Severozápadní a Jihozápadní palác (FD 112). Severozápadní palác dílem Aššurnasirpala II. (883-859), jihozápadní palác přestavěn za Assarhaddona s použitím starších skulptur otočených lícem ke zdi, připravených k vytesání reliéfů (FD 128).

Při odchodu sira Canninga vydává sultán firmán povolující Layardovy výkopy (FD 118)

Vzhledem k finanční tísní kope podél zdí, aby odkryl reliéfy, a výplň ve středu místnosti nechává *in situ* (FD 120)

Pozdní jaro 1846 – kope i v Kujundžiku u Nergalovy brány (FD 122)

Výzkum uzavřen z rozkazu mosulského paši (AI 282)

V létě dopravuje reliéfy do Basry, odkud se mají plavit do Londýna (FD 123)

Srpen 1846 – kvůli vedru uzavírá výzkum a cestuje do hor (FD 124)

1. listopadu 1846 – znovu otvírá výzkum na Nimrudu s Hormuzdem Rassamem: SZ palác, JZ palác, střed a JV (FD 128)

V ústřední budově nachází Černý obelisk Salmanassara III., vyobrazením Jehua, syna Omriho (858-824 př. n. l., FD 129)

Paláce zdobily i fresky (FD 130)

Nachází i drobný mobiliář – řezby ve slonovině, měděné předměty (nádoby), sklo, alabastr, kusy nábytku; přilby, železná zbroj, (FD 129) (AI 310-311)

Rozpadalo se mu to pod rukama (FD 129) (AI 310-311)

Nepoznává tabulky, pokládá je za *bits of pottery decorated in an unusual manner* (FD 139)

31. prosince 1846 odesílá poslední zásilku 20 beden materiálu do Basry (FD 130)

Duben 1847 – v SZ paláci vyproštěno 28 místností (FD 130)

Květen 1847 – připravuje k odeslání další zásilku skulptur o celkové váze asi 10 tun (FD 130-132)

22. května 1847 vše odplulo do Basry (FD 133)

Načež otevřel Kalát Šerkát, našel sochu, ale nepoznal zdi z vepřovic (FD 134)

Pak se vrátil na Kujundžik a odkryl část Sinacheribova paláce (FD 134-135)

24. června 1847 odjel z Mosulu do Istanbulu a Londýna a vzal Rassama s sebou (FD 135) (AI 309)

Navštěvuje Itálii a Paříž (FD 135), v Paříži se v prosinci 1847 setkává s Bottou (AI 289)

12. dubna 1848 vypluly Layardovy starožitnosti z Bombaje do Anglie, kam dopluly v říjnu, ale bez drobného mobiliáře, který se ztratil v bombajských přístavních skladištích (FD 136-137)

1848-1849 otiskuje *Nineveh and its Remains*, nesmírně populární (FD 111) (AI 295)

Dostává od Britského musea 3000 GBP na dva roky a vrací se zpět (FD 138-139)

V říjnu 1849 (přesněji 12. října, AI 295) začíná s Rassamem znovu kopat, a to v Sinacheribově paláci na Kujundžiku (FD 138-139)

Nachází Sinacheribův reliéf dobytí Lakíše (FD 140)

Dále nachází Sinacheribův archív a knihovnu, dvě místnosti plné tabulek (FD 140)

Spolu s Rassamovým objevem knihovny odkryto celkem 24 000 tabulek (FD 140):
Současně s Kujundžikem kope i v Nimrudu a na řadě menších tellů (FD 142)

Podzim 1850 – otvírá řadu tellů v Babylonii, ale zklamán, neboť nic nenašel, nejsou schopni rozpoznat vepřovice (FD 142-143)

Od 27. února 1851 – pokouší se o výzkumy na Nabí Júnus – nachází nápisy Adadnarárho III., Sinacheriba, Assarhaddona; zjišťuje, že pod vesnicí je Assarhaddonův palác, ale vyhnán kvůli úctě k hrobu proroka Jonáše (AI 275)

Duben (přesněji 28. 4., AI 275, AI 287) 1851 – odjíždí domů (FD 143)

Na počátku roku 1852 jmenován do funkce v úřadě náměstka ministra zahraničí (FD 167)

Poté zvolen za liberály poslancem v Aylesbury (FD 167)

1853 – v Londýně publikuje *Discoveries in the Ruins of Nineveh and Babylon* a *The Monuments of Nineveh* (FD 143)

Poté ministr práce (*Chief Commissioner of Works*) (FD 167)

1869 – britský velvyslanec v Madridu (FD 168)

Duben 1877 – povýšen do šlechtického stavu, Sir Austen Henry Layard jmenován britským velvyslancem u Vysoké porty (AI 274) (FD 168)

1877-1880 Austen Henry Layard britským velvyslancem v Istanbulu (AI 295)

Ninivská knihovna: historická literatura, královská knihovna, chrámová knihovna, korespondence a smlouvy; královská knihovna: Sedm tabulek stvoření, Dvanáct tabulek Gilgameše, Etana, Adapa, Anzu, 500 lékařských tabulek se znalostí asi 500 léčivých substancí, několik set jmen rostlin, recepty na přípravu skla a glazur, věštbná literatura /omina/, slovníky (FD 141)

William Kennett Loftus

William Kennett Loftus (b. [13 November 1820](#), [Linton, Kent](#); d. [27 November 1858](#), at sea) was a British geologist, naturalist, explorer and archaeological excavator. He discovered the ancient Sumerian city of [Uruk](#) in 1849.

He was brought up in [Rye](#), and went to school at [Newcastle Grammar School](#). In Cambridge, where from 1840 he studied geology, he was a resident of [Caius College](#). In 1845 he married Charlotte Thulbourne. From 1849 he served as geologist and naturalist with the British Government's Turco-Persian Boundary Commission, under Col. W.F. Williams (Royal Artillery). The work of the mission gave Loftus and his friend [Henry Adrian Churchill](#) the chance to visit ancient sites and, in 1850, to excavate for a month at Uruk (Warka) and [Larsa](#) (Senkereh).

Briefly, in February to April 1851, Loftus was released from the work of the Commission to excavate at Susa on behalf of the [British Museum](#), but was in June replaced by Hormuzd Rassam, together with whom Loftus subsequently explored the sites and collaborated on a report on the work at Susa.

Engaged in 1853 by the newly-founded Assyrian Excavation Fund to conduct excavations in Warka, Loftus worked at the site from January to April 1854, uncovering the famous coloured clay cone wall and some tablets written in cuneiform script. In October of the same year he transferred to [Nineveh](#), and also worked at [Nimrud](#), where in February 1855 he found the so-called "Burnt Palace" of the Assyrian king [Assurnasirpal II](#) and a hoard of exquisite ivories.

In September 1856 Loftus was engaged as assistant geologist to the Geological Survey of India, but in India he suffered declining health and died at sea on the voyage back to Britain, aged 38. (pramen: http://en.wikipedia.org/wiki/W.K._Loftus, datum citace neuvedeno)

Geolog, člen Turecko-perské hraniční komise (FD 146)

1849 projíždí jižní Mezopotámií, navštěvuje Mukajjar (Ur), Niffar (Nippur), Warku (Uruk) (FD 146)

Tři týdny kope ve Warce; najde parthský hřbitov s „bačkorovitými rakvemi“, prokope parthský chrám a nachází první zdi zdobené terakotovými klíny (FD 147)

Pak se přestěhuje do Sinkáry (Larsy), najde tabulky, nápisy (FD 148)

Tell Sifr – našel depot a skoro stovku tabulek (FD 149)

1854 kope ve Warce (FD 164)

1853-1854 pokračuje v díle Hormuzda Rassama na Kujundžiku (FD 156)

Depot z Tell Sifru – ze starobabylonského období, tedy 19.- 18. století př. n. l., kotle, nádobí, mísy, kladiva, sekáče, nože, dýky, řetezy, zrcadla a další (FD 149)

Edward Hincks (19. 8.1972 – 3. 12. 1966)

Narozen v irském Corku co syn pastora

V 19 letech pastorem v Killyleagh a tam působí až do konce svého života

Zabýval se bísútúnským nápisem, irčil jeho slabičnou a hláskovou povahu a určil samohlásky

Rozpoznal semitský ráz akkadštiny a přečetl na Černém obelisku jméno Jehú

Přečetl jméno boha Aššura

Správně datoval palác v Kalhu

Pracoval v Britském Muzeu ve složitých podmínkách, jeho prepisy nápisů z Kalhu dostupné Talbotovi a Rawlinsonovi

Pramen: Lion-Michel 2008, 24.

Henry William Fox Talbot (11. 2. 1800 – 17. 9. 1877)

Velmi nadaný, přijat na cambridgeskou Trinity ve věku 17 let, věnuje se botanice, matematice, filologii, archeologii

Od 1819 pracuje na Trinity

1838 oceněn za práce v oboru integrálního počtu

Vymyslel, jak z jednoho negativu získat více pozitivů

S testem Royal Asiatic Society 1857 to byl jeho nápad

Zachovala se objemná korespondence s kolegy

Pramen: Lion-Michel 2008, 25

Jules Mohl (1800-1876)

Narozen ve Stuttgartu (AI 268)

Studoval orientální jazyky v Paříži u Silvestra de Sacy a Rémusat (AI 268)

1826-1833 profesorem v Tübingen, zabývá se čínštinou (AI 268)

1834 odchází do Francie a přijímá tamní občanství; francouzská vláda u něj objednává překlad Firdausiho *Šáhnáme* (AI 268)

1840 jmenován sekretářem pařížské *Société Asiatique* (AI 268)

Z jeho iniciativy zakládá vláda vicekonzulát v Mosulu

Paul Emile Botta (1802-1870)

Narozen v Turíně (AI 268)

Přírodovědec, syn známého historika (FD 103)

Diplomat na Blízkém Východě (FD 103)

1830 slouží v Egyptě (AI 268)

1833-1842 francouzským konzulem v Alexandrii (AI 268)

25. května 1842 přijíždí Botta do Mosulu (AI 268)

Prosinec 1842 – první sondy do Kujundžiku (FD 105, AI 269)

Zklamán výsledky, opouští Botta Kujundžik (FD 106)

Březen (přesněji 20. března, AI 272) 1843 otvírá výzkum na Chorsabadu, nachází četné kamenné reliéfy z obložení palácových komnat (FD 106)

Otvírá tam asi 100 místností s reliéfy (AI 272)

Podle Layarda Botta propadl požívání opia (FD 108)

Chorsabad = Dúr Šarrukín, založen Sargonem II. Asyrským. Panovník zvolil městiště a nechal zbudovat obdélníkový areál vymezený hradbami. Město bylo vybaveno sedmi branami a ve středu SV zdi zbudována terasa, na níž umístěn královský palác. Palác obsahoval zikkurat a tři chrámce, kolem terasy umístěny větší chrámy a profánní zástavba (FD 106).

Zima 1843-1844 – Botta uzavírá výzkum kvůli četným potížím (AI 272)

Podzim 1843 – francouzská vláda vysílá k Bottovi kreslíře Eugèna Flandina (AI 293), ten však dorazil až v květnu 1844 (FD 107)

Francouzská vláda investovala do Chorsabadu celkem 140 000 franků (AI 293)

Botta svoluje k tomu, aby Layard a Canning mohli číst v Istanbulu jeho depeše francouzské vládě, 1842-1844 (FD 110)

Říjen 1844 uzavírá výzkum Chorsabadu (AI 288) a odjíždí do Francie (AI 291)

Květen 1846 – Bottovy nálezy přepravovány do Basry (AI 301)

Prosinec 1847 – Bottovy nálezy dorazily do Paříže (FD 135)

Otiskl pětisvazkové *Monuments de Ninive* (FD 135)

1848 – vypukla Druhá republika, mosulský konzulát zrušen, Bottovi přiděleno druhořadé diplomatické místo v Levantě (FD 136)

Říjen 1844 – leden 1846 – francouzským konzulem v Mosulu je p. Rouet (AI 289)

Leden 1846 - leden 1852? - francouzským konzulem v Mosulu je p. Guillois (AI 290)

Victor Place (1818-1875)

Architekt (AI 290)

12. ledna 1852 přijel jako francouzský konzul do Mosulu (AI 290, 304)

Vyžádal si od H. C. Rawlinsona koncesi na Kujunžiku a také ji dostal, na severním konci tellu; oba pánové vymezili demarkační linii mezi francouzským a anglickým sektorem (AI 291)

Kope svislé šachty a spojuje je tunely (AI 306) (AI 320) (FD 150)

1853 má konflikt s Rassamem kvůli porušování demarkační linie (AI 291)

Smíruje se se stavem věcí, ale v publikaci Rassamovo jméno naprosto ignoruje (FD 155)

14. 3. 1853 – k expedici vyslán architekt a kreslíř Félix Thomas (AI 302)

Pořizují plán Sargonova paláce na Chorsabadu, neodpovídá zcela realitě, jak zjistila expedice Orientálního ústavu chicagské univerzity (AI 305) (AI 320) (FD 150)

Nepalácové budovy kreslil na plán zjevně po paměti až v Paříži (FD 150)

Expedice končí v dubnu 1855 (AI 320)

Fulgence Fresnel

Fulgence Fresnel (b. 1795, d. 1855) (pramen: <http://www.nndb.com/people/925/000100625/>, datum citace neuvedeno)

1851 vysílá francouzská vláda do Babylonie expedici pod jeho vedením, dále Jules Oppert a Félix Thomas (FD 149)

1852 *Expédition scientifique et artistique en Médie et Mésopotamie*

Kopou Kiš a Babylon (FD 149)

O většinu materiálu přišli při přepadení v Kurně (FD 149)

21. května 1855 - přepadení v Kurně u ústí Šatt el-Arabu, v léčce arabských lupičů ztroskotala bárka a dva vory a náklad se potopil: 41 beden s Placeovým materiálem z Chorsabadu a s materiálem Fresnelovy výpravy (celkem 120 beden), 68 beden materiálu z Aššurbanipalova paláce na Kujundžiku, které Placeovi přidělil Rawlinson jako odškodné za Rassamův úchvat, řada starožitností určených pro Britské muzeum a 80 beden určených pruské vládě (AI 301-302) (FD 157)

V letech 1853-1855 vyčerpala krymská válka finance Anglie a Francie, takže od roku 1855 se na Mosulsku nekopalo (AI 269)

Jules Oppert (9.7.1825 Hamburg – 21. 8. 1905 Paříž)

1844-1847 studuje (i práva) v Heidelbergu, Bonnu, Berlíně a Kielu

1847 Ph.D. *De iure Indorum criminali*

1847 *Lautsystem des Altpersischen*, Berlin

1847 odchází do Paříže

1848 profesor němčiny na Lycée de Laval

1850 Remeš

1851 *Mémoire sur les inscriptions achéménides conçues dans l'idiome des anciens perses* („Journal Asiatique“ 4e série, vols. XVII-XIX, Paris 1851-1852, vydáno knižně v Paříži roku 1852)

1851 Expédition scientifique et artistique en Médie et Mésopotamie, s Fulgencem Fresnelem a Felixem Thomasem

1854 se vrací do Paříže a získává francouzské občanství

Za svou *Expédition scientifique en Mésopotamie*, 2 sv., Paříž 1857-1864, obdržel (státní?) cenu 20 000 FF

1855 odjíždí na státní stipendium do Londýna studovat asyrské sbírky Britského muzea

1855 publikuje *Ecriture anarienne*, Paříž, kde nazývá ne-semitskou řeč Mezopotámie nejprve Casdo-Scythien, a později sumerštinou, předpokládá její původ v uralsko-altajských jazycích a tvrdí, že klínopis vynalezli Sumeřané

1856 se vrací do Francie a vyznamenán křížem Čestné legie

1856 publikuje *Chronologie des Assyriens et des Babyloniens*

1857 jmenován profesorem sanskrtu a srovnávací jazykovědy na jazykové škole při Bibliothèque nationale

1857 publikuje *Etudes assyriennes*

1859 *Grammaire sanscrite*, Paříž, 2. vydání tamtéž 1864

1860 *Elements de la grammaire assyrienne*, Paříž, 2. vydání Paříž 1868

1863 publikuje v Paříži *Fastes de Sargon, roi d'Assyrie*, 2 sv.

1865 publikuje *Histoire des empires de Chaldée et d'Assyrie*, Versailles, v rozsahu asi 2000-150 př.n.l., za semitského osídlení Mezopotámie

1869 jmenován instruktorem asyriologie na Collège de France

1870 publikuje v Paříži *Les inscriptions de Dour-Sarkayan*

1874 tamtéž profesorem asyrské jazykovědy a archeologie

1875 publikuje v Paříži metrologickou příručku *Etalon des mesures assyriennes*

1876 publikuje *Etudes sumériennes*, Paříž

1877 publikuje v Paříži *Documents juridiques de l'Assyrie et de la Chaldée*, při přípravě pomáhal Joachim Menant

1879 publikuje v Paříži *Le peuple et la langue des Mèdes*

1881 jmenován členem *Académie des Inscriptions et de Belles-Lettres* za egyptologa Augusta Marietta

1881 založil a začal vydávat *Revue d'Assyriologie*

1885 důstojníkem Čestné legie

1886 se při založení *Zeitschrift für Assyriologie* Carlem Bezoldem stal jedním z přispívajících vydavatelů

1890 vicepresidentem *Académie des Inscriptions et de Belles-Lettres*

1891 presidentem *Académie des Inscriptions et de Belles-Lettres*

Zanechal bibliografii o 427 položkách

(pramen: <http://www.jewishencyclopedia.com/view.jsp?artid=108&letter=O>, datum citace neuvedeno)

Ernest Renan (28. 2. 1823 – 2. 10. 1892)

Tatínek, kapitán Renan, zřejmě v úzkých – pil, pokoušel se počítím dítěte řešit osobní krizi; vypůjčil si velkou sumu peněz a netušil, jak ji vrátit (TMER 10)

1828 – jeho příbřežní plavidlo se vrátilo bez kapitána, který se ztratil v Saint-Malo (TMER 10)

Paní Renanová píše syndikovi v St. Malo, aby Renanovi proboha nedával žádné peníze (TMER 10)

Na pláži mezi Tréguierem a St. Malo nalezeno tělo ve stavu rozkladu, kapitán Renan identifikován podle tabatěrky (TMER 11)

Majetek rodiny prodán v dražbě (TMER 11), ovšem dluh silně převýšil výtěžek (TMER 12)

Takže se musí vydělávat – bratr Alain odchází do Paříže pracovat v bance, paní Manon pronajímá pokoje (TMER 12-13)

Paní Manon, Ernest a Henrietta odcházejí k babičce, pí. Lasbleiz, do Lannionu (TMER 13)

1830 - se vrací do Tréguieru (TMER 13)

Paní Manon si otvírá lahůdkářství, ale nevede se jí (TMER 14)

1835 - Henrietta odchází sloužit do Paříže, stává se vychovatelkou v dívčím internátu (TMER 14)

Ernest vstupuje do tréguierského semináře a projevuje svůj velký talent (TMER 15)

1838 - vymůže Henrietta Ernestovi stipendium do pařížského semináře Saint-Nicolas-du-Chardonnet (TMER 16)

I zde projevuje své velké nadání a poznenáhlu si zvyká na velké město (TMER 18)

Ale už 1841 se bouří proti omezenosti obzorů bretaňského kléru (TMER 19)

1841-1843 studuje v semináři v Issy u Paříže (TMER 18)

1843-1844 studuje v semináři při Saint-Sulpice (TMER 18); začíná tam s hebrejštinou, studuje němčinu a německou filozofii (TMER 18-19)

1844 – přijímá nižší svěcení (TMER 19)

1845 – má vážné pochybnosti o křesťanství (TMER 19)

Podzim 1845 – se rozhoduje, že se nedá na kněžskou dráhu (TMER 20)

Odchází ze semináře, stává se vychovatelem v soukromém internátě a vstupuje na univerzitu (TMER 20)

Jeho spolubydlícím je chemik a budoucí akademik Marcelin Berthelot (1827-1907) (TMER 21)

Henrietta našla zaměstnání v bývalém Polsku u Zamojských (TMER 21)

Tréguier nese jeho rozhodnutí velmi nelibě, ale maminka ho schvaluje (TMER 21)

1847 – maminka odchází z Tréguieru k bratru Alainovi do St.-Malo a už se nikdy nevrací (TMER 21)

Studuje velmi usilovně; 1846 skládá současně zkoušky bakalářské a licenciátské,

1847 získává od Institutu cenu Volney za *Essai historique et théorique sur les langues sémitiques en général et sur la langue hébraïque en particulier*, 1500 stran ve 4 svazcích (TMER 21)

1848 si zapisuje *agrégation de philosophie* a píše, leč nevydává, *L'avenir de la science* (TMER 21);

L'Avenir de la science je pojednání o postavení vědy v moderní společnosti. Vesmír není ustrnulým, hotovým a uzavřeným dílem Boha stojícího mimo něj, nýbrž jde o živý, z vlastních vnitřních popudů se neustále obrozující a proměňující organismus. Namísto

teologie je tedy třeba postavit filozofii hegelovského zaměření. Teprve hegelovsky pojatý vývoj vedl k postupnému zavedení lidskosti, objevení myšlení, ustavení ctnosti a počátkům hledání pravdy a dobra. Nezaújaté a ničím nezkršené hledání ideálu je ono věčné náboženství, které je třeba odlišovat od časných náboženských soustav, uzavřených v sítích dogmat a odsouzených k zániku. Vývoj vesmíru a člověka, studovaný filozofii, není abstraktní spekulací, ale studuje je řada exaktně si počínajících přírodních i společenských věd. Je v každém případě třeba zbavit se nízkých a hmotných zájmů, filozofie se musí stát stěžejní tvůrkyní morálního a náboženského života; pozitivní věda musí v životě mudrce-filozofa zaujmout místo náboženství. Intelektuální elita musí splnit své poslání, totiž pozvednout na svou úroveň masy a otevřít jim cestu k vyššímu životu. Proměna společnosti by se měla stát dílem vědy. Poznat lidstvo znamená poznat jeho dějiny; ježto pak vývoj lidstva utvářela podvědomá spontaneita, není důležitější částí dějin než historie náboženství a v rámci historie náboženství problémy jejich počátků, neboť nikde nevidíme lépe lidské tvůrčí úsilí než právě tam. Nejvýznamnější morální událostí dějin lidstva je zrod křesťanství, které i přes své vědecké omyly a úzký teologický dogmatismus vyhlásilo věčné morální pravdy. (pramen: http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 3-4, citováno 25. 10. 2006)

1849 francouzské jednotky podporující Garibaldiho obsazují Řím a francouzské instituce vysílají expedici do italských knihoven, kam je rakouská správa nepouštěla; na konci roku odjíždí Ernest do Itálie a zůstává tam devět měsíců, kdy cestuje z Říma do Florencie, Neapole, Monte Cassina, do Benátek; cesta pro něj znamenala jisté otevření se realitě a vyproštění z ryze univerzitního prostředí (TMER 22).

1850 získal místo v Bibliothèque nationale
(http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 4, citováno 25. 10. 2006)

1852 publikuje *Averroès et l'averroïsme*, s poukazem na nebezpečí dogmatismu, který u muslimů zastavil vývoj vědeckého myšlení
(http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 4, citováno 25. 10. 2006)

1854 – Ernest s Henriettou, která se vrací do Paříže, nacházejí byt v rue du Val-de-Grâce (TMER 24)

1855 publikuje v Paříži *L'histoire générale des langues sémitiques* (TMER 24)

1856 - se žení s dvacetiletou Kornélií, nejstarší dcerou Henri Scheffera, umělce, jejíž věno vyplatil jeho starší bratr Ary, proslulý malíř a šéf velmi liberální domácnosti, kam často přijížděli zahraniční hosté (TMER 23)

Maminka přijíždí ze St.-Malo, aby s nimi bydlela (TMER 25)

1856 publikuje v Paříži *Etudes d'histoire religieuse* (TMER 24)

1857 odmítnuta Renanova žádost o katedru hebrejštiny na Collège de France, patrně vlivem katolických kruhů (TMER 27)

1858 se Renanovým narodí syn Ary (TMER 25)

1858 publikuje v Paříži *Le livre de Job* (TMER 24), kde odmítá interpretaci díla ve smyslu nesmrtelnosti duše; katolíci s ním vedou intenzivní polemiku a dílo je dáno na index (TMER 27)

1859 se Renanovým narodí dcera Ernestine, ale vzápětí umírá (TMER 25)

1859 publikuje v Paříži *Essais de morale et de critique* (TMER 24)

1860 publikuje v Paříži *Le Cantique des cantiques* (TMER 24)

1860(-1861) pověřen vládou Napoleona III. výpravou do Fénicie a Palestiny, kam s ním odjíždí Henrietta (TMER 26)

Kope v Byblu, Sidonu, Tyru a nálezy posílá do Louvru (TMER 26)

V září 1861 dostanou Ernest i Henrietta bahenní horečku a 24. září 1861 umírá Henrietta na záchvat nemoci, pochována v Amšítu v Sýrii (TMER 26)

1861 se vrací, Napoleon III. mu posílá kondolenční dopis, děkuje mu za úspěch výpravy; Ernest pozván do Compiègne, císař ho vyznamenává řádem Čestné legie a jmenuje ho profesorem hebrejštiny, syrštiny a chaldejštiny na Collège de France (TMER 27-28)

22. února 1862 pronáší svou vstupní přednášku na Collège de France, *De la part des peuples sémitiques dans l'histoire du monde*: „Ježíš... člověk, jemuž nebylo rovno“, což způsobuje úděsný skandál (TMER 28-29)

23. února 1862 – ministerským výnosem jeho kurs zakázán (TMER 29)

23. června 1863 publikuje v Paříži *La vie de Jésus*, obrovský úspěch, za dva měsíce rozprodáno šest vydání; církev zuří a dští oheň a síru (TMER 34)

1862 se Renanovým narodí dcera Noemi (TMER 25)

Renan se stává celebritou (TMER 30)

1864-1865 se znovu vydává do Orientu, aby připravoval studii o svatém Pavlu (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 5, citováno 25. 10. 2006)

1866 vydává v Paříži *Les Apôtres* (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 5, citováno 25. 10. 2006)

1868 umírá maminka, Ernest se vypravuje do Tréguieru vyřídit pozůstalost a je s ním zacházeno jako s vyvržencem (TMER 35)

1869 vydává v Paříži *Saint Paul*, portrétuje ho jako apoštola, který naplnil Ježíšův odkaz a překonal rituální omezenost židovského prostředí i lhostejný skepticismus pohanů, jimž římská správa zajistila mír a blahobyt, avšak jejichž polytheismus nenaplnil morální potřeby národů

1869 se za liberální opozici neúspěšně uchází o poslanecké křeslo v dépt. Seine-et-Marne (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 5, citováno 25. 10. 2006)

1870 je mu navracena katedra hebrejštiny, syrštiny a chaldejštiny na Collège de France (TMER 38)

1872 publikuje v Paříži *La réforme intellectuelle et morale*, po hlubokém otřesu z událostí v letech 1870-1871; odmítl demokratické dědictví Revoluce, namísto něj navrhuje řízení země aristokracií ducha, intelektuální a morální elitou bez předsudků a nízkých zájmů (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 5, citováno 25. 10. 2006)

1873 publikuje v Paříži *L'Antéchrist* – boj civilizací, Nero proti svatému Pavlu; „bezuzdný diletantismus proti úzkému fanatismu“; (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 6, citováno 25. 10. 2006)

1879 publikuje v Paříži *L'église chrétienne* – zabývá se gnosticizmem, selhal, neboť se obracel k úzké elitě (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 6, citováno 25. 10. 2006)

1882 publikuje v Paříži *Marc-Aurèle et la fin du monde antique* – věnuje se stoicismu, selhal, neboť se obracel k úzké elitě; křesťanství zvítězilo, neboť se obrátilo ke všem; do jisté míry se vrací k původním ideálům, i když se koří exaktním vědám, které jediné ovládají tajemství přírody; demokracie je méně nebezpečná, než by bylo vítězství konzervativců a klerikálů (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 6, citováno 25. 10. 2006)

Od 1874 – sužován nemocemi – diabetes, srdeční obtíže, revmatismus (TMER 39)

1876 publikuje v Paříži své *Dialogues philosophiques*, napsané roku 1871; věda směřuje k poznání pravdy, nadpřirozeno neexistuje; vesmír směřuje v nutném a nevyhnutelném vývoji ke svému konci, tj. k uskutečnění ideálu, na čemž se člověk podílí vědou, morálkou a uměním, tj. nesobeckým směřováním k ideálu; chyby a omyly však tento proces doprovázejí; nebude nakonec nutno zneškodnit masy vládou teroru na základě vědeckých znalostí? (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 5-6, citováno 25. 10. 2006)

1878 zvolen do Akademie (TMER 30), nebo 1879 (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 6, citováno 25. 10. 2006)

Od roku 1879 se účastní bretaňských večerů v Café d'Alençon před Gare Montparnasse, kam přijíždějí do Paříže Bretonci (TMER 36); bretaňsky umí do konce života, přeje si jeden obcovací jazyk a varuje před upřílišněným přijímáním francouzské řeči a kultury, byť i v dobrém úmyslu (TMER 36)

1883 začal psát *Histoire du peuple d'Israël* ve třech svazcích (TMER 38), v pěti svazcích; ukazuje, jak proroci postupně vytvořili náboženství bez dogmat a obřadů, jen na základě čistoty srdce a lásky k spravedlnosti; roku 1892 je dovedl až k době Ježíšově a dokončil tak svůj projekt bádání o vzniku a vývoji morálního postoje, který je věčným náboženstvím (http://agora.qc.ca/mot.nsf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 6, citováno 25. 10. 2006)

1882 – Ernestova dcera Noemi se vdává za lingvistu Jeana Psichariho a manželé spolu mají tři děti (TMER 38)

1883 publikuje své paměti, *Souvenirs d'enfance et de jeunesse* (TMER 37)

1884 jmenován správcem Collège de France
(http://agora.qc.ca/mot.snf/Dossiers/Ernest_Renan, str. 6, citováno 25. 10. 2006)

1884 se stěhuje zpátky do Bretaně a najímá dům v Rosmapamonu u Louannecu (TMER 37)

Hormuzd Rassam (1826-1910)

Únor 1846 – Layard otvírá výzkum Nimrudu a získává Hormuzda Rassama jako placmistra (FD 115)

1. listopadu 1846 – Layard znovu otvírá výzkum na Nimrudu s Hormuzdem Rassamem: SZ palác, JZ palác, střed a JV (FD 128)

24. června 1847 odjel Layard z Mosulu do Istanbulu a Londýna a vzal Rassama s sebou (FD 135)

1850 nekope s Layardem v Babylonii, neboť těžce onemocněl (FD 142)

Konec roku 1852 – přijíždí do Mosulu (AI 275)

Spatřuje tu turecké výkopy na Nabí Júnus – dveřní kolos s býčí hlavou, Sinacheribův nápis z Nabí Júnus (AI 275-276) (FD 152)

Duben 1851 – po Layardově odjezdu domů pokračuje v práci (AI 291)

1852 nachází v Aššurbanipalově paláci knihovnu (FD 140)

Konec 1852 – březen 1854 kope v Kujundžiku a Nimrudu (AI 295) a taky na Kalát Šerkát (FD 153)

1853 má konflikt s Placem kvůli porušování demarkační linie (AI 291)

20. prosince 1853 podnikne podzemní průnik do francouzské koncese na Kujundžiku (AI 291)

V dubnu 1853 odjíždí do Anglie (FD 156)

1854-1876 – v britských diplomatických službách v Adenu a Etiopii (AI 292); uvězněn císařem Theodorem v Etiopii (FD 166);

1876 jmenován vedoucím expedice v severní Mezopotámii (FD 167)

Duben 1877 – Sir Austen Henry Layard jmenován britským velvyslancem u Vysoké porty (AI 274)

1878-1880 kope v Nimrudu a Kujundžiku (AI 273)

Leden 1878 – červenec 1882 obří výkopové povolení (AI 276); smí kopat na všech korunních zemích v pašalicích Bagdád, Aleppo, Van, smí si nechat všechny nálezy s výjimkou duplikátů (FD 168)

7. ledna 1878 zahajuje výkopy na Kujundžiku (AI 292)

Leden 1878 – kope v Balávátu, bronzová vrata Salmanassara III. (AI 285), nachází ještě jedna, s jednotlivými řadami větších postav (FD 171), ale ta se rozpadnou (AI 311) (FD 169-170)

1879 kope na Nabí Júnus a vyhozen odtud (FD 174)

24. února – 13. března 1879 kope na Tellu, nachází chrám, dva veřejní kameny a mobiliář (tabulky, popsané klíny, hlavice kyjů), ale musí zastavit, ježto se mu pohádali dělníci, a mezitím si de Sarzec pořídil regulérní *fírmán* (AI 292)

Leden 1881 – červenec 1882 – kope v Sipparu a nachází desetitisíce tabulek (AI 284); vykope mramorovou tabulky krále Nabu-apal-iddiny a asi 170 místností (FD 175)

1882 mu neprodloužen *fírmán* a musí uzavřít výzkumy (AI 274)

20. prosince 1882 natrvalo přesídlil do Anglie (AI 274) (FD 177)

1893 obžaloval E. A. W. Budge pro pomluvu (FD 192)

George Smith (-1876)

Smith entered the service of the Trustees in 1867 as a cleaner and rejoinder of fragments of tablets, and he continued to do this work until 1870, when he was made Senior Assistant in Birch's Department. Even then he took no part in the routine work of the Department. He did not even attempt to make available for examination and study by the public the bricks, tablets, etc., from which he derived his information about Assyria, and I never heard of his writing labels for the objects exhibited in the cases.

As soon as he became Birch's assistant, the copying of texts for Rawlinson's "Cuneiform Inscriptions" absorbed a good deal of his official hours, and the rest of his time he devoted to the search for duplicates of the "Deluge Tablet." Almost immediately after he read his paper on this Tablet in December, 1872, the proprietors of the Daily Telegraph, with great public spirit, sent him to Nineveh to re-open the sites where Layard had made his great "find" of tablets in 1854, ^ order to obtain the missing fragments and to bring back new material. His First Mission was a great success, and soon after his return to England in the autumn of 1873, he was sent on his Second Mission, and did not return until the summer of 1874. Between this time and October, 1875, when he went on his Third Mission to Nineveh, he was engrossed with his own private work, and he rendered so little general assistance in the Department that when I asked for tablets to copy, it was Birch who took me to the cases in the Nineveh Gallery, and let me take out what I wanted. (pramen: vzpomínková kniha E. A. Wallise

Budge, který je pokládán za nespolehlivého,
http://fax.libs.uga.edu/DS49xB8x1920/1f/by_nile_and_tigris_v1.txt, datum citace neuvedeno)

Původně učeň v dílně rytců bankovek (FD 165)

Obrovský zájem o orientální starožitnosti, přijat do Britského muzea a čte tabulky (FD 165)

3. prosince 1872 – referát o tabulce s Potopou v *Society of Biblical Archaeology* (FD 165)

Daily Telegraph nabídl 1000 GBP na výkopy, aby se našla chybějící část (FD 165)

Leden 1873 odjíždí z Anglie (FD 165)

2. března – 8. dubna 1873 marně čeká na oficiální *firmán* (AI 274)

Květen 1873 – začíná pracovat na Kujundžiku (FD 165-166)

Pátý den výzkumu najde chybějící zlomek tabulky (FD 166)

1873-1874 kope v Nimrudu a Kujundžiku (AI 273)

12. března – 4. dubna 1874 – obviněn z rušení muslimských hrobů na kde? (AI 275) patrně na Kujundžiku (AI 316)

Nachází však jen několik set tabulek (AI 316)

Říjen 1875 – březen 1876 čeká na *firmán* Vysoké porty (AI 274) (FD 166)

1875-1876 kope v Nimrudu a Kujundžiku (AI 273)

1876 nakupuje od bagdádských obchodníků 2000 tabulek ze Sipparu (Abú Habba) (AI 284)

Umírá v Aleppu 19. srpna 1876 (AI 274)

E. A. Wallis Budge (1857-1934)

Před svým odjezdem do Anglie (1882) jmenoval H. Rassam strážce odkrytých starožitností, ale v Evropě se začaly objevovat dodávky nálezů vykopaných právě na nalezištích, jimž Rassam jmenoval strážce (FD 187)

Načež správní rada BM jmenovala Budge, aby věc vyšetřil (FD 187)

Prosinec 1887 – Budge odjíždí z Anglie, navštěvuje Egypt a kupuje část el-amarnských tabulek (FD 188)

1888 Budge přijíždí do Bagdádu (FD 188)

Nakupuje množství tabulek pro BM a dozvídá se, že památkový inspektor Badri beg starožitníkům slíbil, že při odjezdu Budgovi tabulky zabaví a vrátí jim je; Budge své nákupy

ukládal na indickém poštovním parníku Comet, kotvicím na Tigridu; nechával je tam dopravovat v noci a vždy vykládat na straně parníku odvrácené od pobřeží (FD 190)

Poté parník odplul (FD 191)

Navštívil Babylon, Borsippu a Abú Habba a všude zjistil vylupování tabulek (FD 191)

Léto 1888 - Budge žádá v Istanbulu Hamdi Beje o *firmán* (FD 193)

1888-1889 kope v Nimrudu a Kujundžiku (AI 273), v podstatě přesívá výkopové haldy a najde asi 200 tabulek (FD 194)

1890-1891 kope v Nimrudu a Kujundžiku (AI 273)

Zima 1890 – Budge znovu přijíždí do Bagdádu a zjistí, že na Déru se už kope a že odtamtud vzešlo asi 10 000 tabulek (FD 195)

1890-1891 nakupuje od bagdádských obchodníků asi 9500 tabulek z Déru (AI 284)

1894-1924 kurátor Egyptských a asyrských starožitností v British Museum
(http://www.mnsu.edu/emuseum/information/biography/abcde/budge_eawallis.html, citováno 9. 11. 2005)

Také byl Sometime Scholar v Christ College, učil v Cambridgi a učenec Tyrwhitt, jakož i Hebrew Scholar
(http://www.mnsu.edu/emuseum/information/biography/abcde/budge_eawallis.html, citováno 9. 11. 2005)

1920 povýšen do šlechtického stavu
(http://www.mnsu.edu/emuseum/information/biography/abcde/budge_eawallis.html, citováno 9. 11. 2005)

Leonard William King (1869-1919)

3. 3. 1903 – 11. 2. 1905 kope s R. Campbellem Thompsonem na Kojundžuku, najde asi 800 tabulek (AI 277)

Kopou chrám boha Nabúa a tři asyrské vrstvy (AI 347)

Ernest de Sarzec (1832-1901)

1872 nastoupil úřad jako nový francouzský vicekonzul v Basře
(http://de.wikipedia.org/wiki/Ernest_de_Sarzec)

1877 mu irácký obchodník oznámil nálezy na Tellu (http://de.wikipedia.org/wiki/Ernest-de_Sarzec)

Jmenoval se Asfar, patřila mu dopravní společnost a obchodoval se starožitnostmi (FD 178)

Kope tam se svolením zdejšího kmene jménem Muntafidž
(http://de.wikipedia.org/wiki/Ernest_de_Sarzec)

Kope 1877 (březen až červen) a 1878 (únor až červen) (FD 179)

Po roce 1881 se vrací ve stále delších intervalech (FD 182)

Celkem tam ilegální výkopci získali 35 000 – 40 000 tabulek (FD 183)

Gudea a jeho sochy – celkem jich nalezeno 26 (A-AA); A-K našel Ernest de Sarzec ve dvoře paláce krále Adad-nadin-achché na Tellu. M-Q se objevily po nezákonných výkopech an Tellu v roce 1924 a většina ostatních je z obchodu uměním. L a R patrně nezachycují Gudeu, R je patrně podoba Namhaniho. Starší sochy jsou menší a hotoveny z místních zdrojů (vápenec, steatit, alabaster); mladší jsou z dioritu (jako u Enmeteny). Sochy zasvěceny Ningirsuovi, Babě, Gatumdu, Inanně, Ninchursaze jakožto „matce bohů“, taky Ningišzidovi a tři. Ningišzidově choti Geštinanně. (pramen: http://en.wikipedia.org/wiki/Statues_of_Gudea, datum citace neuvedeno)

Marie Augustin Gaston Cros (6. 10. 1861 – 10. 5. 1915)

Syn advokáta, po záboru Alsaska optoval pro francouzskou národnost (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1881 absolvuje ESM, 261. z 342 (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1883 podporučík 128. pěchotního pluku (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1885 absolvuje střeleckou školu jako 25. ze 76 (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

3. 6. 1887 vyřazen ze třídy a převelen ke 4. pluku tonkinských střelců, s nimiž absolvuje tonkinské tažení (květen 1887 – září 1888), 1889 získává titul Rytíře dračího řádu annamského (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

5. 10. 1887 jmenován poručíkem a převelen k 105. pěchotnímu pluku (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Leden 1889 – převelen ke 4. pluku zuávů (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Březen 1889 – duben 1898 slouží v Tunisku, v rámci čehož 1891-1893 dočasně dán k dispozici armádní geografické službě, jmenován důstojníkem „Nišám Iftikár“, nejspíš řád (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

10. července 1894 povýšen na kapitána (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1896 se stává rytířem řádu Čestné legie (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Duben 1898 – převeden k 39. pěchotnímu pluku (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1903 – převeden k 80. pěchotnímu pluku (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Prosinec 1901 – prosinec 1906 – pověřen vedením vědecké výpravy do Chaldeje, kde podniká výzkum (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

24. 6. 1905 jmenován *chef de bataillon* (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1909 znovu na Tellu, zakončuje výzkum (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Obdržel děkovný dopis ministra krásných umění G. Doumerguea (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Za povstání zdejších Arabů proti Turkům udržel neutralitu výkopů (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Vyznamenán řádem důstojníka Čestné legie (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Po návratu do Francie převelen k 5. pěchotnímu pluku (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

24. 6. 1912 povýšen na podplukovníka a jmenován k 1. pluku alžírských střelců (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Duben 1913 – převelen k 5. alžírským střelcům, kterým od výpravy do západního Maroka (květen – srpen 1913) velí a vyslouží si pochvalný záznam (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1914 – velí 1. pluku alžírských střelců, součásti marocké divize (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

9. 9. 1914 uveden v rozkaze jako vynikající velitel (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Zraněn u Montgivroux, neopouští jednotku, až 11. září, když se po dva dny musel nechat vozit na voze (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

15. 9. 1914 povýšen provizorně(?, TT) na plukovníka (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

20. 10. 1914 pověřen velením marocké brigády na Yseře (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

1. 11. 1914 povýšen trvale(?, TD) na plukovníka (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

10. 4. 1915 komandérem Čestné legie (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

V roce 1915 uveden v rozkaze jako statečný voják, zkušený vůdce a skvělý velitel, moudrý, uvážlivý, s přirozenou autoritou (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

Vyznamenán válečným křížem s palmami (<http://www.military-photos.com/cros.htm>)

10. 5. 1915 padl na pláni berthouvalské (pas de Calais) jako velitel 2. brigády marocké divize (= 7. pluk střelců a 8. pluk zuávů) (pramen: <http://www.military-photos.com/cros.htm>, datum citace neuvedeno)

Heinrich Schliemann (6. 1. 1822 – 26. 12. 1890)

Syn pastora, šest sourozenců

1832 u strýce v Kalkhorstu, 1833-1836 na gymnasiu v Neustrelitz

1842 v Holandsku, naučil se anglicky za půl roku

1847 zapsán do sanktpetěrburského kupeckého cechu

1850-1852 Sacramento, CA, bankovní úřad, spojení s Rothschildy

1852-1858 Sanktpetěrburg, filiálka Moskva; žení se s Jekatěrinou Lyšinou, sestrou obchodních partnerů, syn Sergej a dcery Natalija (+ 1868) a Naděžda; vydělává pohádkové peníze na dodávkách armádě

1858 uzavřel obchody, 1863 likvidoval firmu

1858-1859 v Orientě

1864-1866 cesta kolem světa

1866-1870 studia na pařížské Sorbonně

1869 promoval řecky psanou disertací na universitě v Rostocku; 24. 9. 1896 se žení se Sofií Engastromenu, dcerou athénské obchodníka sukrem, dcera Andromache (nar. 1871) a syn Agamemnon (nar. 1878)

1872-1890 vykopávky v Tróji

1877 jmenován čestným členem Deutsche Anthropologische Gesellschaft

Od 1882 kope v Tróji s Wilhelmem Dörpfeldem

Listopad 1890 operace ucha; utekl z nemocnice, navštěvuje Lipsko, Berlín, Paříž; nakonec se vypravuje do Neapole, kde umírá

Pramen: Werner Müller: Troja, Wiederentdeckung der Jahrtausende, Leipzig: VEB E. A. Seemann, Buch- und Kunstverlag 1972, 21-31.

Robert Johann Koldewey (21. 11. 1855 - 1925)

Narozen v Blankenburgu (Harz)

Od 1865 navštěvuje gymnasium v Altoně

Studoval architekturu, dějiny umění a archeologii v Berlíně, Mnichově a Vídni

Od 1882 pracoval pro americký výzkum na Assu v Turecku a prováděl mj. výkopy na antickém Lesbu, o němž předložil svou první významnou publikaci

1887 odjel s výpravou berlínských muzeí do Orientu a zkoumal Surghul a al-Hibá v Mezopotámii

Poté se vrátil do Egeidy a kopal v Neandrii

V letech 1890, 1891 a 1894 kopal s Felixem von Luschanem jako architekt v Zindžirli, prvním to německém výkopu v Orientě

Poté opět zkoumal Sicílii a jižní Itálii, chrámy (AI 307)

1895 dočasně zaměstnán na Baugewerkschule v Görlitz, ale stýskalo se mu po výzkumu („Der Dunst der Schulstube widert mich an, meine Freunde sind nicht bei mir, meine Wissenschaft lässt mich im Stich“)

1897-1898 spolu s Eduardem Sachauem povolám do výpravy do Mezopotámie, za cíl zvolen jeho přičiněním Babylon

26. března 1889 zahájil výzkum Babylonu, financuje Deutsche Orient-Gesellschaft a Generalverwaltung der Königlichen Museen zu Berlin (AI 307)

Výkopy 1899-1917, především město Nabukadnezara II. ze 6. st.

Neměli tam epigrafiky (AI 307)

Vyvinul zcela novou metodu odkrývání architektury po vrstvách

Naučili se rozpoznávat vepřovicové zdi (FD 199)

Kopal jen jednu vrstvu, pod základy nešel ani kvůli základovým obětinám (AI 308)

Babylon – Procesní třída běží v S-J směru; 12,5 m nad úrovní okolního terénu, dlážděna deskami z červeného a bílého mramoru o velikosti téměř čtverečního metru. Ulici uzavíraly obvodové zdi obložené glazovanými cihlami s trojitým vlysem bájných zvířat, býků, lvů a draků. V centru města obcházela Třída procesí Etemenanki, poté se obrátila k západu, překonala po mostě Eufkrat a vešla do západní městské čtvrti. Zikkurat v Etemenanki byl 75 m vysoký a měl trojité schodiště (FD 200). Jeho nejvyšší poschodí neslo celkem 6 svatyní zasvěcených různým bohům. Na severním konci Třidy procesí se nacházela Ištařina brána obložená glazovanými cihlami (FD 201).

10. 3. 1917 končí výzkum, odjíždí do Berlína a pracuje na publikacích

Zdroj: <http://www.uni-protokolle.de/nachrichten/id/109091/>

Ernst Walter Andrae (18. 2. 1875 - 28. 7. 1956)

Studoval architekturu v Drážďanech (pramen: http://de.wikipedia.org/wiki/Walter_Andrae, datum citace neuvedeno)

Od 1903 Koldeweyův spolupracovník

1903-1914 kope zprvu sám a poté s Juliem Jordanem Aššur

1921 Kustos Předasijského oddělení Státních muzeí v Berlíně

Od 1923 učí na berlínské Vysoké technické škole Dějiny architektury

Ve 20. letech připravuje expozici Předasijského muzea s Koldeweyovými nálezy z Babylonu a svými z Aššuru

1928-1951 ředitel téhož Oddělení

Julius Jordan (27. 10. 1877 – 7. 2. 1945)

Narozen v Kasselu (RIA)

Studuje architekturu v Drážďanech a stýká se s C. Gurlittem a W. Andraem (RLA)

1903 přichází na Koldeweyův výzkum do Babylonu (RIA)

1903-1912 přechází do Aššuru pod Andraeho vedení (RIA)

1912-1913 pracuje v Uruku s C. Preusserem (RIA)

Bojuje v I. světové válce a po ní se vrací k profesi architekta (RIA)

1926 návrat do Iráku (RIA)

V zimě 1928-1929 zahajuje výzkum Uruku (RIA)

Vedl první tři výkopové sezony, první publikace UVB I, 1930 (RIA)

1931-1934 ředitelem irácké Památkové služby, později poradce (*adviser*) (RIA)

Převzal Koldeweyovu výkopovou metodu a ještě ji zdokonalil (RIA)

John Punnett Peters (1852-1921)

Episkopální klerik a profesor semitských jazyků a kultur na University of Pennsylvania (<http://archaeology.about.com/od/ptersms/g/petersjp.htm>, datum citace neuvedeno) (http://findarticles.com/p/articles/mi_ga3686/is_199704/ai_n8759614/print, datum citace neuvedeno), zvláště hebrejštiny (AI 304)

První vědecký ředitel Babylonian Exploration Fund
(<http://archaeology.about.com/od/pterm/g/petersjp.htm>)

Zajistil financování od University of Pennsylvania
(<http://www.geocities.com/Eureka/Park/2227/jppfoto.html?200525>)

Od 1887 kope v Nippuru (<http://archaeology.about.com/od/pterm/g/petersjp.htm>)

Únor 1889 (sic!) – začíná kopat v Nippuru (AI 287)

První sezona 6. 2. 1889 – 18. 4. 1889 (AI 353) – palác na pahorku I, chrám s nápisy na pahorku II, bohaté nálezy tabulek z amorejské a novobabylonské doby (AI 354)

Počínal si dost neobratně, svěřil vyjednávání svému tureckému komisaři (FD 184)

O telly propukl spor mezi kmeny Hamza a Behahtha konfederace Afaq, kteří trvali na tom, že budou dodávat kopáče (AI 287)

Disciplína upadala a začalo se krást; na počátku dubna zastřelila stráž jednoho ze zlodějů (FD 185)

Peters si vyžádal policejní posily z Díváníje (FD 185)

18. duben 1889 – Afaqové napadli a spálili expediční tábor a vzali peníze, zbraně a koně (AI 287)

Tábor podpálen, kopáči se rozprchli a odborníci se snažili shledávat své věci; začalo se loupit; polovina koní zahynula v plamenech, do rukou lupičů padly střelné zbraně, sedlové vaky a 1000 USD ve zlatě; nálezy se zachránily (FD 185)

1889 kopali s 32 a později se 100-150 kopáči (AI 298)

Druhá sezona 14. 1. – 3. 5. 1890; kopalo se na pahorcích III, V a X, bohaté nálezy klínopisných tabulek (AI 354)

1890 se pokusili ohromit Araby ohňostrojem (FD 185)

1890 kopali s 200-400 kopáči (AI 298)

1889-1890 je fotografem a *business managerem* výzkumu John Henry Haynes (AI 304)

Nálezy z Nippuru získaly napůl Říšské osmanské muzeum a University Museum, University of Pennsylvania (<http://www.geocities.com/Eureka/Park/2227/jppfoto.html?200525>, datum citace neuvedeno)

V konfliktu s Herrmannem Hilprechtem, který si přivlastnil jeho zásluhy
(http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print, datum citace neuvedeno)

John Henry Haynes (1849-1910)

1881-1882 kope na Assos v Malé Asii (AI 304)

1889-1890 je fotografem a *business managerem* výzkumu (AI 304)

Fotograf a ředitel nippurské expedice v letech 1893-1900 (sic!)

(http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print, datum citace neuvedeno)

1893-1896 vedoucí výzkumu na Nippuru (AI 304)

20. 3. 1893 – 3. 4. 1894 třetí sezona, zikkurat a pahorky I a X, množství klínopisných tabulek (asi 8000 včetně záznamů firmy Murašů) (AI 354)

5. 6. 1894 – 15. 2. 1896 čtvrtá sezona, zikkurat a pahorky I a X, množství klínopisných tabulek (asi 8000 včetně záznamů firmy Murašů) (AI 354)

1895 jim umřel Joseph A. Meyer, student architektury, na neznámou nemoc v bagdádské nemocnici (http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print)

Robert Francis Harper (??)

Klínopisec, později učil na University of Chicago

(http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print, datum citace neuvedeno)

Herrmann Vollrath Hilprecht (1859-1924)

Profesor klínopisu na University of Pennsylvania

(http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print, datum citace neuvedeno)

Šlo mu především o prezentaci sebe sama

(http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print)

V konfliktu s Johnem Petersem, jehož zásluhy si přivlastnil

(http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print)

6. 2. 1899 – 11. 5. 1900 pátá sezona na Nippuru, kterou vede; zikkurat, hloubkové sondáže, pahorek V s chrámovou knihovnou, asi 20 000 tabulek (AI 354)

1900 končí výzkum Nippuru (<http://www.earth-history.com/Earth-11.htm>)

Našli celkem asi 30 000 tabulek, dnes v Istanbulu, Jeně a Filadelfii (<http://www.earth-history.com/Earth-11.htm>)

Nebo taky 35 000 (AI 333)

Přes 80% všech známých sumerských literárních skladeb se našlo v Nippuru (<http://www.earth-history.com/Earth-11.htm>)

Celkem jde asi o 2100 tabulek (FD 186)

1911 nabídl řediteli UM rezignaci (http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3686/is_199704/ai_n8759614/print)

Jacques Jean-Marie de Morgan [1857-1924]

De Morgan came from an exceptionally gifted family, in which cultivation of humane learning was combined with scientific rigor. His father, Eugène, sometimes called "Baron" de Morgan, an engineer specializing in mineral prospecting, was interested in entomology and prehistory. He initiated his two sons, Henry, the elder, and Jacques, into fieldwork, excavating with them the Campigny fault near Rouen, which had lent its name to the first phase of the European Neolithic. Through his father Jacques became acquainted with Gabriel de Mortillet, who was connected with the museum of national antiquities in Saint-Germain and who, during investigations of Merovingian cemeteries, taught him how to catalogue excavated objects. De Morgan wanted to be a professional geologist like his father, and his personal fortune had permitted him to travel and study abroad since his early youth. In 1879 he began to publish the results of his research, illustrated with drawings that were remarkable for their finesse and documentary precision. He received his final training at the **École des Mines, from which he was graduated in 1882**. He was then appointed to head a survey expedition to Scandinavia and subsequently conducted surveys in Germany, Austria, Turkey, India, and as far away as the kingdom of Perak in what is now West Malaysia. In this last area he took up geography and ethnology, mastering the physical anthropology and language of the Sakai blacks (de Morgan, 1886).

He went next to **Russian Armenia, as manager of a copper mine at Akhtala**. At that time he believed that "the Caucasus is of special interest in the study of the origins of metals; it is the easternmost point from which prehistoric remains are known; older than Europe and Greece, it still retains the traces of those civilizations that were the cradle of our own". His interest in the eastern origins of civilization eventually led to neighboring Persia. The scientific reports that he wrote upon his return from the Caucasus were published in Paris in 1889-90. Immediately thereafter (1886) the French ministry of public education entrusted him with his **first official mission to Persia**. En route he paused to explore the necropolis at Telovan near Tbilisi, then went on to Tehran, whence he paid visits to Mazandaran, to Gilan, and farther west to Talesh in order to study dialects. From Talesh he traveled south across Kurdistan and Luristan, combining both geological and archeological investigations. He was the first to recognize, at Qasr-e Shirin, the presence of oil in the vast fold system of the Zagros. Although he had undertaken his mission on behalf of the French government, he conducted this survey out of friendship for the Persian government. At first, however, neither France nor Persia was interested, and it was only in 1902 that exploitation began, under the leadership of the Englishman William Knox D'Arcy.

De Morgan's journey ended in Susiana, where he attempted to retrace the routes of the Assyrian campaigns in Elam. He remained for a long time at Susa, from which the expedition led by Marcel Dieulafoy had departed six years earlier. In the vast field of ruins his curiosity

was aroused particularly by the high mound known as the "citadel," at the foot of which he recovered some flints and some very early potsherds. This discovery must have been decisive in leading him to reopen excavations at the site. Upon his return to Tehran he confided in the

French minister, Rene de Balloy, who was eager to obtain for France a monopoly of archeological research in Persia. It took a little time, however, before these efforts, under de Morgan's guidance, were successful. In the meantime he published his *Mission scientifique en Perse* (5 parts comprising 10 vols., Paris, 1894-1905), including four volumes of geological studies; two volumes of archeological studies on tombs and other monuments that were still visible; one volume devoted to Kurdish dialects and the languages of northern Persia; one volume of Mandaean texts; and two volumes of geographical studies.

After his **return to France, in November 1891**, he planned, once he had put his notes in order, to go back to Persia and to pursue his studies in the southern and eastern provinces.

Before he could do so, however, he was invited to take over as **acting director of the Egyptian antiquities service; he remained in this interim appointment until 1897**. De Morgan's talents as an administrator and diplomat ensured his favorable reception by foreign, especially English, Egyptologists. He took up his post in 1892, and during the next five years he founded, with Giuseppe Botti, the museum of Greco-Roman antiquities at Alexandria; saved the temple of Kom Ombo from destruction; undertook publication of a general catalogue of the monuments and inscriptions of ancient Egypt; and, just before his departure, laid the cornerstone for the Cairo museum of ancient Egyptian antiquities (de Morgan, 1895; idem, 1896). His exploration of the pyramids of Dashur brought to light the royal treasures of the Middle Kingdom. But, as always, his primary personal interest was in prehistory, and he can be considered the father of prehistoric archeology in Egypt. He began excavation of the extremely important Proto-Dynastic site of Nagada; unfortunately, however, he entrusted the continuation of the work to Émile Amélineau, who proceeded with disastrous clumsiness.

In the meantime, in 1895 Naser-ed-Din Shah (1848-96) had signed a treaty granting to France a monopoly of archeological exploration in Persia. The Delegation en Perse was then established under the French ministry of public education and fine arts, and its direction was entrusted to de Morgan; he was chosen over Dieulafoy, who never forgave him. De Morgan **left Egypt in 1897** with the intention of creating a "French archeological service" in Persia, in order "to investigate these little-known regions from every scientific vantage point." He decided, however, to concentrate most of his own efforts at the site of Susa, in order to further knowledge of Elamite civilization, as opposed to that of the Achaemenid Persians, whom he considered lacking in originality—a debatable judgment, to say the least—and to that of the Medes, who had "never written their history," a conclusion that still stands.

In fact, from de Morgan's own writings it seems clear that he was less interested in Elamite history than in the overall prehistory of the East. In 1902 he declared: "In the Nile valley I developed the conviction that the first civilizations, from which the Egyptian empire arose, came from Chaldea and that the Mesopotamian plains had therefore been the cradle of human progress. Susa, because of its very early date, provided the possibility of solving the greatest and most important problem, that of our origins. This city, in my view, belonged to that primordial world that had witnessed the discovery of writing, the use of metals, the beginnings of art. If the great problem of origins was to be solved one day, it was in Chaldea, and especially at Susa, that it was necessary to seek the basic elements" (1902, p. 16).

It was probably this primary interest in "origins," rather than in historical periods, that led de Morgan to decide, before he had even begun to excavate, that he did not "have to deal with

well-preserved monuments that require careful delineation; the ruins were amorphous, and the remains of superimposed walls showed traces of a series of total destructions of the city. . . . It was thus necessary to undertake a general exploration of the site, without taking into account the natural strata, which cannot be recovered" (1900, pp. 50-51). He thus divided the enormous mound of the acropolis, which was at that time 30-35 m high, into sections, each 5 m wide and 5 m deep, which constituted the first "level"; below them similar trenches were excavated, constituting the earliest "levels." From the beginning of his work, then, de Morgan, despite his exceptional cultivation and dedication, condemned the architectural remains at Susa to total destruction for all time; the excavation consisted simply of removing an estimated 2,450,000 m³ of dirt, as in any public-works project. De Morgan imposed his method, backed by considerable means, on a small team, the most competent members of which were two former colleagues from Egypt, Gustave Jéquier, in particular, and J. E. Gautier. For work on texts he had called upon the Dominican father Vincent Scheil, a renowned Assyriologist.

The team began work in December 1897, but it had to contend with attacks by plunderers, who carried out their depredations without restraint in a province that was mostly out of the control of the central government. To ensure the safety of the expedition and its finds, de Morgan built an enormous castle of medieval aspect on the northernmost point of the acropolis. Wanting to obtain as soon as possible an idea of the sequence of periods, he had dug at the southern tip a series of five successive soundings, which revealed at the bottom traces of an archaic civilization with fine ceramics and above it an apparently derivative civilization with "crude" painted ceramics, both from before the historical periods of Elam. His far too brief summary report on this sounding was to be repeated almost without change in the final excavation report published ten years later (1912).

Meanwhile work in the trenches was yielding impressive results, as masterpieces of Babylonian civilization, captured by the Elamites as spoils of war, began to appear. The victory stele of Naram-Sin and a series of Kassite kudurrus ("boundary stones") were intermingled with masterpieces of Elamite metalwork and sculpture. In 1900 Mozaffar-ed-Din Shah (1896-1907) signed a supplementary treaty granting to France all the antiquities discovered at Susa. And the discoveries continued, crowned by the appearance of the stele bearing the law code of Hammurabi. They were published, starting in 1900, in *Mémoires de la Delegation en Perse* (M.D.P.).

As work at Susa was carried on in the winter, Henry and Jacques de Morgan used the summers to resume excavation of the late Bronze and Iron Age cemeteries in Talesh. The publication ("*Recherches au Talyche persan*," in M.D.P. VIII, 1905, pp. 251-341) shows that, in the field of prehistory, de Morgan was a good archeologist. At Susa, on the other hand, the "investigations" had become tedious, and he often abandoned direction of the work to his colleagues. In 1903-04 the temples of Inshushinak and Ninhursag of Susa were badly excavated; then, in 1906, virgin soil was reached in the necropolis, revealing clearly both the beauty of the archaic ceramics and the presence of copper, which indicated a date later than had been expected. Disappointed, de Morgan had, in addition, to face the hostility of certain colleagues and in France the very unjust accusation of laxity in the financial management of the mission. **He thus decided not to return to Susa after 1907. His health shattered, he resigned from the mission in 1912.**

He had previously entrusted to the Hellenist Edmond Pottier the task of publishing the pottery from Susa, though the information on periodization that he provided for Pottier was as false

as it was sketchy, basically limited to the succession of two "styles" of pottery ("Étude historique et chronologique sur les vases peints de l'acropole de Suse," in M.D.P. XIII, Paris, 1912, pp. 27-103). On the other hand, he devoted himself to synthetic publications, primarily on prehistory but also on oriental numismatics. His major works remain L'humanité préhistorique (Paris, 1921) and especially the three-volume La préhistoire orientale (Paris, 1925-27), which appeared posthumously. Salomon Reinach was charged with providing, in Revue archeologique (1924), a detailed assessment of the career and personality of Jacques de Morgan, who was a great archeologist but made the mistake, characteristic of his time, of undertaking as a prehistorian work on a historical site like Susa.

Source: <http://assyriatimes.com/engine/modules/news/article.php?storyid=53>, datum citace neuvedeno

Ernest Chantre (1843-1924)

Od 1871 ředitelem muzea v Lyonu

1881-1908 učí na přírodovědné fakultě lyonské univerzity

Od 1892 učí též na lyonské univerzitě etnologii

Vyznamenán Řádem Čestné legie

Velmi daleko cestoval po Středomoří

1893-1894 kopal v Boghazköy a vykopal tabulky (RH 2766)

1910 čestný ředitel muzea v Lyonu

Pramen: <http://www.jstor.org/view/00251496/dm995201/99p1427a/0>, datum citace neuvedeno

Hugo Winckler (4. 7. 1863 – 19. 4. 1915)

Studoval semitské jazyky v Berlíně (ESPV 414)

Studijní pobyty v Paříži a v Londýně (1885-1887) (ESPV 414)

Promoval 1886 (ESPV 414)

Od 1888 zpracovával klínopisné texty z el-Amarny, také v Egyptském muzeu v Káhiře (ESPV 414)

Habilitoval se 1891 (ESPV 414)

1905 mimořádný profesor berlínské univerzity, pobývá v Istanbulu, když ohlášen nález textů z Boghazköy (ESPV 414)

Získal soukromé mecenáše výzkumu (ESPV 414), kteří financují prostřednictvím Deutsche Orient-Gesellschaft (RH 2767)

17. 7. 1906 zahájil vykopávky, placmistrem Theodor Macridy bej, v jehož rukou kompletně terén, Winckler se soustřeďuje na práci s tabulkami (ESPV 414)

Trvá i roku 1907, kdy filologická práce hrazena z dispozičního fondu císaře Viléma II., kdežto archeologická financována z prostředků Německého archeologického ústavu (ESPV 414)

Sezona 1906 publikována v Lipsku (ESPV 414)

Další sezona 1911-1912, jedinou dokumentací Wincklerovy deníky (ESPV 414)

Theodor Macridy bej (1872 - 1940)

Vzdělán v Galatasaray v Beyoglu (ESPV 217)

1892 přijat do Osmanského muzea v Istanbulu (ESPV 217)

1902-1903 se podílí na výzkumu v Sidonu, kde se setkal s Hugo Wincklerem (ESPV 217)

Druhým ředitelem istanbulského muzea (kterého?, RH 2767)

1905 Wincklerovým zástupcem na výzkumu v Boghazköy, trvá 1906-1907 a 1911-1912 (ESPV 217)

1907 provádí výzkum na Alaca Höyük (ESPV 217)

Rozsáhlá archeologická praxe – fryžské mohyly na Z okraji Ankary, Baalbek, Rakka, Efesos, Makedonie, Istanbul (ESPV 217)

Od roku 1930 žije v Athénách (ESPV 217)

Buď nepublikoval vůbec, nebo jen krátké předběžné zprávy (ESPV 217)

Otto Puchstein (1856-1911)

1875-1879 studoval ve Štrasburgu archeologii, filologii a východní kultury. Jeho doktorská práce pojednává o odezvě řecké literatury ve starověkém Egyptě.

1901- 1903 zkoumal chrámy v Baalbeku

1907 vedl výpravu, která mapovala hradby a chrámy Boghazköy a částečně je vykopala (RH 2767)

Pracoval v Königlische Museen zu Berlin a na tamní univerzitě. Zabýval se Antiochovou hrobkou na Nemrut Dağ a vypracoval koncepci prezentace pergamonského oltáře v Berlíně. Kopal řecké chrámy v J Itálii a na Sicílii.

8. března 1911 utrpěl mozkovou příhodu, na níž
9 března 1911 ve věku 55 let skonal.

První světová válka

1914 vstupuje Turecko do války na straně Trojspolku (Andrae-Boehmer 1989, 26)

1915 přejímá velení tureckých ozbrojených sil na irácké frontě polní maršál von Goltz (Wilhelm Leopold Colmar Freiherr von der Goltz, generál polní maršál, 1843-1916)
Má velikou oblibu u vojska i Turků, neboť cvičil tureckou armádu, uměl turecky a choval se přátelsky; frontu drží (Andrae-Boehmer 1989, 26)

1917-1918 po von Goltzově smrti přebírá velení Erich von Falkenhayn (Erich Georg Anton Sebastian Reichsfreiherr von Falkenhayn, 1861-1922); uzavřený, nepřístupný radě, protiklad von der Goltze, nesrovnal se s Turky (Andrae-Boehmer 1989, 30)

1918 přebírá poté velení Otto Liman von Sanders (1855-1929) (Andrae-Boehmer 1989, 30)

20. září 1918 Nazaret obsazen náhlým přepadem britskou jízdou a von Sandersův štáb se musí stáhnout (Andrae-Boehmer 1989, 32)

Říjen 1918 – odjíždí jeden z posledních vlaků s německými vojáky (Andrae-Boehmer 1989, 32)

Zbytky německé orientální armády internovány na německých lodích kotvících od roku 1914 v Istanbulu (Andrae-Boehmer 1989, 32)

Uhelná loď „Patmos“, na níž internován Walter Andrae, vyplula na počátku února roku 1919 z Istanbulu, v březnu zakotvila v Cuxhavenu (Andrae-Boehmer 1989, 32).

Erich von Falkenhayn ([11 September 1861](#) – [8 April 1922](#)) was a [German soldier](#) and [Chief of the General Staff](#) during [World War I](#). He became a [military writer](#) after the war. Falkenhayn staged a massive [battle of attrition](#) at [Verdun](#) in early 1916. Although more than a quarter of a million soldiers eventually died — for which Falkenhayn was sometimes called "the Blood-Miller of Verdun" — neither side's resolve was lessened, because, contrary to Falkenhayn's assumptions, the Entente was able to replace their dead with fresh "human material" (the term comes from that time). After the failure at Verdun, coupled with several reverses in the east and incessant lobbying by Hindenburg and Ludendorff, Falkenhayn was replaced as Chief of Staff by [Hindenburg](#). Falkenhayn then assumed command of the Ninth Army in [Transylvania](#), and in August launched a [joint offensive against Romania](#) with [Mackensen](#). Falkenhayn's forces captured the Romanian capital of [Bucharest](#) in less than four

months.

Following this success, Falkenhayn went to take military command in then-[Turkish Palestine](#), where he eventually [failed to prevent](#) the British under General [Edmund Allenby](#) from conquering [Jerusalem](#) in December 1917.

In February 1918, Falkenhayn became commander of the Tenth Army in [Belarus](#), in which capacity he witnessed the end of the war. In 1919, he retired from the Army and withdrew to his estate, where he wrote several books on war, strategy, and his autobiography. He died at [Schloss Lindstedt](#) near [Potsdam](#) (http://en.wikipedia.org/wiki/Erich_von_Falkenhayn),
citováno 24. 2. 2009

Who's Who: Sir Edmund Allenby

Updated - Saturday, 11 August, 2001

Sir Edmund Henry Hynman Allenby (1861-1936) who was born in Brackenhurst on 23 April 1861, began his military career with the Inniskilling Dragoons in 1882 following an education at the Royal Military Academy (Sandhurst), serving in South Africa between 1884-88 and taking part in the Second Boer War from 1899-1901. By the end of the war, Allenby had reached the rank of brevet colonel.

During the First World War Allenby commanded the cavalry division of the British Expeditionary Force (BEF) on the Western Front. Following [First Ypres](#) Allenby was promoted to commander of the Third Army.

In 1917 he was given command of the Egyptian Expeditionary Force (chiefly because of a disagreement with [Sir Douglas Haig](#) over tactics used at the Battle of Arras). His reputation derives from his command in the Middle East.

During his campaign against the Turks in Palestine he captured [Gaza](#) in November and [Jerusalem](#) in December 1917 and, after defeating the enemy on the plain of Megiddo in September 1918 ([click here](#) to read his report), took Damascus and Aleppo. In 1919 he was created a Field Marshal and ennobled. He served as High Commissioner to Egypt from 1919-25.

Sir Edmund Allenby, who retired in 1925 becoming Rector of Edinburgh University, died in London on 14 May 1936. He is buried in Westminster Abbey.

Allenby was sent to [Egypt](#) to be made [commander-in-chief](#) of the [Egyptian Expeditionary Force](#) (EEF) on 27 June 1917, replacing Sir [Archibald Murray](#). Allenby quickly won the respect of his men by making frequent visits to front line troops (something which Murray, who generally ran his campaigns by remote control from [Cairo](#), rarely did during his tenure with the EEF) and moving GHQ from comfortable Cairo to [Rafah](#), much nearer the front lines at [Gaza](#). His usual installation of discipline and organization, organizing the heretofore disparate forces of the EEF into three corps - the [XX](#) and [XXI](#) Corps, both of infantry, and the [Desert Mounted Corps](#), made up of mostly [Australian Light Horse](#) (mounted infantry).

One of Allenby's first moves was to support the efforts of [T. E. Lawrence](#) amongst the Arabs with £200,000 a month. Many of Allenby's men said after the war that they were willing to tolerate his strictness and rigidity because he gave the impression that he was in control of the situation, a feeling which Murray never inspired in his soldiers.

Having reorganised his regular forces Allenby won the [Third Battle of Gaza](#) (31 October - 7 November 1917) by surprising the defenders with an attack at [Beersheba](#).

 The victorious General Allenby dismounted, enters Jerusalem on foot out of respect for the Holy City, [December 11](#), 1917

His force pushed on towards [Jerusalem](#), the [Ottomans](#) were beaten at [Junction Station](#) (November 13-15) and Jerusalem was captured on 9 December 1917.

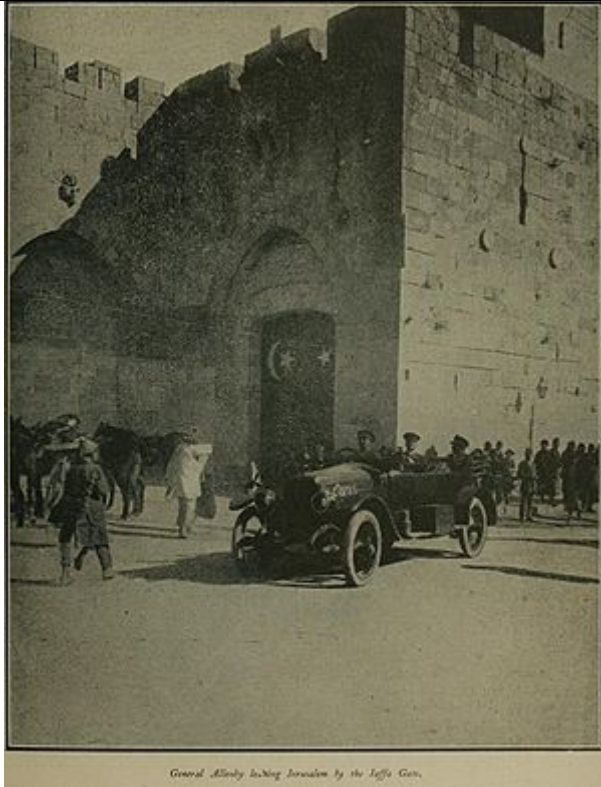
Honouring Jerusalem on foot

Although he was a supreme master of cavalry horse [warfare](#), before entering [Jerusalem](#), Allenby dismounted and together with his officers, entered the city on foot through the [Jaffa Gate](#) out of his great respect for the status of Jerusalem as the [Holy City](#) important to [Judaism](#), [Christianity](#), and [Islam](#) (see his proclamation of [martial law](#) below). He subsequently stated in his official report:

- "...I entered the city officially at noon, 11 December, with a few of my staff, the commanders of the French and Italian detachments, the heads of the political missions, and the Military Attaches of France, [Italy](#), and [America](#).
- The procession was all afoot, and at Jaffa gate I was received by the guards representing [England](#), [Scotland](#), [Ireland](#), [Wales](#), [Australia](#), [New Zealand](#), [India](#), [France](#), and [Italy](#). The population received me well..." ^[2]

He is also more controversially alleged to have said, 'today the crusades have ended'. ^[3]

[\[edit\]](#) Middle East victory

General Allenby leaving Jerusalem by the Jaffa Gate.

Allenby leaving Jerusalem through the Jaffa Gate.

The German offensive on the Western Front meant that Allenby was without reinforcements and after his forces failed to capture [Amman](#) in March and April 1918 he halted the offensive. New troops from the Empire (specifically Australia, New Zealand, India and South Africa) led to the resumption of operations in August 1918. Following an extended series of deceptive moves the Ottoman line was broken at the [Battle of Megiddo](#) (19–21 September 1918) and the Allied cavalry passed through and blocked the Turkish retreat. The EEF then advanced at an enormous rate, (as high as 60 miles in 55 hours for cavalry, and infantry slogging 20 miles a day) encountering minimal resistance, [Damascus](#) fell on 1 October, [Homs](#) on 16 October, and [Aleppo](#) on 25 October. [Turkey](#) capitulated on 30 October 1918. (http://en.wikipedia.org/wiki/Edmund_Allenby,_1st_Viscount_Allenby), citováno 24. 2. 2009

Maude, Lieutenant-General Sir Frederick Stanley, K.C.B., C.M.G., D.S.O. (1864-1917).

Stanley Maude was born at Gibraltar, 24 June 1864 and was the youngest son of General Sir Frederick Francis Maude, V.C., G.C.B. He was educated at Eton. He passed out of Sandhurst and joined the Coldstream Guards on 6 February 1884. He went out with the Coldstream Guards to Saukin and landed there in March 1885 and returned with the Coldstream Guards to England in September 1885 after earning the Egyptian Medal with Saukin bar and the Khedive's Egyptian Star.

When the Boer War broke out in 1899 Maude was a Major with the Coldstream Guards but did not leave with the regiment to South Africa. He left shortly after on 16 December 1899 and arrived in South Africa in January 1900 to join the 2/Coldstream Guards at Modder

River on 11 January 1900. He took part in various actions, including the “Great deWet Hunt”. He returned to England in March 1901 for medical treatment and a new assignment to Canada. He had earned a D.S.O. and the Queen’s South African Medal with 6 clasps.

He was appointed Military Secretary to the Governor-General of Canada and reached that post near the end of May 1901. He returned to England in November 1904 and took up duties a second-in-command of 1/Coldstream Guards and later general staff work. During this time he was promoted in rank to Lieutenant-Colonel in 1907 and to Colonel in 1911.

Shortly after the start of WWI, Maude found himself in France on staff with General Pulteney’s 3rd Corps. In October 1914 he was promoted to Brigadier-General and given command of the 14th Brigade. He was wounded in April 1915 and sent back to England for recuperation. He returned to his Brigade in early May 1915. In June 1915 he was promoted to Major-General and given command of 33rd Division training in England for duty at the front in France.

The situation changed in mid-August 1915 and he was given orders to proceed to Sir Ian Hamilton’s headquarters and then to a new command on the Gallipoli Peninsula. He took over the remains of the 13th Division in the Suvla area. He participated in the withdrawal of his division from Suvla and their landing at Helles and then in early January 1916 of their withdrawal from Helles. From here the division was sent to Egypt to assemble in late January 1916 at Port Said for training and resupply. In December 1915, in Mesopotamia, Kut had been invested. Orders were received at the end of January 1916 to prepare the 13th Division for shipment to Mesopotamia.

At the end of February 1916, Major-General Sir Stanley Maude landed with some of his forces at Basrah. In April 1916 there was much hard fighting in an attempt to relieve Kut but the forces invested in Kut were forced to surrender at the end of April. During May and June 1916 the Division was busy fighting both Turkish forces and Arab bandits in the area. In mid July 1916 Maude was promoted to the temporary rank of Lieutenant-General and assumed command of the 3rd Army Corps, also known as the Tigris Corps. Shortly after, in mid-August 1916 he was given command of the Army in Mesopotamia. After a period of reorganization and establishing communications Lieutenant General Sir Stanley Maude started advance against the Turkish forces in the middle of December 1916 which was to rout the Turkish forces and achieve the capture of Baghdad in March 1917. More consolidation and preparations followed and then the drive starting in September and ending in November 1917 to take Ramadie, Dur and Tekrit.

11. března 1917 – generál Stanley Maude vstupuje s britsko-indickými jednotkami do Bagdádu a prohlašuje, že Británie podpoří tužby „of their race“ (AI 278)

Shortly after this Maude was stricken with cholera and died at Baghdad 18 November 1917. (<http://net.lib.byu.edu/estu/wwi/bio/m/maude.html>), citováno 24. 2. 2009

Britský mandát trvá od 28. 6. 1919 do 3. 10. 1932 (AI 271)
10. 8. 1920 smlouvou v Sèvres Irák svěřen jako mandátní území Británii (AI 277)
23. srpna 1921 – král Fajsal usedá na trůn samostatného Iráku (AI 277)
3. 10. 1932 britský mandát končí a Irák se stává svrchovaným státem (AI 277)

Gertruda Bellová (14. 7. 1868 - 12. 7. 1926)

1885 nastoupila do Oxfordu na Lady Margaret Hall (BA 122-123)

1887 vykonala s vyznamenáním zkoušku z Historie (BA 122-123)

1891 obdržel její strýc, Sir Frank Lascelles, jmenování britským velvyslancem v Teheránu (BA 122-123)

Gertruda se učí persky (BA 122-123)

1892 doprovází do Teheránu Lady Lascelles (BA 122-123)

1894 otiskuje anonymně *Safar Nameh, Persian Pictures, A Book of Travel*, postřehy ze svého deníku, přetištěno 1928 (BA 122-123)

1897 otiskla *Poems from the Divan of Hafiz* (BA 122-123)

1899 poprvé v Jeruzalémě (BA 122-123)

1909 cestuje z Aleppa do Džerablusu a podél Eufratu do Any, Hítu a Uchajdíru, odtud do Bagdádu a po Tigridu do Dijarbekiru a Konye (AI 277)

1911 převyprávěla jako *Amurath to Amurath* (AI 277)

1915 ji David Hogarth povolal do svého Arab Bureau v Káhiře (BA 122-123)

1916 se připojila k personálu sira Percyho Coxe v generálním štábu v Basře (BA 122-123)

Srpen 1917 – neoficiálně orientální tajemnice prvního britského Vysokého komisaře pro Irák, sira Percyho Coxe (AI 278)

Později pracuje i pro Coxova nástupce Henryho Dobbse (BA 122-123)

1919 se účastní mírové konference v Paříži (BA 122-123)

1921 jmenována čestnou ředitelkou Správy starožitností (BA 122-123)

1923-1926 – čestná ředitelka Generálního ředitelství starožitností a nových Národních sbírek (AI 278)

Irácký zákon o starožitnostech 1924 (AI 277)

Harry Reginald Hall (1873-1930)

Dr. H. R. Hall, Keeper of the Egyptian and Assyrian Antiquities in the British Museum, died at his home in London yesterday (Tuesday, Oct 14, 1930) at the age of 57.

Born on September 30, 1873, the son of the late Mr. Sydney Hall, M.V.O, the painter, Harry Reginald Holland Hall followed his father to Merchant Taylors' School in 1886. He left in 1891, having obtained an open scholarship for modern history at St. John's College, Oxford, and took his degree in 1895 with a second class in *Lit. Hum.* In the following year he joined the Department of Egyptian and Assyrian Antiquities in the British Museum, and was promoted to Assistant Keeper in 1919 and Keeper in 1924.

Hall's first excavations were at Dair-al-Bahari, 1903-7, and at Abydos, 1910, with Professor Naville, for the Egypt Exploration Fund; he also took part in the Egypt Exploration Society's excavations at Abudos in 1925. With Professor Naville he published a notable work on the Eleventh Dynasty Temple at Dair-al-Bahari, and with Naville and T.E. Peet one on the cemeteries of Abydos. In 1918 he directed the British Museum excavations at Ur of the Chaldees. Tell al-'Ubaid, and Abu Shahrain. The first volume of "Ur Excavations," by Hall and C. L. Woolley, assisted by Sir Arthur Keith and C. J. Gadd, appeared in 1927. This magnificent book, amply illustrated, describes the results obtained by the joint expedition of the British Museum and the Museum of the University of Pennsylvania in a mound named Al-'Ubaid. There Hall discovered large copper lions and bulls, dating to the beginning of the third millennium, B.C., and a great copper relief of Im-dugud, the mythical bird of the god Ningirsu. Mr. Woolley has described in recent articles in *The Times* the further important discoveries at Ur. Another work by Hall on his explorations at Ur in 1919 has just issued.

Dr. Hall was essentially a historian rather than a field archaeologist or a philologist, and his "Ancient History of the Near East," which went into seven editions, combined a general authority among expert students of Eastern archaeology with a wide popularity as a University text-book. The scheme of chronology he adopted for Egyptian history and the more easterly civilizations with which it was linked, was a compromise between that of Professor Breasted and the advanced school of German scholars and that held by the older English Egyptologists represented by Sir Flinders Petrie and Sir E. Wallis Budge. Apart from his work as an all-round Egyptologist he was a foremost authority on the history of Babylonia, Assyria, and Mesopotamia, and his knowledge of the Aegean civilizations, particularly the cultures known as Minoan, was second only to that of Sir Arthur Evans. His earliest interest, as it happens, was in Greece, on which he published his first book in 1901, and his last, the Rhind lectures delivered in Edinburgh on the "The Civilization of Greece in the Bronze Age," originally published in 1923 and reissued with new material two years ago. He was known to remark that the great thing about Greek civilization was that it did not leave room for "Pyramid-lunatics" — there was something about it which discourage that kind of thing.

Combining in an unusual manner a knowledge of Egyptology and Assyriology in almost equal degrees, he was indefatigable in the service of the joint departments in the British Museum. While in the most recent years he had not the opportunity to take part personally in the excavating expeditions sent out by the Museum, he was of great assistance in organizing the expeditions of Dr. Campbell Thompson at Nineveh and Mr. Guy Brunton in Upper Egypt.

He was, despite an initial and boyish brusqueness of manner, a charming colleague and tactful in the division of the spoils of excavation when these had been acquired jointly with other bodies. On the art of Ancient Egypt and Mesopotamia he was perhaps the pre-eminent authority, and it was one of his first tasks as Keeper to rearrange many of the galleries so as to stress the artistic and historical side of archaeology and less the predominantly religious emphasis which previously existed. Of the collections in the British Museum Hall published a work on the Coptic and Greek texts of the Christian period, one volume of a catalogue of scarabs, and six volumes on the hieroglyphic texts. In the Museum he was one of the most stimulating and energetic figures, and he was frequently the representative of the Trustees or of the Government at international congresses. His fatal illness followed a series of rapid travel over the Continent in this service, for he had been representing the British Government at the Semaine Egyptologique in Brussels, and the Museum at a series of German congresses, for which he traversed half that country in seven days.

With later art, especially that of the last four centuries, he was well acquainted, collecting Dutch paintings of ships, and presenting to the National Portrait Gallery in the present year a remarkable collection of political and other portrait sketches made by his father. Among other interests outside his main field, he was devoted to the history of the Army and Navy and his acquaintance with the various types of German military buttons was of unexpected national service in the War. He was at first a member of the Military Section of the Press Bureau, was transferred to Intelligence in 1916, and was later attached to the Political Service in Mesopotamia with the rank of captain. For his services he was twice mentioned and made M.B.E.

In 1920 Hall was made hon. D.Lit. at Oxford and an hon. Fellow of his college in 1929. He was a Fellow of the British Academy, chairman of the Palestine Exploration Fund in 1922, and a member of Council of both the Hellenic Society and the Royal Asiatic Society. Dr. Hall was a valued correspondent of *The Times*.

There will be a service for personal friends at St. Mary the Virgin, Primrose-hill, to-morrow, at 11 o'clock, and afterwards at Golders Green Crematorium at 12.30.

Retrieved from

"http://en.wikisource.org/wiki/The_Times/1930/Obituary/Harry_Reginald_Hall", datum citace neuvedeno

Charles Leonard Woolley (17. 4. 1880 – 20. 2. 1960)

St. John's School, Leatherhead

New College, Oxford

1905 asistent Oddělení starožitností Ashmoleova muzea v Oxfordu (Dept. Of Antiquities, Ashmolean Museum), vedeného Arthurem Evansem

1907-1911 kope v Nubii:

- Karanog, merojské pohřebiště, kope University museum, Philadelphia, vede E. B. Cox

- Buhen, pohraniční pevnost 2. tisíciletí, vedoucí D. Randall-Maciver

1912 se účastní výpravy oxfordské univerzity do Nubie a
Od téhož roku do r. 1919 vede výzkum v Karchemiši na Eufratu po Davidu G. Hogarthovi

1914 provádí s T. E. Lawrenceem povrchový průzkum Sinaje

Za války důstojník rozvědky, 1916-1918 uvězněn osmanskou správou

Provádí krátkodobě výzkum na lokalitě Tell el-Amarna

1922-1934 vedoucí urské výpravy Britského muzea a Univerzitního muzea archeologie a antropologie Pennsylvánské univerzity ve Filadelfii

- velkoplošné odkryvy
- pečlivě zaměřuje a niveluje
- pozorně sleduje stratigrafii
- mimořádně citlivý ke konzervaci nálezů, poprvé moderní použití konzervačních materiálů *in situ*
- působivý popularizátor

Kolektiv 200-250 dělníků řídí Woolleyho předák z Karchemiše, šejch Hamúdí ibn Ibráhím, a jeho tři synové

Asistenti Sidney Smith, Cyril Jay Gadd, Max Edgar Lucien Mallowan

Katherine Woolleyová se jeho chotí stala r. 1926

1935 Sir Charles Leonard Woolley

1935-1937 výzkum Tell Ačana = Alalach v Sýrii

Za války podplukovník a archeologický poradce *Civil Affairs Directorate*

Z jeho iniciativy vydal vrchní velitel Spojených ozbrojených sil v Evropě David D. Eisenhower rozkaz zakazující plenění a poškozování kulturního dědictví na osvobozených územích

1945-1949 dokončen výzkum Tell Ačany spolu s prozkoumáním Elminy, nejstarší řecké kolonie na BV (9. st.)

Poté se stará o nálezy, píše, publikuje

„Naším cílem bylo studovat historii, nikoli naplnit muzejní vitriny rozličnými kuriozitami.“

Pramen: Woolley, Charles Leonard, in Jiří Prosecký a kol., Encyklopedie starověkého Předního Východu, Praha: LIBRI 1999, 414.

Reginald Campbell Thompson [1876-1941]

Dr. R. Campbell Thompson, F.B.A.

REGINALD CAMPBELL THOMPSON died of heart failure after coming off duty with the Home Guard on the night of May 23. He was the last representative in England of a phase of Assyriology which converted that study from a discovery into a science. When he was a boy at St. Paul's, he was attracted by the results attained by the early Assyriologists during the heroic days which had opened with the measured judgment on translations submitted by four different scholars in 1842, by a committee which did not profess to understand the text translated.

Pramen: <http://www.nature.com/nature/journal/v147/n3739/abs/147799a0.html>, citováno 16.2.2010.

Definition: British archaeologist and cuneiformist R. Campbell Thompson was an Assyriologist, excavating at [Nineveh](#), [Ur](#), and Carchemish among many other sites. Long associated with the British Museum, Thompson was a teacher of T.E. Lawrence (a.k.a. Lawrence of Arabia), and of [Max Mallowan](#), who later married mystery writer Agatha Christie.

Max Mallowan

From Wikipedia, the free encyclopedia

Sir Max Edgar Lucien Mallowan, CBE (6 May 1904–19 August 1978) was a prominent [British archaeologist](#), specialising in ancient [Middle Eastern](#) history, and the second husband of 'Queen of Crime' [Agatha Christie](#).

Life and work

He was born Edgar Mallowan in Wandsworth,^[1] [London](#), educated at [Lancing College](#) (where he was a contemporary of [Evelyn Waugh](#)), and studied classics at [New College, Oxford](#).

He first worked as an apprentice to [Leonard Woolley](#) at the archaeological site of [Ur](#) (1925–31), which was thought to be the capital of [Mesopotamian](#) civilization. (It was at the Ur site, in 1930, that he first met Agatha Christie.) In 1932, after a short time working at [Nineveh](#) with [Reginald Campbell Thompson](#), Mallowan became a field director for a series of expeditions jointly run by the [British Museum](#) and the [British School of Archaeology in Iraq](#). His excavations included the prehistoric village at [Tell Arpachiyah](#), and the sites at [Chagar Bazar](#) and [Tell Brak](#) in northern [Syria](#). During the [Second World War](#) he served with the [Royal Air Force Volunteer Reserve](#) in North Africa, being based for part of 1943 at the ancient city of [Sabratha](#). After the war, in 1947, he was appointed Professor of Western Asiatic Archaeology at the [University of London](#), a position which he held until elected a fellow of [All Souls College, Oxford](#) in 1962. In 1947 he also became director of the British School of Archaeology in Iraq (1947-1961), and directed the resumption of its work at [Nimrud](#) (previously excavated by [A. H. Layard](#)), which he published in *Nimrud and its Remains* (2 volumes, 1966).

Mallowan gave an account of his work in *Twenty-five Years of Mesopotamian Discovery* (1956), and his wife Agatha Christie described his work in Syria in [Come, Tell Me How You Live](#) (1946).

Agatha Christie died in 1976, and the following year Mallowan married his long-standing mistress, Barbara Hastings Parker. She was an archaeologist who had been his epigraphist at [Nimrud](#), and Secretary of the [British School of Archaeology in Iraq](#).

Mallowan was appointed [CBE](#) in 1960, and knighted in 1968. He died aged 74 in [Wallingford, Oxfordshire](#). His widow Barbara Mallowan died in [Wallingford](#) in 1993, aged 85.^[2]

Further reading

- Cameron, George G. "Sir Max Mallowan, 1904–1978: [Obituary]", *The Biblical Archaeologist*, Vol. 42, No. 3. (Summer, 1979), pp. 180–183.
- Christie Mallowan, Agatha. *Come, Tell Me How You Live: An Archaeological Memoir*. New York: Dodd, Mead and Company, 1976 (hardcover, [ISBN 0-396-07320-4](#)); New York: Vintage/Ebury, 1983 (hardcover, [ISBN 0-370-30563-9](#)); New York: HarperCollins, 1999 (paperback, [ISBN 0-00-653114-8](#)); Pleasantville, NY: Akadine Press, 2002 (with introduction by David Pryce-Jones; paperback, [ISBN 1-58579-010-9](#)).
- Mallowan, M.E.L. *Mallowan's Memoirs*. New York: Dodd, Mead and Company, 1977 (hardcover, [ISBN 0-396-07467-7](#)). Reprinted as *Mallowan's Memoirs: Agatha and the Archaeologist*. New York: HarperCollins, 2002 (paperback, [ISBN 0-00-711704-3](#)). (http://en.wikipedia.org/wiki/Max_Mallowan, datum citace neuvedeno)

Stephen Herbert Langdon (May 8, 1876 – May 19, 1937)

was an [American](#)-born [British Assyriologist](#). Born to George Knowles and Abigail Hassinger Langdon in [Monroe, Michigan](#), Langdon studied at the [University of Michigan](#), participating in [Phi Beta Kappa](#) and earning an A. B. in 1898 and an A. M. in 1899. Following this he went to [New York's Union Theological Seminary](#), graduating in 1903, and then on to [Columbia University](#) to obtain a Ph.D. in 1904. Langdon then became a fellow of Columbia in France (1904-1906), during which time he was ordained as a deacon of the [Church of England](#) (1905) in Paris. In Paris, he studied with Scheil, Fossey and Thureau-Dangin. Moving on to Leipzig (1907-8), he studied there with Zimmern. Subsequently he moved to [Oxford University](#) in [England](#), becoming a Shillito reader in Assyriology in 1908 (Miss Mary W. Shillito endowment), a British citizen in 1913, and after the retirement of [Archibald Sayce](#), a Honorary Professor of Assyriology in 1919. However, in 1916, when [World War I](#) had diminished the size of his classes in England, he spent some time at the [University of Pennsylvania Museum of Archaeology and Anthropology](#), serving as the curator of its Babylonian section (1916-1917). Organizer of Oxford (Weld – Field Museum (Chicago) expedition to Kish, 1923-1933, being personally present in 1923 and 1925. Fellow of the British Academy in 1931, Membre Correspondant, Académie des Inscriptions et de Belles-Lettres 1933. Died at Oxford. (Oliver R. Gurney, in *Reallexikon der Assyriologie*).

- *Building inscriptions of the Neo-Babylonian empire*. Paris: E.Leroux. 1905. (Ph.D. thesis)
- *Lectures on Babylonia and Palestine*. Paris: P. Geuthner. 1906.

- *A chapter from the Babylonian books of private devotion*. *Babyloniaca; études de philologie Assyro-babylonienne*. Paris: Geuthner. 1908.
- *Sumerian and Babylonian psalms*. Paris, New York: P. Geuthner, G. E. Stechert & co.. 1909.
- *Tablets from the archives of Driehin*. Paris: Paul Geuthner. 1911.
- *A Sumerian grammar and chrestomathy*. Paris, New York: P. Geuthner, G. E. Stechert & co.. 1911.
- *Babylonian liturgies*. Paris: Geuthner. 1913.
- *Tammuz and Ishtar*. Ams Pr Inc. 1914. [ISBN 9780404181932](https://www.amazon.com/dp/9780404181932).
- *Sumerian epic of Paradise, the Flood and the Fall of Man*. Publications of the Babylonian Section vol.10 no.1. Philadelphia: University of Pennsylvania Museum. 1915.
- *Sumerian grammatical texts*. Publications of the Babylonian Section vol.12 no.1. Philadelphia: University of Pennsylvania Museum. 1917.
- *Sumerian liturgical texts*. Publications of the Babylonian Section vol.10 no.2. Philadelphia: University of Pennsylvania Museum. 1917.
- *The Epic of Gilgamish*. Publications of the Babylonian Section vol.10 no.3. Philadelphia: University of Pennsylvania Museum. 1917.
- *Sumerian liturgies and psalms*. Publications of the Babylonian Section vol.10 no.4. Philadelphia: University of Pennsylvania Museum. 1919.
- *Babylonian Wisdom*. London: Luzac. 1923. (also Paris: P. Geuthner)
- *Sumerian and Semitic religious and historical texts*. Oxford editions of cuneiform inscriptions, v. 1. London: Oxford University Press. 1923.
- *Historical inscriptions, containing principally the chronological prism, W-B 444*. Oxford editions of cuneiform texts, v. 2. London: Oxford University Press. 1923.
- *Excavations at Kish*. Paris: P. Geuthner. 1924. (with [L. Ch. Watelin](#))
- *Babylonian penitential psalms....* Oxford editions of cuneiform texts, v. 6. Paris: P. Geuthner. 1927.
- *The Venus tablets of Ammizaduga*. Oxford: Oxford University Press. 1928. (with [J.K. Fotheringham](#))
- *Pictographic inscriptions from Jemdet Nasr excavated by the Oxford and Field Museum Expedition*. Oxford editions of cuneiform inscriptions, v. 7. London: Oxford University Press, H. Milford. 1928.
- *Semitic [mythology]*. *Mythology of all races*, v. 5. Boston: Archaeological Institute of America, Marshall Jones. 1931. (also New York: Cooper Square Publishers, 1964)
- *Babylonian menologies and the Semitic calendars*. The Schweich lectures -- 1933. London: Oxford University Press. 1935.

Further reading

- Gadd, C. J. (1940). *Stephen Herbert Langdon, 1876-1937*. Milford (London).

References

- ["STEPHEN LANGDON, ASSYRIOLOGIST, DIES"](#). The New York Times. 1937-05-20. <http://select.nytimes.com/gst/abstract.html?res=FB0712FE3A541B728DDDA90A94DD405B878FF1D3&scp=2&sq=stephen%20langdon&st=cse>. Retrieved on 2009-02-28.

1. [^] "[Stephen Langdon](#)". Oxford Dictionary of National Biography. <http://www.oxforddnb.com/index/101034400/>. Retrieved on 2009-02-28.

Retrieved from "http://en.wikipedia.org/wiki/Stephen_Herbert_Langdon"

André Parrot

*15. 2. 1901, † Paris 24. 8. 1980 (<http://lexikon.meyers.de/wissen/Andr%C3%A9+Parrot>, datum citace neuvedeno).

Né en [1901](#) à [Désandans](#) dans le [Doubs](#), mort en [1980](#) à [Paris](#)) était un [archéologue français](#) spécialisé dans le [Proche-Orient ancien](#) qui a dirigé des fouilles au [Liban](#), en [Irak](#) et en [Syrie](#).

Biographie

Il est conservateur en chef des [Musées nationaux](#) en [1946](#) et le premier directeur du [Musée du Louvre](#) de [1968](#) à [1972](#).

Il épouse en [1960](#) l'[organiste](#) de l'Oratoire du Louvre [Marie-Louise Girod](#).

Il est fait Commandeur de la [Légion d'honneur](#) et est membre de l'[Académie des inscriptions et belles-lettres](#).

Bibliographie [[modifier](#)]

- *Mari, une ville perdue* (1936)
- *Archéologie mésopotamienne* ([1946](#) - [1953](#))
- *Sumer* ([1960](#))
- *Assur* ([1961](#))
- *Abraham et son temps* ([1962](#)) Editions Delachaux et Niestlé
- *Le Trésor d'Ur* ([1968](#))
- *L'Art de Sumer* (1970)
- *Les fouilles de Mari, 18ème et 19ème campagnes* (1970-1971)
- *Mari, capitale fabuleuse* ([1974](#))
- *L'archéologie* ([1976](#)), [ISBN 2-228-89009-X](#)
- *L'aventure archéologique* ([1979](#)), [ISBN 2-211-00392-6](#)
-
- ex : (http://fr.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A9_Parrot)

André Parrot (1901-1980)

Auteur(s) / Author(s)

AMIET P. ;

Résumé / Abstract

Fils de pasteur, André Parrot fut d'abord pasteur de l'Eglise luthérienne. En 1926-1927, il est élève à l'Ecole biblique de Jérusalem. Il fait son apprentissage pratique à Tello avec l'abbé Henri de Genouillac. En 1933, il est à Larsa. Et c'est en 1934 qu'il découvre la ville antique de

Mari (tell Hariri). Conservateur adjoint au Louvre en 1937, musée dont il deviendra directeur en 1968. De 1951 à 1974, il dirigea toutes les campagnes de fouilles à Mari. Liste de ses ouvrages.

Revue / Journal Title

Revue d'Assyriologie et d'Archéologie Orientale Paris

Source / Source

1980, vol. 74, n°2, pp. 98-99 (<http://cat.inist.fr/?aModele=afficheN&cpsid=12590639>, datum citace neuvedeno)

André Parrot est mort le 24 août 1980. Archéologue et conservateur de musée, né à Désandans près de Montbéliard, ce fils de pasteur luthérien se voulut d'abord pasteur, mais ses maîtres, Adolphe Lods et, à l'école du Louvre, René Dussaud, puis les dominicains de l'école biblique de Jérusalem, surent le passionner pour l'archéologie orientale. Dès lors, à partir de 1928, il allait rapidement achever l'apprentissage du métier de fouilleur, pour s'imposer comme collaborateur puis successeur de l'abbé Henri de Genouillac à Tello, le site d'Iraq méridional qui avait apporté la révélation des Sumériens en 1877. Malgré les déprédations causées par les fouilleurs clandestins, il parvint à y faire la découverte inespérée de l'hypogée des princes de Lagash de la fin du IIIe millénaire avant J.-C. Après quoi, en 1933, il reçut mission d'explorer le site de la ville royale de Larsa, mais les circonstances l'obligèrent à y renoncer. La même année, une découverte fortuite allait le conduire en Syrie, sur les bords de l'Euphrate, où en quelques semaines le tell Hariri allait lui révéler son nom antique de Mari. Dès lors, la ville qu'il devait appeler avec justesse une « cité fabuleuse » allait être l'objet de la prédilection du jeune fouilleur, qui venait d'entrer au musée du Louvre où il allait mettre une passion égale à la défense des collections qui lui étaient confiées.(...) ()

André Parrot, qui est mort le 24 août 1980, fut un archéologue qui a découvert le site royal de Mari. Il a rendu Mari célèbre et Mari l'a rendu célèbre. Mais cette découverte extraordinaire fut le point de départ d'une brillante carrière d'orientaliste, d'une œuvre abondante. Mari ne doit pas faire oublier tout ce que lui doivent l'archéologie mésopotamienne, l'archéologie en général, le Musée du Louvre aussi où il tint si longtemps une grande place.

Il était né à Désandans dans le Doubs, le 25 février 1901. Il s'était formé à l'École du Louvre, puis en 1926-1927 à l'École archéologique de Jérusalem : René Dussaud, Edouard Dhorme l'ont considéré comme un de leurs meilleurs élèves. C'est sous leurs auspices qu'il commença sa vie d'archéologue de terrain, à Neirab d'abord, près d'Alep, puis à Baalbeck. Quand l'abbé de Genouillac en 1930 consulta Edouard Dhorme sur un successeur éventuel à la Direction des fouilles de Tello, celui-ci désigna immédiatement Parrot. D'abord Directeur adjoint, puis Directeur de ces fouilles, il en publiera dès 1934-1936 avec l'abbé de Genouillac les résultats (notons qu'il a toujours tenu à publier rapidement). Il donnera plus tard en 1948 un précieux ouvrage, Tello, vingt campagnes de fouilles (1877-1933), mise au point de toutes les recherches faites par des archéologues français, Sarzec, puis Cros, sur ce site, celui de l'ancienne cité sumérienne de Lagash qui avait valu au Louvre les fameuses statues de Goudea.

Voici donc Parrot installé en Mésopotamie et donnant aussi une place de choix à l'archéologie française parmi les équipes de toutes nations qui, entre les deux guerres et au lendemain de la seconde, travaillaient en Mésopotamie et fondaient la connaissance que nous avons aujourd'hui de la civilisation sumérienne et des hautes époques qui l'ont précédée. Après Tello, il fit des sondages à Larsa, et nous signalerons dès maintenant que, beaucoup plus tard, en 1967, il les reprendra et usera de toute son influence pour installer à nouveau des archéologues français à Larsa. Car ses premiers sondages furent interrompus : l'intérêt de René Dussaud, alors grand maître de l'archéologie orientale, fut immédiatement excité par une

découverte due au hasard, celle de la statue Cabane, au Tell Hariri sur le moyen Euphrate, en Syrie, tout près de la frontière irakienne. Dussaud convoqua Parrot, le décida sur l'heure et l'envoya sur les lieux avec son équipe en décembre 1933. Au bout de quelques semaines seulement une dédicace royale à la déesse Ishtar faisait identifier le site comme celui de Mari, une ville déjà connue par les textes, où régnait une dynastie sémitique, mais où le fonds sumérien restait prépondérant.

Dès lors, chaque année, avec l'interruption de la guerre et de ses suites immédiates, Parrot dirigera l'exploration de Mari. En 1974, 40 ans plus tard, il y conduira sa 21e campagne, la dernière, dont il rendit compte ici-même en février 1975, ainsi que dans un article de la revue *Syria*. Inutile de redire longuement ici ce que fut cette suite de découvertes extraordinaires : l'Académie en a été régulièrement informée. Je rappellerai seulement que ces fouilles révélèrent là un ensemble unique dans une région-carrefour, celle du moyen Euphrate, à l'époque d'Hammourabi et de son contemporain Zimri-Lim, roi de Mari, qui fut finalement vaincu par lui, dans la première moitié du xve siècle, selon la chronologie aujourd'hui adoptée. Les temples d'Ishtar et d'autres divinités, la ziggurat, le Palais royal au-dessous duquel sont apparus en 1964 les ruines de deux palais présargoniques remontant donc à 2400 au moins, se révélèrent des monuments d'une richesse incomparable, et je n'oublierai naturellement pas les 25 000 tablettes qui donnèrent une image si vivante de la vie de ce temps. J'ajoute un fait personnel : travaillant dans le même temps sur le site crétois de Mallia, c'est du côté de Mari que nous regardions, Fernand Chapouthier et moi, quand nous nous demandions où pouvaient être les antécédents orientaux des premiers palais de Crète ; René Dussaud et André Parrot se posaient le même problème, à l'inverse, en recherchant quelles avaient pu être les relations de Mari avec l'Égée, par l'intermédiaire de Byblos ou de Ras Shamra. Ni d'un côté ni de l'autre, avouons-le, nous n'eûmes de résultats bien nets. Parrot était un homme d'action, animateur très vivant, mais aussi un bon connaisseur de l'archéologie mésopotamienne et il se plut à renseigner tous les publics sur ses fouilles et ses découvertes. Nous avons dit déjà qu'il donna régulièrement des articles aux CRAI, à *Syria*, à d'autres revues encore. Plusieurs livres, petits ou gros, *Mari, une ville perdue* dès 1936, *Mari, un volume de 132 planches illustrant des notices*, en 1953, *Mari, capitale fabuleuse*, en 1974, s'adressèrent à un public très large auquel Parrot a toujours pensé, ce qui lui permit en 1973, de fonder une Association pour la sauvegarde de Mari. La publication définitive des fouilles de la Mission archéologique de Mari, si elle n'est pas achevée (Parrot s'y consacrait ces dernières années), comporte déjà six volumes parus de 1956 à 1968, consacrés au temple d'Ishtar, au Palais, à ses peintures et à ses trouvailles, à d'autres temples, enfin à ce qu'il appela le « Trésor d'Ur », parce qu'offert vers 2 600 par le fondateur de la première dynastie d'Ur à une divinité de Mari. Parallèlement, depuis 1950, nous sont révélées les Archives royales de Mari (vingt volumes) par les épigraphistes qui sont en liaison avec Parrot lui-même, notre confrère de Liège Georges Dossin, Maurice Birot, Jean Bottéro, d'autres encore. Dans le dernier fascicule de *Syria* daté de 1979, Parrot rend compte du dernier volume paru de ces archives, la Correspondance féminine, qui nous donne de précieux renseignements sur la vie quotidienne au Palais.

La carrière de Parrot fut brillante, elle lui valut beaucoup d'honneurs, mais ces honneurs correspondaient à autant de charges qu'il remplissait avec conscience, avec l'entrain et l'enthousiasme qu'il mettait à toutes choses.

Simple chargé de mission au Musée du Louvre quand il partit pour Mari, il était normal qu'il devînt conservateur au département des Antiquités orientales en 1937, Conservateur en chef en 1946, succédant à son maître René Dussaud, il le restera jusqu'en 1968, et deviendra alors directeur du Musée du Louvre, un poste nouveau qu'il occupa le premier et jusqu'à sa retraite en 1972. Quelle joie il dut éprouver à organiser, à réorganiser après la guerre ces salles orientales, une des richesses du Louvre, et tout particulièrement celle de Tello, celle de Mari,

où il recevra son épée d'académicien, car si l'essentiel des trouvailles se trouve au Musée d'Alep, quelques précieux témoins se trouvent chez nous. La Conservation du Louvre entraînait l'enseignement à l'École du Louvre : Parrot aimait enseigner et faire des disciples ; il enseigna aussi la langue et la littérature hébraïques, l'histoire des religions à la Faculté de théologie protestante (il était pasteur de l'Église évangélique luthérienne et docteur en théologie).

Son œuvre écrite fut considérable, nous l'avons dit déjà, mais de proche en proche étendue au-delà de Mari à tout le Proche et Moyen Orient, gardant, bien entendu, une prédilection pour l'archéologie mésopotamienne à laquelle il revenait toujours. Dans la revue Syria qu'il dirigea à partir de 1942 aux côtés de René Dussaud et d'Henri Seyrig, qu'il dirigeait encore avec nos confrères Ernest Will et André Caquot, il multiplia nouvelles et articles, comptes rendus aussi, sur les acquisitions de son département et sur bien des sujets d'orientalisme. Il avait d'autres tribunes : pour un public large, intéressé par les problèmes archéologiques et bibliques il lança une série de Cahiers d'archéologie biblique (Babylone et V Ancien Testament, Le Musée du Louvre et la Bible etc.) ; — pour des archéologues spécialisés, en 1946 et 1953, deux volumes d'Archéologie mésopotamienne (Les étapes, technique et problèmes) ; — pour tous les publics, en 1960 et 1961, les deux beaux volumes, Sumer et Assur qui ouvrirent la collection de l'Univers des formes qu'il dirigea aux côtés d'André Malraux à la mort de Georges Salles. C'est en 1963 qu'il fut élu à l'Académie, chaleureusement présenté par son vieux maître Edouard Dhorme ; il la présida en 1970, il y siégea volontiers, prenant une part active à ses travaux, jusqu'au jour où son état de santé le retint chez lui, il y a de cela bientôt quatre ans ; mais il continua à travailler : c'est de l'année 1979 que datent deux volumes : l'Orient ancien et L'aventure archéologique qui constitue de véritables mémoires.

Peut-être est-ce comme Secrétaire général de la Commission des fouilles au Quai d'Orsay, de 1959 à 1973, que plusieurs d'entre nous, moi-même, avons pu apprécier le plus directement sa grande activité, son dévouement à ses tâches, au travail archéologique de toutes les missions françaises à l'étranger. Mais, on s'en doute, il était particulièrement attaché à celles de Syrie, si nombreuses et qui le sont restées. Le Grand Cordon du Mérite syrien dont il était fier en témoigne comme du côté français la plaque de Grand officier de la Légion d'honneur. A la suite, à côté d'Henri Seyrig, il voulait maintenir, et il y réussit, les liens privilégiés que nous avions avec la Syrie, mais aussi avec les États arabes voisins, Iraq, Liban, Jordanie : C'est là qu'avait débuté sa belle vie d'archéologue et qu'il avait bien servi le rayonnement de notre pays.

(http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/crai_0065-0536_1980_num_124_3_13755#, datum citace neuvedeno).

Henri Frankfort (1897-1954)

([February 24, 1897](#) – [July 16, 1954](#)) was a Dutch [Egyptologist](#), [archaeologist](#) and [orientalist](#).

Biography

Born in [Amsterdam](#), Frankfort studied Dutch Language and Literature, Ethnology, Hebrew and History at the [University of Amsterdam](#) and then, in 1921, moved to London, where in 1924, he took an MA under [Sir Flinders Petrie](#) at the University College. In 1927 he gained a Ph.D. from the [University of Leiden](#). He married [Henriette Groenwegen](#) and later Enriqueta Harris.

In 1924-1925 he was in Greece. Between 1925 and 1929 Frankfort was director of the excavations of the [Egypt Exploration Society](#) (EES) of London at [El-Amarna](#), [Abydos](#) and

Armant. In 1929 he was invited by [Henry Breasted](#) to become Field Director of the [Oriental Institute](#) (OI) of Chicago expedition to Iraq. Seven winter seasons in Iraq.

Assembled a team of i. a. architects, archaeozoologists, ceramologists, philologists.
In his vision, archaeology is “a science that is devoted to the explanation of the material remains of antiquity in their reciprocal connections”.

He was Robert Braidwood's dissertation professor.

In 1949 he became director of the [Warburg Institute](#) in London. He was Professor of Pre-Classical Antiquity at London University. Along with EA Wallis Budge, he was revolutionary for his time for suggesting that Egyptian civilization, culturally, religiously, and ethnically arose from an African, instead of an Asian base. He wrote 15 books and monographs and about 73 articles for journals about [ancient Egypt](#), archaeology and cultural anthropology, especially on the religious systems of the Ancient Near East.

Měl rád hudbu a moderní umění

He died in [London](#).

Bibliography

- *The Mural Painting of el-Amarna* (1929)
- *The Cenotaph of [Seti I](#) at Abydos* (together with A. de Buck and B. Gunn, 1933)
- *The City of [Akhenaten](#) volume II* (together with [J. D. S. Pendlebury](#), 1933)
- *The Intellectual Adventure of Ancient Man* (1946) (Later called 'Before Philosophy').
- *Ancient Egyptian Religion: an Interpretation* (1948)
- *Kingship and the Gods* (1948)
- *The Art and Architecture of the Ancient Orient* (1954)

Narozen v Holandsku, žák Flinderse Petrieho

1925-1929 Výzkumy v Egyptě, Egypt Exploration Society Abydos, Armant, Tell el-Amarna

1929 James Henry Breasted ho získal po chicagský Orientální ústav

Sedm zimních sezon

Sargonova citadela v Chorsabadu

Podijálí

Řídil z Tell Asmaru

Publikoval sedm svazků Oriental Institute Publications

Cylinder Seals, 1939

New approach to the subject of Mesopotamian religious concepts

Before Philosophy

Kingship and the Gods

1951 The Birth of Civilization in the Near East

Art and Architecture of the Ancient Orient

“to present Oriental art as art, and not as archaeological evidence”

Director, Warburg Institute, Professor, Pre-Classical Antiquity, London University

Dedukční postupy, obecné zájmy, hudba, moderní umění

[http://www.jstor.org/sici?sici=0025-](http://www.jstor.org/sici?sici=0025-1496(195407)1%3A54%3C106%3A1HF1%3E2.0.CO%3B2-R&cookieSet=1, datum citace neuvedeno)

[1496\(195407\)1%3A54%3C106%3A1HF1%3E2.0.CO%3B2-R&cookieSet=1, datum citace neuvedeno](http://www.jstor.org/sici?sici=0025-1496(195407)1%3A54%3C106%3A1HF1%3E2.0.CO%3B2-R&cookieSet=1, datum citace neuvedeno)); Lloyd 1954; Meijer 2009.

Julius Jordan (27. 10. 1877 – 7. 2. 1945)

Narozen v Kasselu

Studoval architekturu v Drážďanech

Tam ho učitel Gurlitt a kolega Andrae získali pro Orient

1903 Babylon (ved. Koldewey)

1903-1912 Aššur (ved. Andrae)

1912-1913 Uruk (s Konradem Preusserem)

Bojoval ve válce

Poté se živil jako architekt

1926 se vrátil do Iráku

V zimě 1928-1929 obnovil výkopy v Uruku

První tři sezony sám vedl

Od r. 1930 zahájil publikaci UVB (Vorläufiger Bericht über die von der Notgemeinschaft der Deutschen Wissenschaft in Uruk-Warka unternommenen Ausgrabungen)

Od 1925 členem Doerner Akademie, později Doerner Arbeits-Gemeinschaft pod vedením odstoupivšího císaře Viléma

(http://books.google.com/books?id=EP6r7AnfdtIC&pg=PA319&lpg=PA319&dq=%22Dr.+Julius+Jordan%22&source=bl&ots=l2rPacH21q&sig=bWqyLlhqjH_x49Go1i8oyM3BRYs&hl=en&ei=VXzsSebPO5iGsAa-h5GnBw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=4#PPA319,M1, datum citace

neuvedeno)

1931-1934 ředitel iráckého Department of Antiquities

Po 1934 *adviser*

Emerging nationalist feeling in Iraq meant that Max had difficulty getting his finds to London. The situation was not helped by Dr Jordan, a National Socialist, who did not want to foster the interests of the English. The following year Iraq passed a law that severely restricted the export of archaeological finds, and foreign archaeologists such as Mallowan transferred their activities to Syria and the neighbouring countries

(http://www.britishmuseum.org/explore/online_tours/middle_east/agatha_christie_archaeology/fragment_of_pottery_vessel_wit.aspx, datum citace neuvedeno).

Zavedl výkopovou techniku Koldewey-Andrae také v Uruku

Pramen: RLA

Giuseppe Furlani (1885-1963)

Dal 1922 al 1924 esercitò a Torino la libera docenza in Filologia Semitica Giuseppe Furlani (Pola 1885 – Roma 1962), che si era laureato a Graz. Passato a Firenze, vi ricevette l'incarico dell'insegnamento di Arabo e di Babilonese. Fu ordinario di Assiriologia e Archeologia Orientale a Roma dal 1926 al 1955

(http://www.torinoscienza.it/accademia/dossier/apri?obj_id=7383, datum citace neuvedeno).

Universita Florencie

Únor-duben 1933 výkopy v Kasr Šemámok (Kakzu), 28 km JV Erbilu

S ním Doro Levi, Fausto Franco

Missione Archeologica Italiana in Mesopotamia

Assyrian building ruins, Parthian necropolis

G. Furlani: Gli scavi italiani in Assiria (Campagna del 1933), in Giornale della Società Asiatica Italiana N. S. II, 1934, 265-276

Pramen: AI str. 374

Bagdádská škola American Schools of Oriental Research (ASOR) (1923-1969)

1913 ustavil Archaeological Institute of America výbor k založení School of Archaeology in Mesopotamia
1921 se Výbor připojil k ASOR Jeruzalém, čímž vznikly AssOR
Představa ředitelů, sídlících v USA, a ročních vedoucích, kteří přijedou v zimních měsících se studenty z Jeruzaléma do Bagdádu a budou bádát
Prvním ředitelem ASOR George Barton, až do 1934
Prvním ročním vedoucím Albert T. Clay (1923-1924)
James B. Nies (+ 18. 6. 1922) zanechal značnou peněžní sumu jako kapitál pro bagdádskou školu
Svolení britských úřadů k otevření bagdádské ASOR v říjnu 1923
Oficiální otevření 2. 11. 1923
Vzbudilo veliký zájem, zvláště mezi Iráčany
Až do 30. let byla ASOR v Iráckém muzeu
1924-1925 Edward Chiera
Na počátku roku 1925 otevřel Nuzi (další výkopy 1927-1928, 1928-1929, 1929-1930, 1930-1931)
1926-1927 E. A. Speiser
Tepe Gaura (1927, 1931, 1931-1932, 1932-1933, 1934-1935, 1935-1936, 1936-1937, 1937-1938)
Tell Billa (1930-1931, 1931-1932, 1932-1933, 1936-1937)
Chafádža (1937-1938)
1927-1928 Leroy Waterman
Tell Umar = Seleukeia
Fara
1934 E. A. Speiser ředitelem bagdádské ASOR
Za války zastupoval ASOR Nelson Glueck
1946-1947 S. N. Kramer
1946 založila škola Journal of Cuneiform Studies
1947 ředitelem bagdádské ASOR Albrecht Goetze až do své smrti 1971
Podporovala Braidwoodův projekt
Podporovala Nippur
1950-1951 tam ještě kopala University of Pennsylvania, pak toho nechala
1952-1953 Albrecht Goetze
1953-1954 Thorkild Jacobsen ročním vedoucím
1956-1957 podporovali Iraq Surface Survey Roberta McC. Adamse
1960-1961 Richard C. Haines
1962-1963 Donald P. Hansen – taky Abu Salábích
Podporovala hansenův výzkum na al-Hibá
1966-1967 Robert McC. Adams roční vedoucí
1969-1970 McG. Gibson, ale nemohl už pracovat
Prosinec 1969 – Výbor se přejmenoval na Committee on Mesopotamian Civilization, Annual Professorship = Fellowship for Study of Mesopotamian Civilization

(pramen: <http://www.asor.org/baghistory.html>, cit. 2. 4. 2007)

Edward Chiera (1885 – 21. 6. 1933)

was an [Italian-American](#) archaeologist, [Assyriologist](#), and scholar of religions and linguistics.

Born in Rome, Italy, in 1885, Chiera trained as a theologian at the [Crozer Theological Seminary](#) (B.D. 1911, Th.M. 1912). He completed his doctorate at the [University of Pennsylvania](#) (Ph.D. 1913). He was faculty of the University of Pennsylvania (Harrison Research Fellow, Professor in Assyriology) until 1927, at which time he joined the [Oriental Institute](#) of the [University of Chicago](#).

Chiera was Annual Professor of the [American Schools of Oriental Research](#) (ASOR) at [Baghdad](#) in 1924 – 1925. At that time he conducted archaeological excavations in ancient [Nuzi](#), near [Kirkuk](#), Iraq, at the invitation of [Gertrude Bell](#) and sponsored by the [Iraq Museum](#). His discovery and deciphering of the Nuzi Tablets was an important archaeological result.

A pre-eminent scholar of ancient [cuneiform](#) languages, Chiera became Editor of the [Chicago Assyrian Dictionary](#) Project, a monumental work which had been started in 1921, and eventually took 85 years to complete. He was a close associate of the director and founder of the Oriental Institute, [James Henry Breasted](#). Chiera also acted as a curator of the Museum of the Oriental Institute, and made significant acquisitions for its collections, in addition to his own discoveries.

Chiera led Oriental Institute excavations at [Khorsabad](#), near [Mosul](#), Iraq in 1928 - 1929, again with great success. The site of the ancient palace of [King Sargon II](#) was excavated. Valuable works of Assyrian art were recovered, including a colossal [Lamassu](#) which had guarded the entrance to the palace. He continued as Field Director of ASOR in 1931, in a joint expedition of ASOR and [Harvard University](#). He was instrumental in the development of plans for the ASOR, for the Iraq Museum, and in the careers of other noted archaeologists.

References

- Edward Chiera, *Old Babylonian Contracts* (Philadelphia, 1921).
- Edward Chiera, *Joint Expedition with the Iraq Museum at Nuzi* (5 vols., Paris and Philadelphia, 1927-1934).
- Edward Chiera, *They Wrote on Clay: The Babylonian Tablets Speak Today* (Chicago, posthumous publication, 1938).
- E.A. Speiser, "Edward Chiera": *Journal of the American Oriental Society*, LIII, (1933), pp. 308-309
- "In Memoriam, Edward Chiera": *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, No. 51 (1933), pp. 7-8

Retrieved from "http://en.wikipedia.org/wiki/Edward_Chiera", datum citace neuvedeno

Výzkum bagdádské ASOR na Chorsabadu

1920 navštívuje lokalitu James Henry Breasted
1928-1935 tu sedm výkopových sezon provádí Edward Chiera, kope královský palác a přilehlé čtvrti obytné zástavby. Výsledkem byla řada reliéfů a početný mobiliář. Zkoumány též hlavní chrámy a řadová obytná zástavba. Kolem Nabúova chrámu, který stál spolu s palácem na vyvýšené terase uzavřené vlastní hradbou, se kupila sídla významných Asyřanů. Identifikována pouze rezidence L = Sin-ach-usur, Sargonův bratr a velkovezír. Jeden ze

strážných býků s lidskou hlavou odvezen do Chicaga, organizoval Pinhas Delougaz.
(Pramen: <http://oi.uchicago.edu/research/projects/kho>, citováno 2. 4. 2007).

Ephraim Avigdor Speiser (24. 1. 1902 – 15. 6. 1965)

Narozen ve Skalatu, kdysi rakouská část Polska, poté Ukrajinská SSR
Studoval na Císařském gymnasiu ve Lvově, maturoval 1918
1920 odjel do USA
M. A. na University of Pennsylvania 1923
1924 Ph. D. na Dropsie College za práci “The Pronunciation of Hebrew Based Chiefly on the Transliterations in the Hexapla”
Chiera mu světil publikaci textů z Nuzi, první článek 1926
1926 obdržel občanství USA
1926 obdržel Guggenheimovo stipendium na pobyt v Iráku
1926-1928 prováděl povrchové průzkumy v severním Iráku
1927 otevřel první sondáž na Tepe Gaura (22 m, dolní průměr asi 120 m)
1927 odešel Chiera z University of Pennsylvania do Chicaga
Speiser však stále pracoval na textech z Nuzi, a stal se odborníkem v oblasti churritštiny
1928 Assistant Professor of Semitics
Od 1930 výkopy na Tell Billa, není to Wašukkani, ale Šibaniba
1931 profesorem na University of Pennsylvania
1931-1937 výkopy na Tepe Gaura
1936-1938 dvě sezóny na Chafádže
1937 se oženil se Sue Gimbel Dannenbaum, s níž měl syna Joela a dceru Jean
Za války pracoval pro výzvědnou službu OSS – vedoucí Research and Analysis branch of the Near East Section
1941 člen American Philosophical Society
1947 vedoucí Department of Oriental Studies tamtéž
Podílel se na překladu Tóry, který vyšel 1962
1964 vyšel jeho překlad první biblické knihy Genesis z hebrejštiny
1964 obdržel Lewis Prize za článek “Cuneiform Law and the History of Civilization” z roku 1963
Zanechal bibliografii o přibližně 150 položkách
Pramen: Year Book of The American Philosophical Society, 1965, 204-211, a dále Irina Kalashnikova: A Guide to the Ephraim Avigdor Speiser, 1902-1965, Notebooks, c. 1921 (2 items, UPT 50 S742), University of Pennsylvania – The University Archives and Records Center, January 2004.

Erich F. Schmidt (13. 9. 1897 – 3. 10. 1964)

Narozen 13. 9. 1897 v Baden-Badenu Fridě Loeffler Schmidtové a Erhardu Friedrichu Schmidtovi, luteránskému to pastorovi, badateli a univerzitnímu profesorovi
Učil se na základních školách v Sasbachu a Achernu
1907 mu zemřel otec a on odeslán do důstojnické školy (Kadettenkorps) v Karlsruhe
1914 dokončil studia a vyřazen jako poručík
Bojoval na západní i východní frontě
1916 raněn v bojích v rakouské Haliči a zajat Rusy
1916-1919 v zajateckých táborech
1920 uprchl po souši do Murmańska a odplul do Německa, kde se dověděl, že matka a tři sourozenci během války zemřeli

1921-1923 studoval na Friedrich-Wilhelm-Universität Berlin (současná Humboldtova univerzita)
1923 odjel do New Yorku
1924-1927 studoval na Department of Anthropology, Columbia University
Účastnil se archeologických výzkumů v Arizoně (American Museum of Natural History NY)
1927-1930 členem chetitského (později anatólského) oddělení Oriental Institute (UChic), výzkum na Alishar Höyük
1929 získal Ph.D.
1930 vykopával Fáru/Šuruppak (UM, UPenn)
1931 vykopával Tepe Hissar (UM, UPenn)
1934 se oženil s Mary-Helen Warden, která s rodinou navštívila Hissar roku 1931
1935-1939 po Ernstu Herzfeldovi Field Director, Persepolis Expedition of the Oriental Institute (University of Chicago)
1934-1936 výkopy v Ráji v Íránu pro University Museum of AA, University of Pennsylvania at Philadelphia, a Museum of Fine Arts Boston
1936 zemřela Mary-Helen při porodu dítěte ve Filadelfii
S pomocí své choti Mary-Helen Warden a jejich rodičů založili oba Aerial Survey of Iran vedl Holmes Expeditions to Luristan
1938 získal občanství USA
1943 se oženil znovu s Lindou Florence Strawn of Ottawa, Illinois, z manželství vzešli syn Richard Roderick a dcera Erika Lura
1954 Associate Professor Uchic
1962 Full Professor Uchic
Zemřel v Santa Barbara, CA, 3. 10. 1964 ve věku 67 let, popel pochován v Ottawa, Illinois

Bibliografie:

Flights over Ancient Cities of Iran 1940
Persepolis I, II, III (1953, 1957, 1970).

Pramen: John A. Larson: Erich F. Schmidt, in Donald Whitcomb: Daily Life Ornamented: The Medieval Persian City of Ray, catalog of an exhibition held at the Oriental Institute Museum, University of Chicago, May 15 – October 17, 2007.

Musée du Louvre

Založeno 1793 jako Musée Centrale des Arts, ale starožitnosti výhradně řecké a římské Orientální předměty (Chusrauův pohár, údajně Šalamounův, poslán Karlu Velikému či Lysému) odevzdány do Cabinet des Médailles Bibliothèque Nationale
1881 založen Département des Antiquités Orientales k uložení sumerských nálezů
1882 Marcel Auguste Dieulafoy, inženýr, cestuje do Íránu se stipendiem Administration of French Museums
1885-1886 dvě sezony v Súzách, palác známý ze stěr. nápisů jako Apadana, vystavěn Dáreiem I. a obnoven Artaxerxem II. ve 4. st. BC
Objeveny zdi z glazovaných cihel in situ i sesypané, odvezeny do Francie
Restaurovány a vystaveny v prvním patře galerie jižně kolonády Ludvíka XIV. Spolu s jedinou zachráněnou hlavicí sloupu s dvojitou býčí bustou, vzbudily velký zájem
Krom toho našel elamskou stélu z 12. st. BC a socha z doby parthské
1893 dorazily první lúristánské bronzky, datovány do období parthského
Na konci 19. století získány další pozoruhodné exponáty, ale vším neřeckým se pohrdalo

Gaston Migeon se vůbec nezajímal o Oxus Treasure, kterou koupilo Britské muzeum
 Některé předměty (rukojeť džbánu v podobě muflona z Tyszkiewiczovy sbírky, rhyton ze žebrovaného stříbra s jelení hlavou a stříbrný pohár) však určeny jako íránské na základě Dieulafoyových vykopávek
 1897-1913 Jacques de Morgan v Súzách
 Acropole, vysoká 38 m
 Hned na počátku nalezeny Šutruk-Nachchuntovy odvozy
 1900 Mozaffar ad-Dín Šáh podepsal s Francií smlouvu, podle které všechny starožitnosti nalezené v Susianě budou patřit Francii
 1901 první zásilka – Chammurabiho stéla, Naramsinova vítězná stéla, elamský bronzový model
 Vystaveny v Assyrian room, dále v Trémouilleově pavilonu a v Galerie de Delphes pod kolonádou ze 17. století
 Postupně přibyla kolosální bronzová socha královny Napir-Asu, zlomky stély jejího královského chotě a pozoruhodný model sít šamši
 Dále našel de Morgan na Acropole achaimenovskou bohatou hrobku z poloviny 4. století (podle fénických mincí) se soupravou šperků – zlatá spirála, zlaté vykládané náramky, stříbrný pohár, náhrdelníky ze zlata, karneolu a achátu
 De Morgan si jich neváží, pokládá je za eklektické
 1906 se dokopal sterilního podloží a pohřebiště
 1928 nový památkový zákon – nálezy děleny s Íránem
 Z toho důvodu přechod na íránskou náhorní planinu
 1931-1932 na základě zpráv o ilegálních výkopech vysílá Louvre Georgese Contenaua a Romana Ghirshmana na Tepe Giyan, sestavili keramickou chronologii
 Další ilegální výkopy na Tepe Sialk
 Roman Ghirshman tam kopal 1933, 1934 a 1938
 Tell a dvě pohřebiště z konce 2. tisíciletí, šedé zboží
 1945 – namísto Contenaua v Louvru André Parrot, Contenau čestný ředitel súských výkopů, jejich výkonný ředitel Roman Ghirshman
 Po válce – 1967 další práce v Súzách
 Také kopána Čóga Zambil
 Unikátní nálezy a polovinu ostatních si ponechal Írán, zbytek dodán do Louvru
 1958 koupilo muzeum sbírku lúristánských bronzů diplomata J. Coiffarda
 Od 1955 vykrádána pohřebiště v okolí Gilanu – Amlaš
 Předměty odtud daroval sběratel Mohsen Foroughi
 Jean Deshayes kopal v Gorganu
 Nákupy ilegálně získaných starožitností z Kermánu a Sístánu
 (Pramen: http://www.iranica.com/articles/sup/Louvre_Museum.html, cit. 10. 4. 2006)

Délégations archéologiques françaises en Iran

1847 tam pobyl W. K. Loftus
 Súzy: 1884-1886 Marcel a Jane Dieulafoy, vykopali achaimenovský palác na Apadaně
 1895 René de Balloy, francouzský vyslanec v Íránu, uzavřel smlouvu s Násir ad-Dín Šáhem (1848-1896) o monopolu Francie na archeologický výzkum Íránu
 19. 4. 1897 vznikla Délégation en Perse, Jacques de Morgan Délegué Général, Ministère de l'Instruction Publique, parlament přídělil na výkopy 100 000 zlatých franků, roční rozpočet 130 000 franků
 1900 – Francie obdržela výlučné právo na vykopávky v perské říši a ponechá si všechny nalezené starožitnosti, odškodní Írán za zlaté a stříbrné předměty

Dále Tepe Mussian v dehloranské pláni, pole „dolmenů“ v provincii Gilan, sásánovská závlahová díla v Chúzistánu, zkamenělé ryby v Maragha
1912 Mission archéologique de Perse
1920 de Mecquenem jmenován ředitelem MAP a kope v Súzách
1929 nová smlouva s Íránem – nálezy děleny mezi Louvre a Iran Bastan Museum v Teheránu
1946 Roman Ghirshman ředitel Mission archéologique en Iran
1946-1951 Ville Royale, Súzy
1951-1961 Čóga Zambil
1968 Délégation archéologique française en Iran, ředitel Jean Perrot
1969 nová smlouva o starožitnostech – nálezy zaznamenávány na kartotéčních lístcích psaných persky a francouzsky a uloženy v Súzách, nejdůležitější v Iran Bastan v Teheránu
1982 se Délégation archéologique française en Iran a Institut français d'iranologie spojily, Institut français de recherches en Iran
(Pramen: <http://www.iranica.com/articles/v7/v7f3/v7f313.html>, cit. 10. 4. 2006)

Georges Contenau (Laon 1877 – Paříž 1964)

Vydavatel Encyclopédie d'archéologie orientale (1914-1957)
Řídil výkopové práce v Súzách, Sidonu, Nihávendu
Autor řady publikací (La civilisation assyro-babylonienne, 1922; La civilisation phénicienne, 1926; Manuel d'achréologie orientale, 4 sv., 1927-1947)
1927 - Conservateur en chef, Antiquités orientales du Musée du Louvre
(Pramen: <http://www.acam-france.org/bibliographie/auteur.php?cle=contenau-georges>, cit. 10. 4. 2006)

Roland de Mecquenem (Orléans 1877 – Paříž 1957)

Vystudoval Ecole des Mines
1903 cestuje s de Morganem do Íránu
1904 studuje fosilní vrstvy na lokalitě Maragha
1912 Jacques de Morgan odstoupil z vedení výzkumu Sús
De Mecquenem nejdřív spoluředitel s Vincentem Scheilem, který pověřen publikací
1913-1946 ředitel výkopů Mission Archéologique de Susiane v Súzách
Do 1926 kopal na Apadaně, vyčistil a zdokumentoval Dáreiův palác
Tu a tam zachytil sterilní podloří pod uruckými vrstvami v hlouce 8-11 m
Na Akropoli pokračoval v de Morganových odkryvech
Taky kopal Ville royale, zvlášť v jižní části
A taky otevřel Donjon, kde narazil na zbytky staveb od Achaimenovců po Sásánovce – palác?
Nesestavil plán, jen základy
Pracoval stejně jako de Morgan
1935 se naučil rozpoznávat konstrukce z vepřovic
Kopal čtyři hlavní súské pahorky, jen Cité des Artisans svěřil J. M. Unvalovi
Ten kopal Parthy, Sásánovce a islám
Objevitel a od 1935 po 4 sezony výkopce Tchoga Zambil
Publikoval předběžné zprávy
(Pramen: http://www.iranica.com/articles/ot_grp5/ot_mecquenem_20050106.html, cit. 10. 4. 2006)

Roman Ghirshman (1895-1979)

Narozen v Charkově
1917 se odstěhoval do Paříže
Studoval archeologii a staré jazyky
Zájem o Tepe Giyan, Tepe Sialk, afghánský Bagram, Bišápúr a Súzy ve Fársu
Kopal na ostrově Kharg, Iwan-i Karkheh, parthské terasy v Masdžide Solejman u Izehu v Chúzistánu
Publikoval 4 sv. výzkumu Chogha Zambil
20 knih, bibliografie o 300 položkách
(Pramen: <http://www.answers.com/topic/roman-ghirshman>, cit. 10. 4. 2006)

Chattušaš (= Boghazköy) a Yazilikava

Objeveny 1834 Charlesem Texierem
Studovali je W. Hamilton, H. Barth, A. C. Mordtmann, G. Perrot, C. Humann
1882 první plán města pořídil Carl Humann
1893-1894 prováděl první sondy na Büyükkale Ernest Chantre, našel tabulky
Vincent Scheil je označil za chetitské
1905, 1906-1907 a 1911-1912 Hugo Winckler a Theodor Macridy Bej
1926 otevřen DAI Istanbul
1926 James Henry Breasted vysílá Hanse Henninga von den Osten na cestu po Anatolii
1927-1932 Hans Henning von den Osten kopal Ališar pro Oriental Institute Chicago
1931-1939 - výzkum německé archeologické expedice (Kurt Bittel, kopal předtím v Egyptě)
Ve 30. letech šéfem DAI Istanbul Martin Schede, nebyl nacista, umožnil H. G. Güterbockovi práci, arci bez vynaložení vládních peněz, platila ho DOG
Od 1952 - výzkum německé archeologické expedice (Kurt Bittel, Peter Neve, Jürgen Seeher)
(Pramen: Prosecký a kol. 1999, 417; Güterbock 1995)

Bittel, Kurt (* 5. Juli 1907 in Heidenheim an der Brenz; † 30. Januar 1991 in Heidenheim an der Brenz)

Kopal v Egyptě
1931-1939 - výzkum německé archeologické expedice (Kurt Bittel, kopal předtím v Egyptě)
Ve 30. letech šéfem DAI Istanbul Martin Schede, nebyl nacista, umožnil H. G. Güterbockovi práci, arci bez vynaložení vládních peněz, platila ho DOG
Kurt Bittel rovněž protinacisticky zaměřen, přítel Güterbockův
1952-1977 vedl výzkum německé archeologické expedice na Boghazköy
(Pramen: Prosecký a kol. 1999, 417; Güterbock 1995)

Kurt Bittel (* 5. Juli 1907 in Heidenheim an der Brenz; † 30. Januar 1991 in Heidenheim an der Brenz) gilt als einer der international bekanntesten deutschen Prähistoriker. Als Präsident des Deutschen Archäologischen Instituts (DAI) und Ausgräber der hethitischen Königsstadt Hattuscha in der Türkei, aber auch als Experte für die Kelten in Mitteuropa erwarb er sich große Verdienste.

Im Alter von 13 Jahren unternahm er seine ersten Ausgrabungen in einem Grabhügel bei Oggenhausen. Dabei half ihm der um 5 Jahre jüngere Bruder Heinz Bittel. Mit 22 Jahren wurde er bei Gero von Merhart über die Kelten in Württemberg promoviert. Das Reisestipendium des Deutschen Archäologischen Instituts führte ihn danach erstmals nach Hattuscha. 1938 wurde er erster Direktor der Abteilung Istanbul des DAI. Von 1931 bis 1977

war Bittel Ausgrabungsleiter in der früheren Hauptstadt der Hethiter, Hattuscha. Ihm folgte sein langjähriger Mitarbeiter Peter Neve nach.

1946 übernahm Bittel die Professur für Vor- und Frühgeschichte an der Eberhard-Karls-Universität Tübingen, von wo aus er 1950 gemeinsam mit Adolf Rieth und Wolfgang Kimmig die Grabungen an der hallstattzeitlichen Heuneburg begann.

1951 kehrte Bittel in die Türkei zurück. 1952 entdeckte er Daskyleion bei Bandırma. 1959 wurde er zum korrespondierenden Mitglied der Bayerischen Akademie der Wissenschaften gewählt.

1960 bis 1972 war er erster Präsident des Deutschen Archäologischen Instituts. Am 30. Januar 1991 verstarb Kurt Bittel in seiner Heimatstadt Heidenheim, die ihn zu ihrem Ehrenbürger gemacht hat. Seit 1989 vergibt die Stadt Heidenheim den Kurt-Bittel-Preis für Süddeutsche Altertumskunde, mit dem alle zwei Jahre herausragende Forschungsleistungen im Bereich der Vor- und Frühgeschichte Süddeutschlands ausgezeichnet werden.

Schriften (Auswahl)

- *Die Kelten in Württemberg*. Römisch-Germanische Forschungen 8 (Berlin, Leipzig 1925, 1934)
- *Die Felsbilder von Yazilikaya. Neue Aufnahmen der deutschen Bogazkoey-Expedition 1931* (Bamberg 1934)
- *Praehistorische Forschung in Kleinasien* (Istanbul 1934)
- *Die Ruinen von Bogazköy, der Hauptstadt des Hethiterreiches. Kurze Beschreibung* (Berlin 1937)
- *Kleinasiatische Studien* (1942)
- *Grundzüge der Vor- und Frühgeschichte Kleinasiens* (1950)
- *Die Hethiter* (München 1976)
- *Hattuscha - Hauptstadt der Hethiter. Geschichte und Kultur einer altorientalischen Großmacht* (Köln 1983)
- *Reisen und Ausgrabungen in Ägypten, Kleinasien, Bulgarien und Griechenland 1930 - 1934* (Stuttgart 1998)

Literatur

- Beiträge zur Altertumskunde Kleinasiens. Festschrift für Kurt Bittel (Mainz 1983)
- Rainer Michael Boehmer, Harald Hauptmann: *Bibliographie von Kurt Bittel*. In: Beiträge zur Altertumskunde Kleinasiens. Festschrift für Kurt Bittel (Mainz 1983) 537-553
- Rainer Michael Boehmer: *Kurt Bittel (5. Juli 1907 - 30. Januar 1991)*. Archiv für Orientforschung 38-39 (1991-92) 259-260
- Halet Çambel: *In memoriam Kurt Bittel, 5. Juli 1907 - 30. Januar 1990*. Istanbuler Mitteilungen 41 (1991) 5-12
- François Chamoux: *Allocution à l'occasion du décès de Kurt Bittel, associé étranger, survenu le 30 janvier 1991, Comptes rendus des séances*. Académie des Inscriptions & Belles-Lettres (1991) 167-168
- Rudolf Naumann: *Kurt Bittel*. Gnomon 63 (1991) 663-665
- Dieter Planck: *Kurt Bittel: 1907-1991*. In: Fundberichte aus Baden-Württemberg 16 (1991) 651-655

- Herrmann Vetters: *Kurt Bittel*. Almanach der Österreichischen Akademie der Wissenschaften 141 (1990-91) 401-405
- Joachim Werner: *Kurt Bittel, 5. Juli 1907 - 30. Januar 1991*. Bayerische Akademie der Wissenschaften. Jahrbuch (1991) 213-218
- Gedenkfeier für Kurt Bittel, Archäologischer Anzeiger (1992) 651-667.
- Kurt Bittel zum Gedächtnis, 5. Juli 1907 - 30. Januar 1991. Ansprachen, gehalten anlässlich der Akademischen Trauerfeier der Fakultät für Kulturwissenschaften am 16. Mai 1991 (Tübingen 1992)

Pramen: http://de.wikipedia.org/wiki/Kurt_Bittel, citováno 6. 4. 2010

Bossert, Helmuth Theodor (11. 9. 1889 – 5. 2. 1961)

Studoval archeologii, historii, dějiny umění a pomocné vědy historické
 Heidelberg, Štrasburk, Mnichov, Freiburg
 Bojoval na západní i východní frontě první světové války
 Po válce nakladatelský redaktor
 Samouk v oboru starověkých jazyků a písem
 1932 se pokusil o rozluštění luvijských a krétských hieroglyfů
 1933 pověřen Pruskou akademií věd přípravou souboru maloasijských hieroglyfických textů
 Od 1934 učí na istanbulské univerzitě chetitologii
 Přijal turecké občanství
 Ředitel Archeologického ústavu v Istanbulu
 1946-1947 objevil a zkoumal lokalitu Karatepe
 Objevil tam luvijsko-foinické bilingvy, na jejichž základě rozluštil luvijské hieroglyfické písmo
 (Pramen: Prosecký a kol. 1999 = ESPV, 56)

Kathleen Kenyonová (1906-1978)

Dcera ředitele Britského muzea
 Kopat začala ve Velkém Zimbabwe
 Pak Verulamium = St. Albans pod vedením Mortimera Wheelera, spoluvytvořila *Wheeler-Kenyon method* (výkop ve čtvercové síti s pravouhle se protínajícími kontrolními bloky = tzv. kvadrátová metoda)
 Palestina: Samaria, Jericho, Jeruzalém
 1931-1934 Samaria – britští a američtí kolegové, dále Eliezer Lipa Sukenik a Nahman Avigad
 1930-1935 kopala střídavě v Palestině a v Anglii
 1952-1958 Jericho – v pozdní době bronzové (1550-1200) tam nejsou stopy osídlení; neolit 9500-6400 BCE
 1961-1967 Jeruzalém, výsledky nevalné
 Záliby: Archaeology, dogs and gin
 Nikdy se neprovdala (?)
 Ředitelka koleje pro studentky v Oxfordu
 Antizionistická a antiizraelská stanoviska
 Převzato z recenze knihy Miriam C. Davis: *Dame Kathleen Kenyon – Digging up the Holy Land*, s. l., s. d. (2009?): Left Coast Press, 280pp., 24,95 USD.
 Pramen: <http://www.haaretz.com/hasen/pages/ShArt.jhtml?itemNo=1067736>, cit. 11. 5. 2009

Robert Braidwood (1907- 15. 1.2003)

Studoval architekturu na University of Michigan
Absolvoval tam kurs orientální archeologie
„stal se archeologem, protože mu nešly staré jazyky (FAH)“
1930 pozván k povrchovému průzkumu v okolí Bagdádu
1933 tam (UM) získal M. A.
1933 ho James Henry Breasted naverboval pro Orientální ústav univerzity v Chicagu
Kopal zprvu v amucké pláni
Povrchový průzkum kombinoval se sondážemi
1937 se oženil s paní Lindou, dcera Gretel, syn Douglas
Dále kopal na Blízkém Východě
Za války řídil na univerzitě program meteorologického mapování pro letectvo Spojených států
1943 získal Ph.D.
1947 zjistil informace o Libbyho programu práce na datování pomocí C-14
1947 předložil orientálnímu ústavu Prehistoric Project
„multi-disciplinary, problem oriented research“
1954 získali na spolupráci s přírodovědci jeden z pěti grantů udělovaných National Science Foundation, což se stalo poprvé, předtím vždycky soukromí mecenáši
Začali pracovat na Džarmu, až do 1958
Poté v Íránu
Po 1960 pracovali v Turecku na Çayönü Tepesi spolu s istanbulskou univerzitou
1971 obdržel medaili za vynikající archeologické úspěchy (distinguished archaeological achievement) od Archaeological Institute of America
Dlouhá léta bydlili v LaPorte, Indiana
Pramen: <http://www-news.uchicago.edu/releases/03/030115.braidwood.shtml>, cit. 11. 5. 2009

Linda Braidwood (1909- 15. 1. 2003)

1932 získala B. A. na University of Michigan
1937 se provdala za Roberta
1946 M. A. in Archaeology na University of Chicago
1952-1967 členka redakčního kruhu (Editorial Advisory Board) časopisu *Archaeology*
1963-1964 dlela na Fulbrightově badatelském stipendiu (Fulbright Research Fellow) v Turecku
Dlouhá léta bydlili v LaPorte, Indiana
Pramen: <http://www-news.uchicago.edu/releases/03/030116.braidwood.shtml>, cit. 11. 5. 2009

Frank Arnold Hole (*1931)

Narozen v Oak Park, Illinois
Braidwoodův žák
1961 získal Ph.D. in Anthropology na University of Chicago
1961 nejprve provedl povrchový průzkum Z Íránu a pak začal kopat na Ali Koš, Tepe Sabz, Tepe Musiyan, Deh Luran
Vynalezl a zavedl techniku plavení na návod přírodovědců z Humble Oil Company (později Exxon), s hlavním cílem získat vzorky pro radiokarbonové datování, také se poučil u Stuarta Struevera, který to prováděl na americkém Středozápadě
Získal Hanse Helbaeka pro určování rostlinných zbytků

Při výzkumu začal hledat hlavně semena

Výsledky publikovány 1969

Při výzkumu v Íránu se seznámil s pánem jménem Sekandar Amanolahi Baharvand a získal ho pro studia na Rice University a pro napsání dizertace o jeho vlastním kmeni

1974 strávili FAH a SAB jaro s kočovnými

Přišel na rozsáhlé odkryvy při státem vyvolaných kultivačních pracech a setkal se s Henry T. Wrightem, který mu ukázal svou lokalitu s neolitickou keramikou

Po odkryvech se ukázaly půdorysy nomádských táborů, které tamní kočovníci ihned rozpoznali a určili z vlastní zkušenosti, jak vypadal jejich provoz

Poté museli Írán opustit

17 let učil na Rice University

1980 nastoupil na Yale University

1980-1983 vedoucí Department of Anthropology

1981 Curator of Archaeology, Peabody Museum of Natural History

Zvolen do National Academy of Sciences, American Association for the Advancement of Science

Pramen: http://www.mnsu.edu/emuseum/information/biography/fghij/hole_frank.html, cit. 11. 5. 2009; Hole 1995.

Donald Wiseman (1918-2010)

Professor Donald Wiseman - Telegraph

Published: 6:22PM GMT 16 Feb 2010

Professor Donald Wiseman, who died on February 2 aged 91, was an archaeologist and Assyriologist whose profound evangelical Christian convictions led him to study the connections between archaeological discoveries and Old Testament stories; he also disputed the accepted site of the Hanging Gardens of Babylon.

Wiseman was involved in excavations in Iraq, Turkey and Israel and produced major studies of cuneiform texts as well as works on the history of Assyria – the civilisation centred on what is now Iraq from about 2000 to 600BC – and Babylonia, which succeeded it. In parallel, he wrote several commentaries on the Old Testament and was involved in the translation of the New International Version of the Bible.

Donald John Wiseman, the third of five children, was born at Emsworth, Hampshire, on October 25 1918 and brought up in Upper Norwood, London. His father, Air Commodore Percy Wiseman, was himself something of a biblical scholar. His work as an accountant in the RAF often took him to the Middle East and he published two books, *New Discoveries in Babylonia about Genesis* (1936) and *Creation Revealed in Six Days* (1946), attempts to reconcile the biblical account of creation with theories of evolution. Donald Wiseman would later republish these works under the title *Clues to Creation in Genesis* (1977).

His parents were members of the evangelical Brethren Church, and the initial experience of family worship and regular churchgoing played a formative role in Donald's life. When he brought home a copy of the comic *Magnet*, his mother replaced it with an illustrated version of Bunyan's *Pilgrim's Progress*, a book that became a favourite.

At Dulwich College, Wiseman joined the Christian Union and, at weekends, attended the Upper Norwood Boys' Crusader Class, broadening his knowledge of the Bible. He committed

himself to a life of faith in God, did voluntary work for a church pastoral aid society and helped with services taken in an old people's workhouse at Peckham. In 1932 he was baptised by total immersion.

After leaving school, Wiseman went to King's College, London, to do a general arts course. During his first summer vacation he visited William Martin, a friend of his father and a lecturer in Semitic languages at Liverpool University. Martin persuaded him that, in the face of the many attacks on the Bible, it would be most useful, from an evangelical Christian viewpoint, to concentrate on periods of history and languages directly related to biblical history.

Wiseman therefore switched subjects, and became the first student at London University to read Hebrew with Assyrian. He also received a good grounding in archaeology at the Institute of Archaeology in Regent's Park, where the lecturers included Gordon Childe and Kathleen Kenyon. While at King's, he joined the OTC and the University of London Air Squadron, to the dismay of some fellow members of the Christian Union, who frowned on his attendance at war studies lectures.

On the outbreak of war he was commissioned as an acting pilot officer in the RAFVR and served as personal assistant to Air Vice-Marshal Keith Park, AOC No 11 Fighter Group, during the Battle of Britain. Later he was posted to Fighter Command and joined a special intelligence group handling the Ultra signals, deciphered at Bletchley Park.

In 1942 he became senior intelligence officer of the Mediterranean Allied Tactical Air Forces and accompanied the First Army in the race for Tunis, providing General Alexander with daily briefings on German military planning. He followed the campaign to Sicily and then to Italy and was promoted to group captain.

For his wartime service, Wiseman was twice mentioned in despatches and in 1943 was appointed OBE (Military). The next year he won an American Bronze Star. His citation recorded that "the intelligence material gathered through his selfless and earnest work" had enabled the Allied commanders to plan and launch the air operations which brought victory to the Allied Armies in Italy.

Demobbed in 1945, Wiseman took up an exhibition in Oriental Languages at Wadham College, Oxford, which he had been awarded before the war, studying Hebrew under Professor GR Driver and Akkadian (Assyrian and Babylonian) under Oliver Gurney.

Before taking his finals, he was invited to join the staff of the department of Egyptian and Assyrian Antiquities at the British Museum as an assistant keeper. For the next four years he was mainly involved in deciphering cuneiform tablets excavated by Leonard Woolley at Alalakh in Syria, work summarised in *The Alalakh Tablets* (1953). He was also involved in supervising the return of Assyrian sculptures from wartime storage and wrote several studies on the artefacts.

During his lunch breaks, meanwhile, Wiseman gave talks to Christian Unions on the connections between the Bible and archaeology. He wrote *Illustrations from Biblical Archaeology* (1958) and also appeared on BBC programmes on the subject. His paper *Archaeological Confirmation of the Old Testament* (1958) coolly examined the archaeological evidence for the great flood and the tower of Babel, drawing

particular attention to the Babylonian Epic of Gilgamesh. "As the story unfolds it is impossible not to be struck by the resemblances with Genesis 6-9," Wiseman noted. "As with the creation story, it may also be argued that this 'myth' also reflects an historic fact."

The immediate postwar years saw the mounting of several major archaeological expeditions in the Middle East and, in 1950, Wiseman was invited by the archaeologist Max Mallowan to join him and his wife, the novelist Agatha Christie, to act as site epigraphist at the excavations of the Assyrian capital Kalhu at Tel Nimrud, 24 miles south of Mosul in Iraq. He returned to the excavations for several seasons, compiling a catalogue of the cuneiform tablets unearthed there.

He became a close personal friend of Mallowan and Agatha Christie. When someone posted a note on the door of her house at the dig which read: "If you want to get rid of your mother-in-law, apply here", the writer was not pleased. But she was delighted when Wiseman provided a substitute written in cuneiform which read: "Bet A-ga-ta" – "Agatha's House".

Over the next 20 or so years, Wiseman was involved in several excavations in Iraq, Turkey and Israel and developed a long association with the British School of Archaeology in Iraq, becoming the editor of its journal and serving at various times as joint director, chairman, vice-president and president. He was a founder member of the British Institute in Amman for Archaeology and History and, from 1984, a trustee of the British School of Archaeology in Jerusalem.

In 1979 he was invited by the Iraqi government to take part in its symposium on Babylon. He surveyed the possible locations of the "Hanging Gardens" which King Nebuchadnezzar had built for his Queen, Amytis. He felt that the site which had been generally accepted as the most likely location for one of the Seven Wonders could not be the right one as, to reach it, Amytis would have had to pass through the public palace administrative quarters, gaining merely a glimpse of the gardens over a reservoir and a main road.

He suggested that the site probably lay further west, by the river Euphrates, where the foundations of a massive tower had been discovered. He set out his theory in *Nebuchadnezzar and Babylon* (1985).

Wiseman left the British Museum in 1961 to take up a chair in Assyriology at the University of London, where he remained until his retirement in 1982, serving as senior tutor and as a member of the governing body and of the editorial board of the *School of Oriental and African Studies*. On retirement, he was made an honorary member of the School and elected a fellow of King's College, London.

In 1947 Wiseman had been instrumental in forming an Old Testament study group of the Tyndale Fellowship for Biblical Research. The group played a large part in the production of the *New Bible Dictionary* (1962), a distinctive point in the development of evangelical biblical scholarship. He himself published several commentaries on Old Testament books in the *Tyndale Old Testament Commentary Series*.

He was president of the Society for Old Testament Studies and edited for the society a volume of *Peoples of Old Testament Times* (1973). He was chairman of the Tyndale House for Biblical Research from 1957 to 1986 and of the Scripture Gift Mission. In 1969 Wiseman was elected a fellow of the British Academy and served as vice-president in 1982 under Sir Isaiah

Berlin.

Wiseman was for some years an elder in the Open Brethren assembly at Cheam, where he initiated a monthly "Christian viewpoint" series of lectures and discussions. Later he joined the congregation of Banstead Baptist church.

Donald Wiseman married, in 1948, Mary Ruoff, whom he had met at Oxford where she was studying to be a health visitor. Her father was an acquaintance of his father's on the Council of the Scripture Gift Mission. Mary died in 2006, and he is survived by their three daughters.

Pramen: <http://www.telegraph.co.uk/news/obituaries/religion-obituaries/7252002/Professor-Donald-Wiseman.html>, citováno 1. 3. 2010.

Lewis Binford (1931-2011)

Lewis Binford, Leading Archaeologist, Dies at 79
By JOHN NOBLE WILFORD

Lewis R. Binford, one of the most influential American archaeologists of the last half-century and an early advocate of a more scientific approach to investigating ancient cultures, died on April 11 at his home in Kirksville, Mo. He was 79.

The cause was cardiac arrest brought on by congestive heart failure, said his wife, Amber Johnson.

A founding proponent of the so-called new archaeology movement, Dr. Binford was once described by Scientific American magazine as "quite probably the most influential archaeologist of his generation." From his base, first at the University of New Mexico and then at Southern Methodist University, he took to the field in Alaska, Australia and Africa, studying living hunters and gatherers to better understand similar societies that had existed in the past.

It was as a young assistant professor at the University of Chicago in 1962 that Dr. Binford tossed a stone into archaeology's waters and watched the ripples expand from shore to shore. That year his article in the journal *American Antiquity*, "Archaeology as Anthropology," proposed that his colleagues move beyond an emphasis on cataloging artifacts and looking for museum pieces and concentrate on a broad scientific analysis of what their excavations tell of how ancient people lived, the commoners as well as the elite. Soon Dr. Binford's contemporaries and then a wider number of researchers joined the forces of the new archaeology, now known as processual archaeology, in which many branches of science are brought to bear in studying the behaviors and processes of past societies.

"Lewis Binford led the charge that pushed, pulled and otherwise cajoled archaeology into becoming a more scientific enterprise," said David J. Meltzer, a professor of prehistory at Southern Methodist University, in Dallas. "Much of how we conceptualize and carry out archaeology in the 21st century is owed to Lew's substantial legacy."

Lewis Roberts Binford was born on Nov. 21, 1931, in Norfolk, Va. He started college but then entered the Army, serving as a translator for American social scientists working in Japanese resettlement programs. That was when he first became interested in anthropology.

He completed college at the University of North Carolina and earned a doctorate in anthropology at the University of Michigan. Some of his first excavations were in France, where his insights and zest for debate soon emerged in full force over the identification of tribes associated with certain artifacts.

After his seminal paper on new archaeology, Dr. Binford taught briefly at California universities before joining the faculty at New Mexico. There, with his second wife, Sally, also an archaeologist, he published the textbook "New Perspectives in Archaeology." Dr. Binford was the author or co-author of 18 books. Family members say he had five wives, several of whom were anthropologists and collaborators in his research. His most recent publication, "Constructing Frames of Reference: An Analytical Method for Archaeological Theory Building Using Ethnographic and Environmental Data Sets," is considered a landmark in the study of hunter-gatherer populations. His fourth wife, Nancy Madaris Stone, assisted him on this and other publications.

Besides his wife, Dr. Johnson, Dr. Binford's survivors include his daughter, Martha, from his first marriage, to Jean Riley Mock.

Dr. Binford's honors included membership in the National Academy of Sciences, the Huxley Memorial Medal from the Royal Anthropological Institute of Britain and a lifetime achievement award from the Society for American Archaeology.

Dr. Binford retired from Southern Methodist University in 2003 and moved to Kirksville, where Dr. Johnson is an associate professor of anthropology at Truman State University. He continued writing and lecturing. Dr. Johnson said that she and a colleague planned to finish editing one more book written by Dr. Binford, his 19th.

Pramen:

http://www.nytimes.com/2011/04/23/us/23binford.html?_r=1&scp=10&sq=obituaries%20today&st=cse , citováno 2. 5. 2011

Rachel Maxwell-Hyslop (1914-2011)

Rachel Maxwell-Hyslop, who has died aged 97, worked with the celebrated archaeologists Mortimer Wheeler and Max Mallowan and became an authority on jewellery and metalwork of the ancient Near East.

It was Mallowan, famous for taking his wife, Agatha Christie, with him on his digs, who first prompted Rachel Maxwell-Hyslop's interest in metals, when he arrived in 1947 as Professor of Western Asiatic Studies at the Institute of Archaeology in London.

Rachel Maxwell-Hyslop had been working at the Institute for a year and was quickly dispatched by Mallowan to the laboratory there to suggest pieces from the collection that could be analysed. Their excitement about the new avenues that postwar scientific advances could open up to archaeology was quickly punctured, however, when Rachel Maxwell-Hyslop discovered that there were no specimens to examine. She was promptly given £5 and sent to Notting Hill, where she bought two Luristan bronzes that she spotted in the window of an oriental carpet shop. Analysis of these was followed by the investigation of an Iranian sword hilt that Rachel Maxwell-Hyslop managed to obtain. Henry Hodges, then in charge of

materials science at the Institute, caused something of a stir among experts at the British Museum by opting to investigate the manufacture of the hilt, which was decorated with two seated lions and a pair of beaded heads, by sawing it in half.

Over the next decades, Rachel Maxwell-Hyslop herself became an expert on ancient glass and metalwork from sites in what are now Iran, Iraq, Syria and Turkey until, in 1971, she published a highly-regarded study of jewellery in the region. Rather than the usual account of a specific artefact discovered at an individual site, *Western Asiatic Jewellery, C3000-612BC*, was a pioneering general analysis of the emergence of personal ornaments and beads across the Near East.

Her expertise was further demonstrated the year after the book's publication, when she addressed the 5th International Congress of Iranian Art and Archaeology on the art of granulation, by which small beads, or granules, of gold, were affixed to rings or bracelets. In particular she noted that the origin of granulation could be seen in rings and dagger sheaths in the tomb of Queen Pu-Abi, who was buried about 3,500 years ago at the Sumerian city of Ur.

Kathleen Rachel Clay was born in London on March 27, 1914, to Sir Charles Clay, the Librarian at the House of Lords, and the former Violet Robson. Rachel attended Downe House school and completed her education at the Sorbonne. But she loved the outdoors and initially wanted to be a pig farmer, only to be gently steered away from the career by her family. She fell in love instead with archaeology in 1933, when she went on her first dig.

This was at Maiden Castle in Dorset, the largest and most complex Iron Age hill fort in Britain. The excavations were directed by Mortimer Wheeler, then director of the London Museum. Petrol was expensive, so rather than drive back and forth, Rachel Clay camped at the summit of the site in her father's Great War tent. During the dig, rumour began to circulate that one of the Neolithic pits was inhabited by a crocodile. Investigating, Rachel Clay indeed found "a perfectly good stuffed crocodile" which, it turned out, had been thrown out of a local Dorchester museum. Eventually the archaeologists put a penny in the beast's mouth and buried it in one of the excavation trenches. When it was dug up by baffled English Heritage archaeologists many years later, Rachel Maxwell-Hyslop wrote to *The Times*, explaining its presence.

With Wheeler, however, she did not get on. "He had a brilliance about finding sites – about where you ought to dig," she said later, "but he spent an awful lot of time playing around with the good-looking female students." Her time on a windy summit in Dorset "convinced me that my real interest lay outside Europe".

Initially she settled on Egyptology, before being persuaded to take the new course in Mesopotamian Archaeology at UCL. After bluffing her way through an interview with Sidney Smith, Keeper of Egyptian and Assyrian antiquities at the British Museum ("Of course you can read French, German and Italian fluently?" he asked. "I said 'Yes'") she became one of the first three students at the newly-opened Institute of Archaeology. The Institute's entire collection of books on Mesopotamia was housed on a single shelf in the Box Library at King's – space grudgingly granted by the Theology department.

Two years later, Rachel Clay went on her first foreign assignment, staying in the village school while on a dig at Kusura in Turkey, and travelling the region before war broke out. During the conflict she drove an ambulance. After the war she joined the Institute of Archaeology as an Honorary Demonstrator, remaining there until 1952.

Notably indefatigable, Rachel Maxwell-Hyslop continued to travel abroad on digs into her 80s. She was camping in the Syrian Desert at the age of 83 and stood down as president of the British School of Archaeology in Iraq only on her 93rd birthday. She was appointed a fellow of the Society of Antiquaries in 1950 and a Fellow of the British Academy in 1991.

Away from archaeology, she enjoyed gardening and playing the piano. She was also passionate about politics, and was a lifelong Liberal, following in the footsteps of her grandfather, the Liberal Attorney General, Lord Robson of Jesmond.

Rachel Maxwell-Hyslop, who died on May 9, married Bill Maxwell-Hyslop in 1938. He died in 1993, and she is survived by two daughters and a son.

From

<http://redir.netcentrum.cz/?noaudit&url=http%3A%2F%2Fwww.telegraph.co.uk%2Fnews%2Fobituaries%2Fculture-obituaries%2F8680069%2FRachel-Maxwell-Hyslop.html%26gt%3B%3A>

[Go there for photo]

=====

William M. Sumner (1929-2011)

William M. Sumner, age 82, of Columbus, Ohio, passed away Thursday, July 7, 2011, in Columbus, Ohio. He was born to the late William Pulford and Virginia Friel Sumner in Detroit, Michigan, September 8, 1928.

Bill was a 1952 graduate of the United States Naval Academy. He served in the Navy until 1964, rising to the rank of Lieutenant Commander. While serving in Iran, he developed a keen interest in archaeology and resigned from the Navy, in 1962, in order to earn a doctorate in anthropology at the University of Pennsylvania.

Dr. Sumner was a member of the faculty in the department of anthropology at The Ohio State University until 1989, at which time he became Director of the Oriental Institute and Professor in the department of Near Eastern languages and civilizations at the University of Chicago. From 1972 until 1978 he directed excavations at the site of Tal-i Malyan, ancient Anshan, in the Fars province of Iran. He is the author of many articles and books about the archaeology of Iran, especially the region of Fars.

He is survived by wife, Kathleen Sumner; children, William (Kristin) Sumner, Jane Sumner; step-children, Douglas (Jamie) MacLean and Megan (Savady) Yem; sister, Ida VSW Red; grandchildren, Katrina MacFarland, Eirian Yem, Dylan Yem, Shane Yem, Devon Yem, Lachlan MacLean, and Emma MacLean; and great-grandchildren, Nolan and Adeline MacFarland, Anthony Sumner, and Ashley and Colin Sizemore.

At Bill's request, there will not be a funeral, memorial service, or any other ceremonies. Condolences may be sent to Kit Sumner at sumner.1@osu.edu.

This obituary was relayed by Holly Pittman hpittman@sas.upenn.edu:
[Bibliography in a 2003 Festschrift: Naomi F. Miller and Kamyar Abdi

(eds) "Yeki bud, yeki nabud": Essays on the Archaeology of Iran in Honor of William M. Sumner.

Citovaná literatura

Andrae Walter Ernst, Boehmer Rainer Michael 1989:
Bilder eines Ausgräbers – Die Orientbilder von Walter Andrae 1898-1919, Berlin: Gebr. Mann Verlag.

De Brem, Anne-Marie 2004:
Tréguier et la maison Ernest Renan, Paris: Centre des monuments nationaux, Monum, Editions du patrimoine (ISBN 2-85822-675-X, ISSN 1159-1722) (= TMER).

Gurney, Oliver R.:
heslo "Langdon, Stephen Herbert", in Reallexikon der Assyriologie, 487.

Güterbock, Hans Gustav 1995:
Resurrecting the Hittites, in Jack M. Sasson (ed.), Civilizations of the Ancient Near East vol. IV, New York etc.: Charles Scribner's Sons, Macmillan Library Reference USA, Simon and Schuster Macmillan, 2765-2777 (= RH).

Hole, Frank Arnold 1995:
Assessing the Past Through Anthropological Archaeology, in Jack M. Sasson (ed.), Civilizations of the Ancient Near East vol. IV, New York etc.: Charles Scribner's Sons, Macmillan Library Reference USA, Simon and Schuster Macmillan, 2715-2727 (= AP).

Invernizzi, Antonio 2005:
Pietro della Valle, in D. O. Edzard, Michael P. Streck (edd.), Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie Bd. 10, 7./8. Lieferung (Pflanzenkunde-Priesterverkleidung), Berlin und New York: Walter de Gruyter, 558.

Larson John A. 2007:
Erich F. Schmidt, in Donald Whitcomb: Daily Life Ornamented: The Medieval Persian City of Rayy, catalog of an exhibition held at the Oriental Institute Museum, University of Chicago, May 15 – October 17, 2007.

Lion Brigitte, Michel Cécile 2008:
Les écritures cunéiformes et leur déchiffrement, Paris: De Boccard.

Lloyd, Seton 1947:
Foundations in the Dust – A Story of Mesopotamian Exploration, Oxford – London – New York – Toronto: Geoffrey Cumberlege, Oxford University Press (= FD).

Lloyd, Seton 1954:
Obituary – Henri Frankfort: 1897-1954, Man Nos. 159 and 160, July, 1954, 106.

Meijer, Diederik J. W. 2009:

Henri Frankfort and the Development of Dutch Archaeology in the Near East, in Sabine Rogge (ed.), *Zypern und der Vordere Orient im 19. Jahrhundert – Die Levante im Fokus von Politik und Wissenschaft der europäischen Staaten*, Symposium, Münster 27.- 28. Oktober 2006, Münster, New York, München, Berlin: Waxman 2009, 189-198.

Müller, Werner 1972:
Troja, Wiederentdeckung der Jahrtausende, Leipzig: VEB E. A. Seemann, Buch- und Kunstverlag .

Pallis, Svend Aage 1956:
The Antiquity of Iraq – A Handbook of Assyriology, Copenhagen: Ejnar Munksgaard, Ltd. (= AI).

Pittman, Holly 2003:
Bibliography, in Naomi F. Miller and Kamyar Abdi (eds), "Yeki bud, yeki nabud": Essays on the Archaeology of Iran in Honor of William M. Sumner (Cotsen Institute of Archaeology at UCLA Monographs, No. 48).

Prosecký, Jiří a kol. 1999:
Encyklopedie starověkého Předního Východu, Praha: LIBRI (= ESPV).

RLA:
Reallexikon der Assyriologie